

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

AKTUELLT:

KYRKOHERDE ESKIL ANDRÆ och
ÖVERLÄRARE FRIDA HÄRNER

om

KATEKESFRÅGAN

†

GURLI HERTZMAN-ERICSON

om

KVINNOSAKSDISKUS-
SIONEN I OSLO

†

BANG

om

RADIOTEATERN

†

LITTERÄRT:

MIN HUSTRU

av

MARTIN KOCH

†

PASSOPP

av

EVA ÅRADS

†

KULTURELLT:

MORMORS CHIC OCH MODETS
NYCKER

†

EN LITTERÄR SALONG

av

OSWALD KUYLENSTIERNA

†

I DETTA N:R

Caemper

HARRIET BOSSE
gästspelar på Dramaten
i "Årans fält".

K R Ö N I K A

OM FÖRSVUNNA ÄLSKARE, FÖRSÖRJNINGSSANSTALTER OCH BARMHÄRTIGA SAMARITER

LIVET I VÅRA DAGAR, SÄGER Max Reinhardt i ett tal, är fattigt på känslor. Det har trånga gränser och där ges alldeles för litet spelrum för kärlek, hat, glädje, lidande.

Varpå Reinhardt förklarar, att detta verkar förlamande på skådespelarkonsten. Hur skall man kunna begära, frågar han, att skådespelaren, vilken också har sin rot i det alldagliga livet, plötsligt skall kunna kasta sig in i, till exempel, en vansinnig konungs roll?

Jag förstår faktiskt inte vad den store regissören menar. Är vårt liv, det moderna livet, fattigt på kärlek, hat, glädje och lidande? Var inte världskriget bräddat med allt detta — nej inte med glädje — mer än kanske någon historisk tid och troligen mer än någon tid, som någonsin existerat!

Varför är livet mera alldagligt nu än på riddartiden, eller gustavianska tiden, eller romartiden eller vilken som helst annan tid? Det är olika rent yttre, naturligtvis och det måste skildras — om vi nu tänker på teatern — på ett olika sätt, men det är samma lidelser, hat, kärlek, vinningslystnad, svartsjuka som sätter människorna i gång nu som förr.

Kan inte en finanskungens liv erbjuda lika mycket dramatiskt stoff som Richard Lejonhjärtas? Det gäller bara att se den enes som den andres från det avstånd, som behövs för att sätta den skapande fantasien i rörelse.

Varför skulle inte en modern skådespelare kunna återge en vansinnig kung? Vansinnets yttringar kan han ha mera tillfälle att studera än hans kolleger längre tillbaka i tiden. Det moderna livets påfrestningar är oerhört mycket starkare, det skulle vara egendomligt om inte en skådespelare av i dag, skulle ha lättare att förstå och att sätta sig in i det totala andliga sammanbrottet, vansinnet, galenskapen, än en skådespelare i gångna relativt lugna tider.

Och en galen kung. Jag antar en vansinnig kung också är en människa? Bara en fattig stackars olycklig människa.

Det finns inte heller någon verklig älskare på den moderna teatern, fortsätter Reinhardt.

Nu förstår jag ännu mindre! Jag tycker, som japanerna, att det är som om den europeiska teatern knappt intresserade sig för något annat än kärlek. Den ena pjäsen efter den andra bara tuggar på erotik. »Driftlivet», speciellt det »undermedvetna» ältas i fem akter.

Kärleken var kanske enklare och lyckligare i gammaldags pjäser, men sannerligen, nog tycker jag vi ha tillräckligt av den också nu.

Jag skulle vilja säga att det verkligt moderna livet, den verkligt moderna människan inte ännu gjort sin entré på teatern.

Kvinnan, för vilken arbetet, kallet inte

bara är ett surrogat för kärlek eller äktenskap, var är hon? Om hon någon gång förekommer på teatern, så måste förstås hennes »undertryckta drifter» hämnas sig och stå upp och spöka och ställa till ett förskräckligt elände och slutligen sätta revolvern mot hennes tinning. Förresten var det inte revolvern utan något ljudlöst rackartyg som Violet begagnade sig av för sin sorti, men det gör detsamma, huvudsaken var, att den rikt begåvade vetenskapskvinnan förstörde sin systems äktenskap och slutligen tog livet av sig själv för att hon inte kunde få systemens kolossalt obetydliga man, vars obetydlighet hon haft rikligt tillfälle att konstatera under 11 års ménage à trois.

Älskande förr i världen tog kniven till hjälp och mördade den älskade och gärna också hela dess släkt; de moderna älskande använda sig av omedvetna lögnen, dubbelnaturer och förkvävt driftliv, men samma sak tycks det vara i alla fall.

Konflikterna mellan föräldrar och barn, är också alldagliga, men kunde de inte vara dramatiskt givande? Ur striden mellan klasserna skulle man väl även kunna hämta stoff lika väl som ur den eviga striden mellan könen. Och så vidare. Nog finns det dramer!

Nej, ju mer jag tänker på det, dess ytligare tycker jag den berömde regissören visat sig. Han slutar med att säga, att när skådespelarna, som förr drogo ikring som zigenare, voro de otvivelaktigt starkare och mera säregna personligheter.

Det förefaller mig som om Reinhardt, obegripligt nog, stode kvar på vissa avdöda målars ståndpunkt, de där trodde att styrkan låg i håret. Nu klipper sig målarna och se ungefär ut som annat folk, och jag har inte märkt att deras skapande förmåga mått sämre av det.

Det är inuti människornas hjärtan dramerna utspelas, det är inne i skådespelarens hjärta, han skall uppleva världen, för att kunna återgiva den på tiljorna. Hur samtliga äro klädda, eller under vilken tid de leva eller skola föreställas leva måste väl, tycker jag, vara av mindre vikt?

*

Skolsakkunniga ha föreslagit upprättandet av internathem eller skolhem, där studiebegåvade lärjungar till ett antal av 500 skulle få kost och logi på statens bekostnad. Man har räknat ut att varje elev skulle kosta c:a 1,200 kr. per läsår.

En rektor håller före att dessa skolhem skola komma att få karaktär av försörjningsanstalter och att ännu en nackdel med dem skulle bli, att barnen, tack vare sin särställning, bleve sämre rustade än andra barn för livets krav.

Och hur skilja de verkliga begåvningarna redan på skolstadiet från de goda medelmåttorna, vilka det icke är någon nödvän-

dighet att hjälpa in på de redan överfyllda studiebanorna?

Ingen kan väl säga annat än att rektorn har rätt. Hur skilja agnarna från vetet? Och varför, tycker jag, upprätta särskilda skolhem, när det landet runt finns äldre och yngre damer, änkor och fränksilda, gifta och ogifta, som »leva på skolpojkar». Varför kan inte staten, för det fall att någon fattig pojke (eller flicka?) är särdeles studiebegåvad, inackordera honom helt enkelt hos någon välkänd skolpojksvärdinna? Fördelar: minst lika billigt, inga apparater, inga föreståndare, och pojkestackaren bleve icke något slags anstaltshjon, utan fick vara som alla andra skolpojkar. Ty uppgörelsen mellan staten, via rektorn, med matmamman behöfde ju inte utbasunas.

Ett anslag, från vilket en skolas rektor kunde rekvirera pengar till de pojkar, han ansåg värdiga understöd till fortsatt skolgång, dessa pengars användande till pojkarnas inackorderingsavgift hos någon av stadens välrenommerade inackorderingsfruar, vore inte det nära idealet? Och så enkelt. Den smula kontakt som krävdes, bleve säkert mindre vidlyftig, än den som behövdes för att kontrollera de fem föreslagna skolhemmen.

*

Hela världen sörjer Tysklands Stresemann. Också från gamla motståndare går en våg av sympati och förståelse mot Tyskland. Gustav Stresemann står för alla inte bara som en stor statsman utan som ett förkroppsligande av fredstanken.

Alla världens stormän på det politiska området ha uttalat sig och alla ena sig i ett uppskattande av den bortgångne som människa, som tysk, som statsman, som världsmedborgare, som fredsvän. Sällan har väl sådana toner av sorg och saknad ljudit vid någon statsmans bår. Det är som om allt folk tävlade om att få visa en smula generositet, att få sträcka ut handen, utan baktankar, efter all surhet och missräksamhet.

Nationerna räcka varandra handen — om också bara för en kort minut — i känslan av en gemensam förlust. En förlust för hela mänskligheten, en förlust för fredstanken.

Det är något stort att få dö på sin post. Medan ens gärning ännu är ung. Slippa sitta gammal och ensam, mens den nya tiden skenar ifrån en. Slippa överleva sina egna ideal, eller se sitt verk söndersmulat eller missförstått eller bortglömt. Och det är stort för oss att få höra alla stolta ord om en man, som nyligen bara var en helt vanlig politiker i folkmedvetandet.

Det sägs att Stresemann arbetade ihjäl sig. Det kallar jag en lycka: att få arbeta för det, man anser rätt, tills man stupar. Att bokstavligen få ge sitt liv för det man ägnat sitt liv.

VAGABONDE.

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

SKA BARNEN LÄSA KATEKES ELLER INTE?

*Katekesen är konstlad och svårfattlig för barn — låt oss inte få tillbaka den, säger överlärare
Frida Härner.*

*Katekesen är kort och klar och vår tid behöver den — låt oss få tillbaka den, säger kyrkoherde
Eskil Andræ.*

EN FRÅGA FÖR DAGEN

Frida Härner.

Kyrkomötet, som nu sitter, har bland annat att behandla frågan om en reviderad översättning av Luthers lilla katekes enligt regeringens förslag. Detta förslag avser att åstadkomma större enhetlighet, då förut flera olika översättningar av Luthers lilla katekes varit i bruk och närmare anslutning till Luthers egna ord. Förslaget innebär alltså en rent språklig rensning och har intet att skaffa, enligt vad ecklesiastikministern framhåller, med frågan om katekesens roll på skolschemat. Enligt den s. k. Rydénska kursplanen, som gäller för folkskolan, är Luthers lilla katekes avskaffad för barnundervisningen. I samband med denna översättningsrevision diskuteras åter livligt i skol- och kyrkokretsar frågan om katekesens vara eller icke vara och det är inte uteslutet att motion väcks på kyrkomötet om återinförande av katekesen vid undervisningen i folkskolan. Nu har man prövat det nya systemet, många äro nöjda med det, andra inte och tiden är inne att jämföra intrycken. Idun har vänt sig till två i barnundervisningens kall verksamma krafter för att få veta deras åsikt om lämpligheten av Luthers lilla katekes vid kristendomsundervisningen, överlärare Frida Härner och kyrkoherde Eskil Andræ, vars uttalanden intressant stå emot varandra och kunna anses belysande för de strömningar som bryta sig mot varandra i hela vårt land.

Eskil Andræ.

FRÖKEN FRIDA HÄRNER, ÖVERLÄRARE vid Gustav Vasa folkskola, grundar sin åsikt i katekesfrågan på mångårig erfarenhet som pedagog och lärarinna i kristendom på alla stadier i folkskolan. Hon har fått leda barnen från den första början tills de gingo ut ur skolan och har hunnit pröva både det gamla och det nya systemet för kristendomsundervisningen på flera barngenerationer. Fröken Härner säger:

— Som lärobok anser jag inte Luthers lilla katekes lämpad efter nutidens krav även om innehållet har bestående värde för alla tider. För min del anser jag det obetingat vara en lättnad för undervisningen att den slopats. Man har ju i alla fall behållit det väsentliga i den, textorden och budorden.

De textböcker, som nu användas, innehålla utdrag ur bibeln och i slutet finns infört ett utdrag ur Luthers lilla katekes.

Förr, när vi diskuterade katekesens ändamålsenlighet i lärarkretsar, fortsätter fröken Härner, det var alltså innan den var avskaffad, brukade jag alltid säga, att om jag verkligen lyckats åstadkomma något med min undervisning, så var det inte medels katekesen utan trots katekesen. Förklaringar till den äro ju avfattade på ett för barnen så pass konstlat språk, att det först måste översättas till ett för dem begripligt, innan man kan hinna fram till andemeningen i orden.

När vi nu ha bibelordet att hålla oss till, anser jag inte att vi behöva den där omarbetningen av Luthers lilla katekes, som det agiteras för i vissa kretsar.

I folkskolans högsta klass genomgås en sammanfattning av den kristna tros- och sedeläran. Undervisningsplanen föreskriver ingen lärobok, men det finns en önskan hos lärarna att ha en bok att gå efter. En mycket använd sådan är utgiven av kyrko-

herde John Lindskog. Självt brukar jag låta barnen göra anteckningar vid mina lektioner på högsta stadiet och på så sätt tycker jag, att de tillgodogjort sig undervisningen så mycket man kan vänta. Allt för teologiska och dogmatiska förklaringar ligga för högt för barnens uppfattning i de åren.

För övrigt, säger fröken Härner till sist, kommer det i kristendomsundervisningen inte så mycket an på det teologiska systemet som desto mera på lärarens personlighet.

*

Det kyrkliga mötet i våras uttalade sig för att katekesen borde frigivas, säger kyrkoherde Eskil Andræ. På vad sätt detta skulle ske, därom gjordes intet uttalande på mötet.

Vad som i nuvarande läge verkar stötande för den verkligt kyrkligt sinnade är, att katekesen är förbjuden. För min personliga del finner jag det otillständigt, att en trångbröstad pedagogisk dogmatism skall klavbinda den religiösa friheten i ett evangeliskt land. En dignitär på det skol-

Den blinde.

*Du talade nyss, säg, vem var du, som talte,
din röst var så lågmält, så mjuk och så öm.
Din stämma gled bort som ett vingslag i luften,
men vände tillbaka som längtan och dröm.*

*Du skrattade nyss, och ditt skratt det var ljusets,
var lövgångens svala och gyllene ljus.
Jag drömde jag gick där bland blommor på vägen
och lyddes till knopparnes bristande sus.*

*Säg, anade du vad en dagning du skänkte
ett hjärta, som sällan till ljuset fick nå?
Att timmar, som dömdes att tomma förrinna,
fick levas i skönhet och saga ändå.*

DAGMAR STENBERG.

politiska området berättade om en visitationsresa han företagit i västra Sverige och där han uppspårade de katekeser, som ännu funnos i bruk och på det strängaste förbjöd dem. Men då det faktiskt finns många människor, som älska katekesen är det väl avita att förbjuda den.

Enligt min erfarenhet behöver vår tid katekesen, därför att vår tid längtar efter auktoritet, efter något som består. En föregående tid utmärktes mera av det sökande sinnet, som längtade ut över det hävdvunna, men det är ett tydligt omslag i folksjelen för närvarande, och det behovet får man inte försumma att fylla. Det fylles av katekesen.

Vad beträffar barnen är det givet, att katekesen har missbrukats, det förnekar väl ingen. Men den opposition, som uppstått gäller utläggningar av katekesen, vilka varit alltför torra och dogmatiska. I konfirmationsundervisningen använder jag lilla katekesen med en förkortad och förenklad förklaring, byggd på den förut gällande. Av denna är det mycket litet, som läres utantill, men lilla katekesen måste barnen kunna utantill.

Det är min erfarenhet att barnen sätter värde på att få något som Luthers lilla katekes, kort, klart och bestämt att inlära. Jag anser också, att lilla katekesen bör få användas i de skoldistrikter, där folkmeningen uttalar sig för detta. Erfarenheten under dessa år den varit förbjuden i folkskolan, bör ha lärt oss, hur oändligt svårt det är att finna en ersättning för katekesen. Alla försök hittills ha slagit mer eller mindre illa ut. Inte underligt, eftersom katekesen skrivits av kyrkohistoriens största religiösa snille.

Så långt kyrkoherde Andræ. Nu får man se vad det församlade kyrkomötet har att säga i katekesfrågan.

MORMORS CHIC OCH

EN TILLBÄKABLICK
VISAR ATT INGENTING

Grevinnan Hedda Mörner, född Ericson, målning av P. Södermark från 1850-talet. Nationalmusei porträttarkiv foto.

Livet är kort och sorgerna många
säger fru Skrumpler och suckar så tätt.
Livet är kort och kjolarna långa,
gnolar Lisette.
Och gumman och flickan bägge ha rätt —
lustig duett.

Så står det hos fru Lemngren.

Men varför är livet kort och kjolarna långa
eller tvärtom efter en liten tid, då modet väx-
lat och kopplat in på en alldeles ny bana?

Varför? frågar man. Men ingen vis man i
världen kan svara; på sin höjd konstatera, att
modet i sin ständiga kretsång alltid går till
överdrift. Det är dess uppgift att framhäva
något bestämt moment av kvinnlig charm —
oftast på bekostnad av annat. Det finns en
sträng lagbundenhet i modets överdrift och det
är lustigt att studera den under olika perio-
der. Mer eller mindre motvilligt följa vi den
alltid, därför att vi eljes skulle verka efter-
blivna, originella, omöjliga. Det är nästan all-
tid detaljerna i dräkten, som avgöra helhets-
intrycket. Om detaljerna äro riktiga, verkar
en dam modern, om de brista i stiltrohet mot
den övriga dräkten, ser hon genast litet efter-
bliven ut. Smycken, spetsar, blommor, kam-
mar, nålar och sådana småsaker, som skapas
nya var säsong och snart försvinna, uppen-
bara sig ofta några år senare i precis samma
skepnad, som det nyaste nya. Och det är inte
sådana, som legat gömda i någon ask i en
byrålåda, utan nykomlingarna höra till mode-
kungarnas senaste skapelser. Det är bara kom-
binationen som är ny, och allt annat har
glömts.

Det är orimligt vad kvinnor kunde under-
kasta sig för modets skull förr i världen, tycka
vi, men så oerhört mycket har väl världen inte
förändrats, även om ökad kunskap i hygien
infört vissa förbättringar.

Det finns alltid vissa saker var säsong, som
äro löjligt ofrånkomliga. Lika ofrånkomligt
som de korta kjolarna var en gång geting-

midjan. Den insnörda
midjans herravälde har
kommit och gått, men
på det hela taget hållit
sig genom århundraden.
En fin dam skulle vara
som en liljestängel, det
fordrade man av henne.
Det var en oförnuftig,
romantisk fordran som
så många andra, och
den smala, insnörda
midjan kan väl aldrig
bli estetiskt skön. Men
eftersträfvats har den,
hur oförnuftig den än
var.

På 1840-talet fanns
det verkligen en fläkt
av sunt förnuft över
modet, fastän geting-
midjan uppställdes som

Utan det halsbandet visar sig ingen chic dam
i år och den väskan är Det för Madame den-
na säsong, bruka modekåsöserna lägga oss om
hjärtat. Och vi tycka kanske, att modet är
grymt nu för tiden, som föreskriver så många
detaljer — — —

nar, blommor eller dylikt i håret. Den gifta
kvinnans hårklädsel har alltid varit ett viktigt
kapitel.

Det ena av de 1840-tals porträtt, som vi
här offentliggöra, är tydligen avsett att fram-
ställa den förtjusande blondinen i hennes
vardagslag. Inte ens så mycket som en brosch
bär hon på sig. Men hon kan inte gärna vara

Tocque av ljusblått siden med pärlor att bäras till
stor toalett, 1840-talet.

Grevinnan Märta Mörner, född Leijonhufvud, målning av P. Södermark från 1860-talet. Nationalmusei porträttarkiv foto.

idealet. Det var harmoniskt avvägt. Livet
med sina fiskben slöt tätt till figuren och sluta-
de i en spets, som ofta ytterligare under-
ströks av veck bildade av insydda snodder
på snedden över livet och en fichy eller che-
misett i spets. Kjolen var vid och fotfri, för-
sedd med volanger och ärmarna slöto tätt till.
Den sluttande axellinjen blev modern, denna
linje som det påstås att skandinaviska kvin-
nor sällan besitta i dess fulländning. Det var
ett mycket kvinnligt betonat mod. Inte minst
frisuren med sina lockar, som inramade an-
siktet. Håret var för övrigt benat i mitten,
slätglättat med macassarolja och samlat i en
flätkorg i nacken.

För övrigt förekom nästan aldrig bart hår,
åtminstone inte i sällskapslivet. Om inte an-
nat satte man kammar, stora nålar med ste-

sötare i stor toalett med massor av juveler
och guldkedjor än i sin lilla räta och släta
sidenklänning med den broderade chemiset-
ten. De klacklösa skorna med korsband över
vita strumpor får man tänka sig.

Den andra 1840-talsbilden föreställer en fru
av det borgerliga Stockholm i sin fina stass.
Hon har halsband av slipade granatpärlor,
hårklädsel av blommor, tyll och vit atlas —
vad den skulle vara klädsam till hennes mörka
hår och spelande ögon. Urringningen, som
visar de vackra rundade axlarna kan kokett
maskeras av den långa mantiljen av blonder,
som hon låtit falla ner till midjan. Armarnas
vithet framhäves av svarta knypplade silkes-
halvvantar — *mitaines*.

Vi ha under de senaste årtiondena sökt in-
förliva biedermeierstilen med dess tunga ma-
hognimöbler mot ljust enfärgade väggar i
våra moderna hem. Det var inga bekväma
möbler, som den tidens människor nöjde sig
med, men de voro så mycket mer solida.
Dessa tunga, rakliniga bohagsting måste ha
haft en alldeles förträfflig kontrastverkan till
de spröda, ljuva kvinnliga varelsor, som svä-
vade fram bland dem eller lutade sina lockar
över tambursömmen medan någon skäggig,
men smäktande manlig individ läste högt ur
Frithiofs Saga.

I det stora hela behöll kvinnodräkten sina
drag åtminstone ett tiotal år framåt, men ändå
är allt förändrat genom detaljernas växling.
Kjolarna ha tilltagit i vidd i oroväckande grad
och föras ut av flera lager underkjolar för
att inte tala om tagelstopningen. Ännu har
man inte hunnit till den 10 meter vida kjolen,

MODETS NYCKER

I MODEJOURNALEN
ÄR NYTT UNDER SOLEN

— — — men så har det alltid varit. Mormor hade också ett bestyr med sin dräkts detaljer. Och vad än intressantare är, många av dessa modenycker leva upp igen, vårt nyaste nya kunna vi återfinna i mormors elegans. Se vidare här nedan.

som uppbars av en krinolin, men man är på god väg. Från den tyngd, som detta system av kjolar lade på de stackars kvinnornas höfter räddade dem krinolin. Uppfinnaren förtjänade också 250,000 franc på en månad.

Smycken och spetsar båda delarna i överflöd hör till de mest omhuldade detaljerna. Porträttet från 1855 visar en elegant gift dams

Halsband av topaser från 1840-talet, skulle kunna vara en av de senaste modenyckerna.

hårklädsel, en knypplad negligé av blonder fästad med juvelbesatta nålar. Här äro nog juvelerna äkta, men så kunde inte alltid vara fallet. Samma fina silkesblonder kanta den diskreta uringningen.

Av vadstenaspetsar finnas ännu bevarade s. k. barber knypplade av spindelvävsfin tråd. De voro avsedda att bäras på håret. Mönstret bestod av tre ovaler, som kallades medaljonger, en på mitten och de andra två som avslutning. Mittmedaljongen fästes osynligt på hjässan och ändarna lades fram över halsen. Även unga gifta kvinnor använde hårklädsel. Seden med ungmorsmössa dagen efter bröllopet höll i sig in på 1870-talet.

På 1850-talet voro de klädsamma lockarna kring ansiktet försvunna. Håret lades i platta band över öronen från en bena mitt i pannan. Att se bra ut i ett för de flesta ansikten så provande hårmod lyckades väl endast ett fåtal. Men kvinnan har alltid förmått det hart när omöjliga i den vägen.

Vid varje större tillfälle skulle hon bära massor av tunga, helst dyrbara äkta smycken. Om man börjar uppifrån så var det nålarna i håret, ibland ett pannspänne = ferromnière, tunga örhängen med kläppar, medaljong på halskedja, brosch, lång guldkedja, armband, skärpspänne. Klädd i stor toalett var hon som en krigare i sin rustning. Guldsmedskonsten hade ingen blomstringstid på 1850-talet. Fantasmymycken av stål, som förvarades i askar med potatismjöl för att inte rosta, gingo väl ändå an, men när man började göra hårprydnader och broscher av fiskfjäll eller garnityr av järn, då blev det rena kuriosas. Man kan

tillfredsställa sin nyfikenhet på sådana modenycker i Nordiska Museets Högreständsavdelning. Men vad ha vi inte själva nu för tiden fått skåda i bi-jouteriväg? Många av mormors smycken äro högmoderna i dag och kanske ändå lite modestare än dem vi låna vildarnas modeller för.

På 1850-talet rege- rade krinolin, samtidigt med Napoleon III i Paris. Men det är inte sant att kejsarinnan Eugenie införde den. Krinolin underströk kvinnans beroende och hjälplöshet.

Elegant stockholmsfru från 1840-talet, målning av J. W. Nordgren.

Cecilia Montgomery-Cederhjelm, f. Nordenfelt, målning av G. U. Troili från 1840-talet. Nationalmusei porträttarkiv foto.

Det var naturligtvis mycket svårt att röra sig fritt och obehindrat då man skulle släpa på en tygbeklädd bur omkring höfterna. Karrikatyrtecknarna upplevde emellertid en gyllene tid. Krinolin i blåsväder, krinolin i folkträngsel, över huvud taget ute i vimlet försatte sin bärarinna i oväntade och pinsamma situationer. Men det fordrades ett oerhört mod att visa sig utan den, och det var inte många, som vågade försöket.

En liten detalj i dräkten må framhållas från denna tid. Det var modestien. Namnet säger en hel del. Klänningarna voro djupare uringade än på mängen god dag. För att hålla till uringningen och i någon mån dämpa den, sattes innanför en remsa av tyll genomdragen med ett sammetsband, som låg på den bara halsen. Man kunde också använda

en fin spetsudd såsom synes på 1850-talsporträttet och som förekommit flera gånger sen dess.

Om vi skulle kasta en hastig blick på handskarna som damerna i krinolin buro — ofta laxrosa eller lilafärgade, skulle vi se, att de små utstofferade kragarna, som vi nu bära inte äro någon nyhet för dagen. Inte ens cocktailjackorna ha vi uppfunnit, bara döpt om dem efter det moderna livets krav. De små jackorna, som buros över garibaldiblusen tillsammans med den omfångsrika krinolinkjolen, och voro så lika dem som en tvillingsyster den andra hade sin första blyga uppkomst på 1860-talet. Vem skulle kunna tro, att ett så pass manligt betonat plagg fick förekomma i den ljuvt kvinnligas garderob. Och vad uppleva vi just nu, om inte ett blommande 1880-tal med alla underfundiga, ytterst kvinnligt betonade detaljer. Både de tättslutande liveen, som gå långt nedom midjan och brusat av volanger omkring fötterna äro rena rama 80-talet. Spetsar och smycken, t. o. m. färgställningen i toaletterna med sina hårda toner som rödlila höra till samma period.

De porträtt, som illustrera denna artikel, ha valts med särskild omsorg. Södermark och Troili voro sin tids högst skattade porträttmålare; särskilt som skildrare av kvinnoskönhet stå de oöverträffade. De lade också båda ner den yttersta omsorg på accessoarerna och denna nästan petiga noggrannhet att återge varje sten i de smycken deras modeller bära gör porträtten lika värdefulla ur estetisk som ur kulturhistorisk ståndpunkt.

Detta är bara en hastig axplockning på modets vida fält, en annan gång skola vi samla mycket mera, material fattas i varje fall inte. Den ständiga, skenbart nyckfulla växlingen i modets värld är som man ser lagbunden som stjärnornas gång.

ETH. K.

EN LITTERÄR SALONG

Bland berömda författare och lysande societet i Paris.

HOS HERTIGINNAN SOM ÄR SKALDINNA.

Edmée de La Rochefoucauld.

MÄRKLIGT NOG FINNES DET ÄNNU i Paris salonger, vari man upprätthåller traditionerna från en äldre tids Frankrike och som då ännu utgöra en mötesplats mellan den förnäma och den vittra världen.

I dessa 1600-talets vittra salonger, bland vilka Hôtel de Rambouillet intog främsta platsen, var det, som »intelligensen höjdes i jämnhöjd med börden» och grunden lades till en nydaning av det franska samhällslivet.

Traditionen från Frankrikes stora århundrade är emellertid icke bruten, och än i dag kan ett introduktionsbrev för en främling öppna tillträde till salonger, vilka ha åtskilligt gemensamt med äldre tiders och som leda sin härstamning direkt upp till markisinnan de Rambouillet's berömda blåa salong.

En av dessa är den, i vilken hertiginnan de La Rochefoucauld för spiran. Det är ett namn, som förpliktar, ty hertiginnans make härstammar i rätt nedstigande led från den bekante moralisten och maximiförfattaren, som var en förtrogen vän till grevinnan de La Fayette, författarinnan till »La princesse de Clères», en av stjärnorna i Hôtel de Rambouillet.

Våra dagars Hôtel de La Rochefoucauld ligger ej långt från Champs Elysées, i samma moderna och fashionabla stadsdel som Svenska legationen, invid en liten park kring ett monument över de amerikanska soldater, som stupade i Frankrike under världskriget. En rad av automobiler håller utanför det hertigluga palatset. Lakejer i livréer, i vilka ingå silver och violett — familjen de La Rochefoucauld's vapenfärger — öppna bilarnas dörrar och emottaga gästernas överplagg i den ståtliga hallen på nedra botten.

Det är en onsdag mellan kl. 5 och 7, då hertiginnan har sin mottagning. Genom en rad av rum i 1700-talsstil komma vi in i den salong, där värdinnan tar emot de besökande.

Med en förening av älskvärdhet och naturlighet räcker hon sina gäster handen. Mer än en av dem, som nu se henne första gången, har säkert — som jag — föreställt sig henne som en äldre dam — hertiginnor som ha en salong tänker man sig gärna åtminstone lätt grånade — och blir

En hertiginna, som är skaldinna och som är värdinna i Paris mest lysande litterära salong och för ett hus, vars anor gå långt tillbaka i historien, få vi här stifta bekantskap med.

därför överraskad över att möta en ung dam, med samma rödblonda hår som på Tizians tavlor, men alldeles utan spår av de försköningsmedel i färger, som nu eljes känneteckna så gott som alla eleganta parisiskors anleten.

Rättfram enkelhet är sålunda ett av de mest framträdande dragen hos denna hertiginna, som är på en gång lärd och vitter. En skolad matematiker och kemist, är hon tillika författarinnan till ett antal uppmärksammade romaner, utgivna under signaturen Gilbert Mauge, den första: »Fonction de X» utgiven 1926, den senaste: »La vie humaine» i fjol. I sin förträffliga lilla bok »Modern fransk litteratur från 1890 till nu» jämför dr. Kjell Strömberg henne med m:me Arman de Caillavet, vars salong vid Avenue Hoche under ett par årtionden lät så mycket tala om sig och vars namn är så nära förbundet med Anatole Frances. Dr Strömberg talar om »den älskvärda unga skaldinnan Gilbert Mauge, alias hertiginnan Edmée de La Rochefoucauld, som tagit upp m:me de Caillavets fallna mantel och gjort sin salong till en mötesplats för hela den unga litteraturen». Han tillägger: »Hon har också utgivit ett par volymer själfull novellistik i Prousts anda.» För egen del står hon utanför de litterära fejder, som uppröra Paris' författarvärld.

Hertiginnan föreställer oss för en del av sina gäster, medlemmar av högaristokratien, generaler, lärda, författare samt moderna och eleganta damer av alla åldrar.

Jag föreställes sålunda för en medlem av Franska akademien, med vilken jag får tillfälle tala om Voltaires »Karl XII», och för en känd general, som för ett par år sedan i officiellt uppdrag var i Stockholm och där övervarade en inspektion av Svea livgarde. Han uttalade sig mycket artigt om svenskarna.

Lakejerna servera te med citron och säsongens bakverk, medan gäster komma och gå. Det är en hel del av det nutida Frankrikes mest kända författare, som man här kan lära känna. Se här några av dem: Paul Valéry, filosof och skald, kanske

Ett heminredningsnummer

blir nästa n:r av Idun. Hösten är flyttningarnas och nyinredningarnas tid och husmödrarna vilja ha upplysning om nyheter och sakkunniga råd för sina hems inredning. Allt detta få de i ord och bild i Iduns nästa n:r.

Frankrikes störste nu levande lyriker, en av förgrundsfigurerna i franskt litterärt och intellektuellt liv just nu, Paul Morand, diplomat och globetrotter, lika förtrogen med Parislivets skuggsidor som med Asien, bekant för svenska läsare genom sin till vårt språk överflyttade roman »Bouddha vivant», samt den spirituella André Maurois, vars romantiserade biografier över Shelley och Disraeli likaledes finnas översatta till svenska.

Av helt annan typ är François Mauriac, tecknare av folkets liv i Gironde och Les Landes, katolik med jansenistisk betoning. För honom, liksom för hans mästare Racine, består livet av »en ständig kamp mot det onda och det onda smyger sig in överallt, även i mänskliga förhållanden, som av ålder betraktats som rena och heliga», en författare av ett slag, som det nutida Frankrike allt för väl behöver.

Där synes en ung välklädd herre — mera nordisk eller anglosachsisk än fransk till typen — i samtal med en förtjusande fransk-japanska. Hon är mademoiselle Kikou Yamata, dotter till japanska konsuln — jag tror i Marseille — författarinnan och föreläserska, och han den icke utan skäl häcklade Bédel, författare till den omtalade boken »Jerôme», som återger en fransmans intryck av Norge och framför allt norskorna.

En gammal man, med snövit hår, tillbakastruket över en hög panna, och livliga ögon, samtalar med en äldre herre med en lärds yttre. Det är nobelpristagaren Jean Perrin och sir James Frazer — den berömde religionshistorikern och förf. till »The golden Bows», Den gyllene grenen, ett även till svenska översatt arbete — åtminstone tidvis bosatt i Paris.

När de besökandes antal börjar glesna mot sjutiden, visar oss värdinnan omkring i det palatsliknande huset, med sina 1700-talsmöbler, gobeliner och gamla målningar.

I minnet stannar längst det vackra biblioteket med sina hyllor och böcker i band från gångna sekel och sin atmosfär av stillhet och ro.

Matsalen på nedre botten har en glasvägg, som vetter åt trädgården. Det kan låta paradoxalt, men det finns på våren och åtminstone på försommaren knappast någonting mer betagande i Paris än parkerna och trädgårdarna, med sina för en nordbo så ovanliga nyutslagna träd, akasiorna, platanerna o. a., sina klargröna gräsmattor, sina marmorstatyer och rokokornor.

Under en ljusst grå molnhimmel tedde sig nu denna trädgård som hämtad ur en tavla av Watteau, liksom hela palatset var ett uttryck för gammal fransk odling och en påminnelse om vad Frankrike alltjämt betyder för Europas kultur.

OSWALD KUYLENSTIERNA.

Kobbs Théer äro sedan 100 år tillbaka kända och erkända som de förnämsta och drickas därför av alla verkliga thévänner.

Begär därför alltid **Kobbs Thé**

DE GAMLA OCH DE UNGA

Finns det ingen kvinnosak längre och är den föråldrad?

HETA DISKUSSIONER PÅ MÖTE I OSLO.

DET VAR LIV OCH RÖRELSE I Oslos kvinnokretsar under den sista veckan av sept. Först ägde Norska kvinnors nationalråds tjugufemårsjubileum rum, och därefter hade nordiska kvinnosaksföreningars samorganisation sitt fjärde landsmöte. Den som ursprungligen tog initiativet till dessa nordiska kvinnomöten var fru Ann Margrét Holmgren, den varmhjärtade kvinnosaksvännen, som alltid haft blicken öppen, såväl för nordiskt som för internationellt samarbete. I Oslo fungerade fröken Fredrikke Mørck som ordförande. Hon var Gina Krogs trofasta medarbetare, mångårig redaktör för »Nylænde», och de som besökt de senaste decenniernas kvinnokongresser torde ha fröken Mørck i gott minne. Hon hör till dem av pionjärerna som aldrig anlagt manliga later, utan städse bevarat sin kvinnlighet, och fastän fröken Mørck fått sina krafter nedsatta av sjuklighet, är hon alltså samma charmfulla personlighet och i besittning av den humor, som kan lätta upp den trögaste och torraste diskussion.

Mången tycker att de ständigt återkommande kvinnokongresserna, där de ständigt återkommande frågorna stötats och blötats, äro tämligen överflödiga och även resultatlösa, men de äro dock en spegling av det som rör sig i tiden och meningsutbytet mellan olika tänkande har alltid den betydelsen att något nytt kan kristalliseras ut ur sammandrabbningen.

Kanske fick också detta möte en viss prägel mot bakgrunden av det föredrag, som aftonen förut hållits i nationalrådet av en ung studentska, fröken Berit Gulliksen, om »Ungdomen av idag och vad den vill.» Det var kanske icke så märkvärdiga eller originella saker som fröken Gulliksen yttrade, men hon ställde kvinnosaken på sin spets: »Vad är den? Hur långt skall den gå? och Vilken kvinnosak är det vi vilja?» Den senare diskussionen på landsmötet rörande »Reaktionen mot kvinnoarbetet» visade, att det alltså existerar en extrem kvinnosaksriktning i motsats till en mera moderat, som visserligen tar hänsyn till kvinnornas särintressen, men som i samarbetet med männen ser den enda möjligheten för ett verkligt samhällsnyttigt arbete.

Fröken Gulliksen ansåg kvinnosaken vara föråldrad, ty våra dagars unga flickor ha vuxit upp i likställighet med mannen och ana icke vad kvinnosak är. I detta hade föredragshållaren otvivelaktigt rätt, men kanske kunde man väntat att hon skulle skänkt sitt erkännande åt dem, som banat vägen. De voro ensidiga, de sköto över målet, de gjorde sig stundom löjliga, men de voro dock de första som röjde upp i fördomarnas snår. Fröken Gulliksens käcka och ungdomliga självhävdelse gav också författaren Nordal Grieg anledning till följande yttrande, så mycket mera anmärkningsvärt som det kom från en helt ung man:

»Det är möjligt att kvinnosaken är föråldrad, men i så fall är det vackrare och

Det har varit stort kvinnomöte i Oslo och diskussionerna ha varit särskilt heta, sedan Oslodamerna haft den pigga idén att på programmet ta upp ett så brännbart ämne som ungdomens ställning till kvinnosaken. Iduns korrespondent ger några intressanta glimtar från mötet.

riktigare att säga: den har segrat. Det är 'de unga' som ha talat, heter det. I allmänhet känner jag lust att ta avstånd från detta samlingsbegrepp 'de unga' i motsats till ålderdomen. Det ligger någonting oridderligt i det. I och för sig är det ingen bedrift att vara ung, att vara född en människoålder efter andra. Men det är en bedrift att bli gammal på ett hederligt sätt, att ha arbetat för något, trott på något och hållit ut till det bittra slutet. Vi äro unga, men vi veta ändå bra litet om oss själva. Men en sak veta vi, och det är att vi för närvarande ha en ålderdom i Norge, vars representanter äro kämpar på vårt andliga livs alla områden. Jag anser att vår beundran för, och tacksamhet mot dessa, är en synnerligen viktig uppgift för oss alla. Snart stupar det gamla gardet, ungdomen får ta vid i en utsträckning som icke ens den djärvaste drömt om, och då tycker jag det blir synd om oss allesammans.»

Det är vackert då en ung man som står mitt i nutiden, och är mera begåvad än de flesta, har mod att erkänna samhörigheten och sambandet med dem som gått före.

De tvenne frågor, kring vilka diskussionens vågor gingo höga på kongressen var »Reaktionen mot kvinnoarbetet» som inleddes av fröken Ingeborg Walin samt »Skyddslagstiftningens inverkan på kvinnors förvärvsarbete och ekonomi» med fru Hedvig Gebhard som inledare. Fröken Walin omnämnde att det redan för 9—10 år sedan bestämdes av riksdagen att kvinnorna skulle ha tillgång till praktiskt taget alla av statens ämbeten, men under två riksdagsperioder ha nu socialdemokraterna framlagt förslag om att gifta kvinnor ej skola anställas i statstjänst. Även i andra avseenden gör sig reaktionen märkbar. Man menar att kvinnorna icke lämpa sig för överordnade befattningar, och det förmärkes även en tendens att omorganisera de platser kvinnorna redan inneha och sänka dem till en lägre lönegrad. Fröken Walin kom till den slutledningen att någon förbättring icke kommer till stånd, förrän kvinnorna skaffa sig inflytande på den lagstiftande församlingen. Men det är endast få kvinnor som komma in i riksdagen, och i regel äro de icke kvinnosakskvinnor, utan i första hand medlemmar av sitt parti.

Den kommande diskussionen visade var de ensidigt betonade feministerna och de med mera allmänmänskliga intressen gå isär.

Fröken Gertrud Bergström ansåg att vägen ur reaktionen gick genom större inflytande i samhället, och hon ställde sig

Fredrikke Mørck.

på den linjen att kvinnorna måste förbise alla övriga intressen tills de vunnit den likställighet de eftersträva, varför hon förordade kvinnopartier. Fröken Annie Furuholm klargjorde det okloka i att uppställa kvinnliga kandidater för en enda frågas skull, då kvinnofrågor förekomma mycket sporadiskt i riksdagen, men man måste ta ställning till de stora frågor som röra sig i tiden. Hon hade själv haft erfarenhet av hur uppfostrande det var för kvinnor att samarbeta med män, och hon fann det politiskt oklokt, för att icke säga omoget, med kvinnolistor.

Brytningen mellan dessa båda åskådningar gjorde sig starkast gällande, men med danskt gemyt lättade fröken Anne Bruun upp stämningen genom att som avslutning erinra om vad Holberg på sin tid yttrade om gifta kvinnor i ämbete. Även om hon kommer att vara borta från sitt ämbete sex månader åt gången, »hvad saa? Det er mangen Mand der intet Hoved har og er ubequem til sit Arbeide det hele Aar igjennem.»

En annan fråga, som alltid uppväcker den mest hetsiga diskussion är »Skyddslagstiftningen», och fru Gebhard betonade också i sitt inledningsföredrag att om kvinnorna i alla andra frågor äro eniga, så kan man vara säkra på att i skyddslagstiftningen gå de isär. Fru Gebhard stod själv på den ståndpunkten att hon var emot särslagstiftning för kvinnor annat än i de fall där det gäller barnaföderskor. Den andra ultra radikala riktningen som bland annat företrädades av fröken Ingeborg Walin, fröken Gertrud Bergström, fru v. Beetzén-Östman och lektor Jenny Velander, anslöt sig till den engelska sammanslutningen »open door council», som icke i något fall vill veta av några restriktioner. Denna riktning tar ingen hänsyn till kvinnans biologiska funktioner och går till ytterlighet i sitt krav på att utplåna all skillnad mellan könen. De anse att kvinnorna själva böra få bedöma om de vilja arbeta eller ej.

Som ett slutomdöme måste det sägas, att de Nordiska kvinnosaksföreningarnas 4:de landsmöte var både givande och rikt på nya synpunkter, varjämte de norska värdinnorna gjorde allt vad tänkas kunde för sina gästers trevnad och välbefinnande.

GURLI HERTZMAN-ERICSON.

"NAJADEN" Ansjovis i ostronsås.

Extra kvalitet. Ny för säsongen.

Begär **"NAJADEN"** ansjovis!

KONSTFLITEN

GÖTEBORG, Kyrkogatan 24

Flossamattor och andra mattor

Handvävda, slitstarka.

Broschyr om flossamattor sändes på begäran.

MIN HUSTRU

NÄR JAG TÄNKER PÅ MIN HUSTRU, ser jag henne alltid i det fria — och alltid omgiven av solsken, en strålande rikedom av varmt, gyllene ljus.

Men det är ändå inte högsommar! Det är vår och islossning, snön smälter, tjälen går ur jorden, barmarken sticker fram, ångande av värme i dagsmedjan; små vattenpussar spegla blå himmel och solglans, och rännilar och bäckar strömma med muntert sorl åt alla håll. Jag ser henne i blårandig hushållsrock och stort köksförkläde i full fart med att styra och regera och ställa i ordning åt alla sina gäster — lugnt, metodiskt och osvikligt säkert formar hon med sina knubbiga små händer alla levnadens detaljer, ordnar, ansar och vårdar och ställer till rätta.

Den där lilla knubbigt säkra kvinnan i full mognad, fast och solid i varje svällande linje, som om hon vore gjuten i brons — om man kunde tänka sig rödskimrande brons, strålande av solmogen hälsa och en ständigt porlande, fin och stilla munterhet — det är alltså min hustru! Besynnerligt — men faktiskt!

Hela hennes väsen ligger liksom inneslutet i orden: plikt-känsla och trohet. De orden äro i djupaste mening hennes egendom — till den grad, att dessa abstrakta begrepp bli verklighet för mig, endast när jag sätter dem i samband med henne.

Vad är plikt-känsla —? Vad är trohet —? Det är att leva som min hustru.

När jag frågade henne: vilka egenskaper värderar du mest hos en man? såg hon på mig ett ögonblick och svarade:

— Mod och intelligens!

Varefter hon fortsatte att med högt uppkavlade ärmar arbeta i degtråget.

— Men vilka egenskaper värderar du mest hos en kvinna, då?

— Jag vet inte — det ska vara något mjukt och rart — kärleksfullhet, kanske!

Författaren Martin Koch fortsätter här sina utsökta porträttstudier, denna gång intervjuar han sin hustru och målar bilden av en kvinna med många kärnfriska svenska karaktärsdrag och varm kvinnlighet i sitt väsen.

Men det får inte finnas något smått och tarvligt hos henne — kalla det vad du vill!

— Storsinnet, alltså?

— Ja, det är nog det riktigaste! Hon ska inte räkna efter, att hon får precis på öret igen så mycket kärlek som hon ger ut — eller något annat. Hon ska inte se så mycket på detaljerna — men på det hela!

— Då behöver jag knappast fråga, vilket fel du avskyr mest?

— Småaktighet! Det allra värsta är väl, när någon önskar ont åt andra? Jag hörde en gång en människa säga något sådant — sedan dess tycker jag det är obehagligt att vara i samma rum som den människan. Att önska en annan något ont — är det inte det värsta som finns?

— Jag vet inte. Jag vet bara, att det ingalunda är något så ovanligt, som du i din oskuldfullhet tycks tro. Det finns till och med människor, som äro så naivt ondskefulla, att de be Gud om olyckor åt andra. Bäst att slippa tänka på sådant. Att tvingas vara tillsammans med sådana människor skulle väl vara den största olycka, som kunde hända dig?

— Den största olyckan —? Det vore väl att bli lämnad alldeles ensam i livet? Att bli lämnad ensam på en öde ö — medan alla andra människor rodde bort i en båt, liksom! Att inte längre ha någon —

— Att arbeta för?

— Ja, det också — eller bara någon att tro på — och hålla av —. Att vara alldeles ensam —? då skulle jag nog inte kunna leva!

— Alltså: hellre en dålig människa i din närhet än ingen alls?

— Dålig —? Man finge väl försöka hjälpa den stackarn att bli bättre! Bara man inte behövde vara alldeles ensam med sig själv — och ha bara sig själv att tänka på!

— Du inbillar dig kanske rent av, att det där är en vanlig egenskap? Och att de flesta andra människor tycka så?

— Är det inte så, då?

— Nej! Det är till den grad ovanligt, att jag känner ingen mer än du, som skulle svara så. De flesta önska att bli hjälpta på ett eller annat sätt. Du vill hjälpa — och den dag det inte funnes någon människa, som du kunde hjälpa, skulle du inte kunna leva! Tur att du har mig! Tur för mig, framför allt!

— Usch! Tänk, om någon hörde dig!

— Hörde? Jag tänker skriva det — låta trycka det!

— Du är tokig! Var det något mer du ville veta, så passa på nu, medan jag tvättar det här färdigt, för sen måste jag börja med middan, och då har jag inte tid med dig!

— Om du finge välja fritt något annat liv, någon annan ställning i livet — vad skulle du välja?

— Vad jag skulle vilja vara — då? Advokat! Eller kanske ännu hellre: domare!

— Fy katten! Det vore det sista jag skulle välja!

— Jo! Men jag skulle vilja döma precis så som jag själv ville!

— Som en domare i England, alltså! Utan skriyen lag! Att döma över andra människors gods, frihet, ära och liv utslutande på grund av eget förstånd och samvete! För att exempelvis få frikänna Marsjömannen och ge honom full upprättelse? Men tacka Gud, att du slipper döma enligt den skrivna lagen!

— Ja, jag önskar det inte! Det skulle

av Martin Koch

bara vara — om jag skulle önska något annat än det som är!

— Det vore inte livets högsta lycka, alltså?

— Livets högsta lycka —? Den har jag ju redan! Det är ju du! Och att äga ett väl ordnat och vackert hem — och en vacker trädgård — Apropos! Glöm inte, att vi måste få hit en trädgårdsmästare i god tid, innan vårbruket börjar!

— Vet du, min vän, att du är en av de mest sällsynta människor som finns?

— Du pratar!

— Så svarar man inte sin man! — Men det finns ju för dig ingenting att önska — ingenting som ligger utanför rimlighetens gränser! Du erkänner fritt och öppet, att du äger den högsta lycka du kan tänka dig i livet! Mätte de avundsjuka gudarna inte höra dig! De skulle ofelbart straffa dig för hybris!

— Det förstår jag inte! Jag har ju vunnit allt jag önskar i livet — den man, den ende man jag någonsin älskat, det arbete, det enda arbete jag bryr mig om — att få sköta och vårda ett hem — ditt hem — vårt hem — om jag inte erkände min lycka, skulle jag väl vara otacksam mot Gud!

— Kanske äro vi på den punkten längre komna än de gamla hellenerna — vi våga ha förtroende för vår Gud. Du önskar ingenting, säger du? Men hör nu på: antag, att du finge ditt liv ordnat just så, som du ville ha det — vilken sorts begåvning skulle du välja, vilken förmåga skulle du helst vilja äga?

— Jag ville spela — om jag kunde! Jag menar inte att spela efter noter eller att uppträda offentligt — men att kunna spela så som jag själv vill —.

— Att kunna i musik ge uttryck åt dina egna tankar och känslor —? Ja, det är nog rätt — så som jag har förstått dig. Författari skulle du åtminstone inte bry dig om — och inte måleri! Och jag tror, uppriktigt sagt, att jag känner precis som du i det stycket. — Men var skulle du helst vilja bo, då?

— Här! På Lagmansgården!

— Det säger du så där tvärt? Utan ringaste tvekan?

— Jag skulle inte ens i tankarna vilja förflytta mitt liv bort från den här gamla, vackra gården — nu, sedan jag väl kommit hit!

— Du tycks sannerligen ha haft den bästa av alla gudar till fadder och fått i faddegåva det bästa av allt: förnöjsamhet, kärlek och arbetslust! Inte skäms du för att tala om 'et heller! Vet du inte, att du ska vara djäkligt djupsinnig och erotiskt gåtfull — och stirra grubblande ut i rymden med ett par blanka koögon under dystert sammandragna ögonbryn — så där! så att det gör ont i ögonbrynen — då tror folk, att du är intelligent!

— Vet du vad jag gör i det?

— Ja — men säg det inte, för guds skull! Det ser så illa ut i tryck! Men låt oss nu gå igenom dina »tycken». Vilken musikalisk tonart tycker du bäst om?

— Den där, som den här går i —

— Gnola inte så falskt, kvinna! Du menar A-dur, förstår jag! Nå, molltonart, då? Aj! tyst! g-moll! Vilken musik vill du helst höra i de där tonarterna?

— Griegs musik, förstås! Och så dina visor!

— Tusen tack, darling! Vilka blommor ska jag ge dig på din namnsdag?

— Luktärtor, linnéa, guldregn, rosor, förstås, men —

— Det är för dyrt! Så vitt vi inte få några i vår trädgård! De andra finnas inte så här års! Gud ske lov! Det slapp jag billigt ifrån! Vilken parfym?

— Heliotrop!

— Aj! Den är visst dyr! Får man forska vidare? Vilka utländska böcker tycker du bäst om?

— Niels Lyhne av Jacobsen, förstås!

— Det finns inga »förstås»! Jag skulle aldrig ha kunnat ens gissa det! Snarare skulle jag ha tänkt mig Andersens sagor!

— Ja, det också, förstås! Men ingenting går upp emot Niels Lyhne!

— Av svenska böcker, då?

— Heidenstams Karolinerna!

— Fortfarande utan ringaste tvekan! Du har smak! Vilket ju framgår redan av det faktum, att du har gift dig med mig —

— Ja, men inte med dina böcker! Fast jag tycker om dem också, förstås! Mest »Ellen» — men inte...

— Låt nu »Guds vackra värld» vara i fred! Vi ha ingenting med den att göra vidare! Gud ske lov! — Jag gillar fullkomligt ditt val av svensk skönlitteratur. Däremot tycker jag, att ditt val i världslitteraturens stora skattkammare är mer än tivelaktigt.

— Jag har ju läst så lite!

— Kan du inte hitta på något annat?

— Nej!

— Du är så rasande säker på din sak, också! Men det är ju hemskt att vara gift med en sådan kvinna! Som älskar den ömklige bleknosen Niels Lyhne!

— Nej, inte honom! Men stilen! Författarens stil!

— Bon! Då ger jag mig! Med förtjusning! Låt oss nu höra, vilka tavlor du väljer! Utländska!

— Jag såg i Louvre i Paris en madonna — sittande — med Jesusbarnet —

— Du är omöjlig! Faktiskt hopplöst obildbar! Jag visade dig dock så mycket annat stort och härligt! Jag minns ännu

min långa föreläsning framför Frans Hals — den enastående samlingen av Frans Hals —

— Ja, det var du, som tyckte om det där! Inte brydde jag mig om vad du pratade om din Frans Hals! Jag såg på den vackra madonnan — och det lilla barnet —

— Och ditt moderliga hjärta öppnades för Guds renaste solljus! Förlåt, lilla flicka! Du gjorde rätt!

— Och så tycker jag om en reproduktion jag sett av hon du vet — målarinnan med sin dotter —

— Madame Vigée-Lebruns självporträtt? Nå, det förstår jag bättre! Och svensk konst —?

— Alla Wilhelmsons tavlor! Helst skär-gårdsbilderna! Alla, så många jag sett! Och så »En hjältes död»!

— Om du inte slutar att prata dumheter, så skriver jag inte av dig!

— Den tavlan — lille Martin! Det är en man, som har gjort sin plikt, och som kan dö med lugn!

— Bon! Det var innehållet i tavlan, alltså!

— Ja, inte begriper jag mig på artistriet, vet du väl!

— Jag gör så besynnerliga upptäckter hos min egen hustru, att jag inte vet, om jag tors fråga mer — men jag skulle vilja veta, vilken man du sätter högst av alla i världshistorien?

— Jesus.

— Du anser därmed, att han var endast människa? Icke Gud?

— »Endast» människa! Det är väl det största som finns — att vara människa! Gud kan man ju inte tala om, eftersom man inte kan förstå honom.

— Det där har du lärt av mig —?

— Ja, naturligtvis! Du har också lärt mig att tycka om den heliga Elisabet!

— Som människa, hoppas jag? Inte som helgon?

— Den heliga Elisabet — som ung flicka — och som hustru — först i början —

— Då är jag med igen! Och vilken svensk man sätter du högst av alla?

— Hjalmar Branting, förstås!

— Bravo! Och vilken svensk kvinna?

— Ellen Key!

— Utmärkt! Och vilken diktad mansgestalt sätter du högst av alla du läst?

— Döbeln vid Jutas — i Runebergs dikt.

— Där ha vi pliktmänniskan igen! Du väljer förnämliga ideal! Fast besvärliga för mig — hur ska jag, arme stackare, kunna stå mig vid den jämförelsen —? Nå! Vilken diktad kvinnogestalt —?

— Jungfru Maria!

— Det ante mig! Du menar den tragiska moderskärlekens hjältinna, som ser sonen utföra en i hennes ögon fullständigt meningslös självuppföring — istället för att gå in vid tullen och bli välbeställd ämbetsman med tryggad avlöning i statens tjänst — och predika endast på lediga stunder — om han nödvändigt skulle predika — alla mödrars dröm om sonens framtid! Ingenting ger emellertid vid handen, att den historiska Maria — om hon funnits — varit särskilt fästad vid denne son — hon hade ju andra söner! Hon var säkerligen aldrig medlem av den religiösa sekt, som uppstod efter sonens avrättning, och hon kände säkerligen för dess anhängare endast det förakt, som varje liten småborgarekvinna känner inför de idéer, som spränga vardagslivets idyll och förorsaka ekonomiska svårigheter och obehag med polisen. Levde hon tillräckligt länge för

Ill. J. Öberg.

(Forts. sid. 1122.)

FÖRLUSTER OCH SEGRAR

EN VÄRLDSBERÖMD SKULPTÖRS VERK OCH EN
MÅLARES DEBUT.

Den store franske skulptören Emile-Antoine Bourdelle, en av vår tids största konstnärer, har avlidit. Från en ringa början och genom många umbäranden lyckades han slutligen få helt ägna sig åt skulpturen, där även hans lärarverksamhet satt djupa spår. Här ses några prov på hans världsberömda konst. — Bildsidan kompletteras med en presentation av en ung svensk målare, Albin Amelin, som fått stora lovord av kritiken för sin debututställning i Svensk-franska konstgalleriet nyligen.

Skådespelerska. Av Albin Amelin. Wallberg, foto.

Albin Amelin.

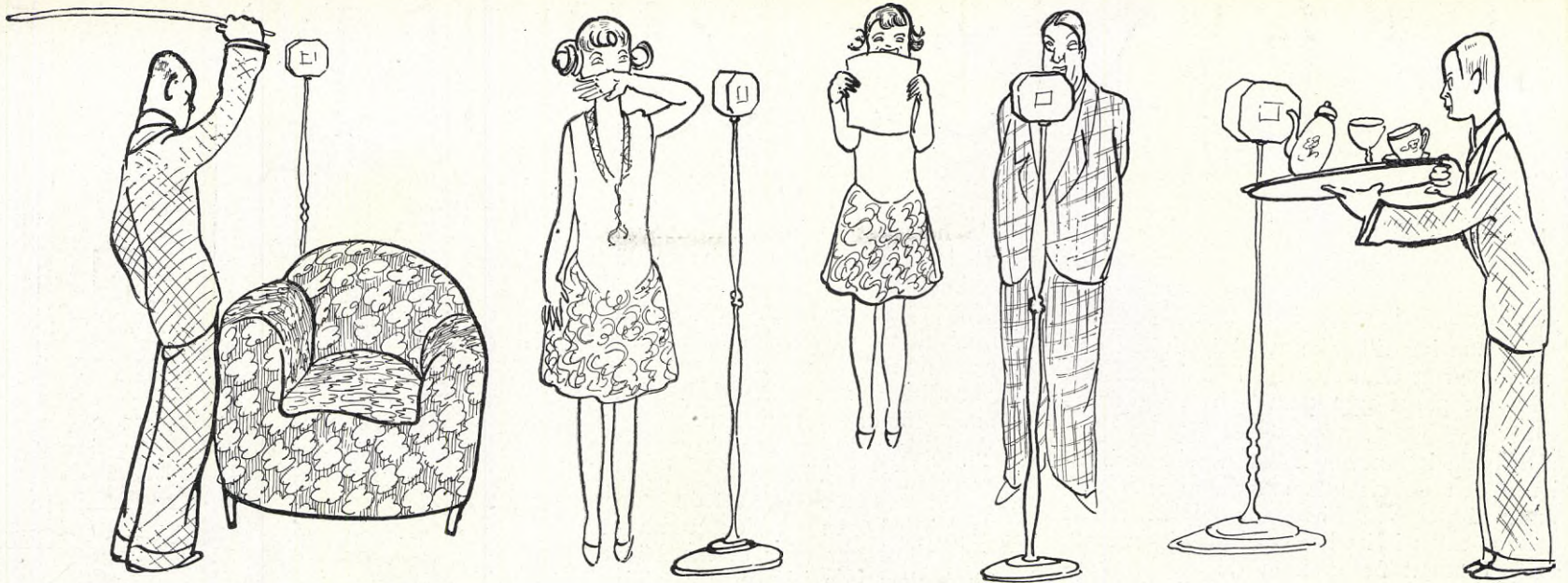
Bourdelles byst av dr Kæberlé. På Nationalmuseum.

Den motspänstige gumsen. Av Bourdelle. På Nationalmuseum.

Hästhuvud, detalj av monumentet över general Alvear. T. v. står Bourdelle.

TEATERN MED LJUD OCH UTAN KULISSER

PÅ PREMIÄR I RADIONS TEATERSTUDIO.

MEST VARJE ÅR HÖJS INOM KULTURKRETSARNA någon ivrig diskant eller vederhäftig bas och siar om teaterns förnyelse. Om en pånyttfödd och nyskapad Thalia, som likt fordom Venus skall segerstolt skrida fram ur skummet på teaterlidelsens svallande hav.

Stundom synes detta också ske, men i själva verket sker det väl aldrig. Thalia kommer inte som något nytt och aldrig förr skådat, men hon klär om sig. Hon klär ut sig och av sig, men vare sig hon sätter på sig Sofokles vita offerklädnad eller Leo Falls sandfärgade georgettecape, Shakespeares blodröda sammetsklädnad eller Tollers prickiga gatflicksblus, så är hon ändå alltid samma gudomliga väsen som första gången hon visade sig nedanför Olympen.

Nu har Thalia än en gång klätt om sig, och denna gång kanske intressantare än någonsin, därför att det är så svårt att riktigt se vad hon har på sig. Radioteatern är hennes sista förklädnad. Radioteatern har i år startat på fullt allvar. Tanken på en osynlig teater möttes till en början med en blandad stämning av förväntansfullt intresse och kylslagen skepticism. Nu, sedan en tid gått sedan radioteatern debuterade, har skepticismen fått ge vika för de uppfylla förväntningarna, som i sin tur skapat nya.

Tveksamheten i begynnelsen var för övrigt ganska förklarlig. Teatern bygger på illusionen, och det var illusionen man fruktade var i fara. En teater utan scen hur skulle den kunna skapa sceniskt liv? Och repliker utan synliga människor bakom orden — hur skulle de kunna skapa mänskligt liv? Var det inte att ge alla dem, som på landsortens platser långt från den kulturella kungsvägen längta efter en glimt av teater, ett surrogat i stället för den äkta varan?

Men radioteatern är inte ett teater-surrogat utan en teatervariation. Främst skiljer den sig från den ordinära scenen däriigenom att den ställer större krav på den mänskliga fantasien. Med hjälp av de ljudsensationer, som ackompanjera radioteaterns starkt sovrade repertoar, får Svea rikets parkettpublik själv skapa bilden och rymden och tingen omkring rösterna. Om illusionens möjligheter äro ändrade vid en jämförelse med den vanliga scenen, så äro de väl snarast större.

En nyhet för alla radiolyssnare denna säsong är radioteatern. Och det skall säkert intressera dem att göra en titt bakom den nya teaterns kulisser, som inte äro några kulisser.

Det är kanske rent av lättare att tänka sig Caesars tätläger i oändliga rader och hans soldater vid nattens eldar om man blott hör lägreets obestämda sorl långt borta än om man ser tre tält i hörnet på en trång scen och fem soldater som gå omkring och försöka verka trupp. Och lättare att se sommarskymningen falla över den svenska herrgårdens gårdsplan och lindallé om man hör kvällsklockans stilla klang och trädens domnande susning än om man ser en platt kulissallé som tar slut vid en fond av ett papphus, som runkar beskäftigt var gång huvudrollen dånar ut en kraftreplik. Radioteatern låter publiken bygga upp scenen så vacker och rik och fulländad den själv vill, klagar publiken så får den klaga på sig själv.

Men den, som suttit troget vid radions hittills få men fullödiga premiärer — abonnemang på första bänk hela året för 10 kronor! — den klagar säkert inte. Därför att den har roligt. Och om den visste, hur föreställningens få stödjeljud för fantasien åstadkommas, så skulle den ha ändå roligare. En radioteaterpjäs är nästan festligare bakifrån, från de obefintliga kulisserna, än framifrån, från den obefintliga rampen.

Det första, som mötte vårt öga när vi sjönko ned i studios djupa karmstol vid premiären på Hjalmar Bergmans »Hans Nåds testamente» var en herre, som stod i ett hörn och träget övade sig med att skramla runt två kaffekoppar på en gul serveringsbricka. Sysselsättningen föreföll en aning ändamålslös, men fick så småningom sin förklaring. Spelet började. En och en droppa skådespelarna in genom den ljudlösa dörren och vänta på sin tur att dyka fram till apparaten under den föregående replikörens armbåge. Det är tyst som i en kyrka, förste älskaren, som kommer sist, upptäcker efter tre tassande steg och en grym regissörsblick att hans nya halvulor knarra och sjunker snabbt ned i en stol, och herrn med brickan tittar strängt på en tesked som skramlade utan lov.

Detta är miljön. Under föreställningens lopp utvecklar sig därpå en kuriös regi, som har mycket liten likhet med den ordinarie teatern. Brickan med kopporna skramlar gravitetiskt över mattan och utvecklas därvid till Hans Nåds lunch av jordgubbar, vin och filbunke. Men inte blott de döda tingen utan även skådespelarna bete sig stundom ganska förbluffande. Ingenuen står i ett av studios hörn och utstöter glada rop mot ett skrivpapper, vilket betyder, att den snälla dottern i huset ropar en glad hälsning till den gamle onkeln uppe från herrgårdshagen. Med tre jätteskutt fram till mikrofonen åstadkommer hon därpå det tillbörliga flåsandet efter sprängmarschen i allén och utvecklar sedan en intensiv flirt med sin fästman genom att kyssa sig själv på handen sju gånger. Någon glädje av flirten får han alltså inte, men obehaget, örfilen efter kysarna, anses inte kunna naturtroget åstadkommas annat än på äkta manér, som är tråkigt i och för sig och inte blir roligare av att fästmon står och mättar i en minut för att få in slaget på rätt replik. Betjänten i stycket undkommer på den punkten lättare. Hans bestraffning av Hans Nåds spanskrör åstadkommes av farbrorn med brickan mot en stoppad stol på tio meters avstånd.

Så följer de unga tus älskogsscenen i skogen. Först står hon vid tratten och han vid väggen och ropa ohio-hå-å, och sedan stupa de nästan över varandra under sitt letande bland träden för att byta plats och så står han vid tratten och hon vid väggen under klagande ohiohå, här är jag, var är du-u? Det är en svag fläkt av opera över det hela, gammal god opera, där tenoren och sopranen stå två steg ifrån varandra på byns lilla torg och sjunga: var kan min älskade va-haraha?

Uppvakningen för Hans Nåd på herrgårdens gårdsplan stundar. En rad varelser av skilda kön och åldrar tassa skugglikt över golvet in i den s. k. bullerkammaren bakom orkestern. Mitt på golvet står en metalltrumma med ett papper över, en bit ifrån den ritar en träställning upp sitt skrangliga skelett mot väggen och på en stol står någonting som ser ut som en av Filip II:s tumskrivar. Ingenuen förklarar tingens betydelse för oss: »Det där är skottet

III. G. Chatham.

(Forts. sid. 1122.)

PASSOPP

EN VÅNING PÅ SJU RUM OCH KÖK. Innanför köket en liten kammare. Dit tränger matos men aldrig sol. Där bo två kvinnor, omkring 35 år gamla.

Den ena har till yrke att sköta köket och laga maten åt dem som bo i våningen, den andra att passa upp dem och städa deras rum.

De båda kvinnorna kallas av sina arbetsgivare och dessas alla släktingar och umgängesvänner vid förnamn. Själva måste de dock noga hålla i sär och använda rätta titlar. I annat fall riskera de att bli uppsagda till omedelbar avflyttning.

I de sju soliga och rymliga rummen bo man och hustru med två små barn samt dessas sköterska. Därjämte en hund.

Mannen har till yrke att tjäna pengar. Han är stor och gällande och anser sig vara mycket framstående. Trots detta tycks han dock ständigt täras av svåra ekonomiska lidanden. Bordssamtalen röra sig från hans sida endast om hur oerhört krångligt han har det i livet, var, när och hur han lunchat ute i staden och vilka andra kända affärsmän han sammanträffat med.

Den unga hustrun är en beklagansvärd varelse. Varje dag måste hon på nytt tänka ut vad som skall ätas eller icke ätas vid de olika målen. Hon nödgas gå ut i köket och rådgöra med pigorna i sin nöd. Dessa bruka också, medlidssamma som de äro, sitta inne med förslag, som de vid den psykologiska tidpunkten kasta fram. Och så blir det ytterst de som bestämma, vilka order frun har att ge dem.

För övrigt har hon sin hälsa att vårda, sina vänner att dricka te med och sina intressen att sköta. Man måste ju följa med vad som talas om, vad som läses och vad som spelas på teatrarna. Och om allt detta måste man ha den riktiga meningen, som finns angiven i tidningarna, och kunna konversera. Det är knappt att dagen räcker till för alla trängande göromål; ofta måste även natten anlitas.

Lyckligtvis tynger inte moderskapets börda alltför tungt på hennes axlar. Den är nämligen överflyttad på barnsköterskan.

Denna, en avlägsen släkting, är liten och förtryckt och galler som familjemedlem. I hennes frånvaro beklagar sig dock ofta frun över hur gränslöst pressande det är att nödgas ha främmande folk i huset. Därmed åsyftande även jungfrurna, vilka som bekant alltid blott äro till plåga och besvär.

De små barnen äro söta och bortskämda, hunden stor och självsvåldig.

Nöjet att vårda djuret har av herrskapet överlåtits på husan. Hon äger att servera det dess noggrant avvägda matrasoner, göra rent efter det, tvätta och borsta det och flera gånger dagligen promenera det, vaktande dess behov.

De bägge kvinnorna i kyffet bakom köket trivas rätt bra. De veta, att det är svårt och bistert att slå sig fram i livet — tusenden avundas dem deras lott och sämre kun-

de de haft det — men att det väsentliga ligger i människovärdet och att därför intet arbete är i sig själv förnedrande. De ha sina egna intressen och en outtömlig inre värld att leva i, och de ha gott av samvaron med varandra.

Deras bästa stund är på kvällen, sedan sysslorna för dagen tagit slut.

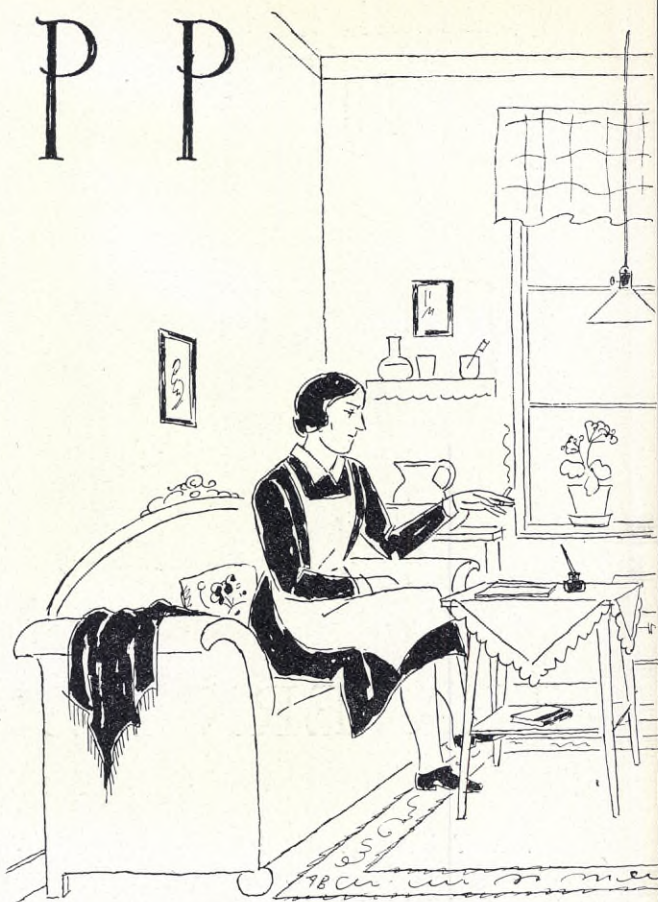
Då brukar kokerskan krypa till kojs. Bredvid sig på bädden har hon på ena sidan en ask med solrosfrön eller annat att tugga på och på den andra en bunt avlagda tidningar eller billiga böcker, och så försunker hon i kroppsligt välbefinnande samman med den andliga njutningen av att i fantasien leva sig bort från vardagsverkligheten.

Hon är en frisk och kraftig människa från landet. Några inre strider ha aldrig oroat henne, hon tror på Gud och följer sin egen natur, självklart och sunt, och hittar alltid rätt. Lätt har hon till tårar, och den minsta lilla rolighet kan försätta henne i ett fullkomligt upplösningstillstånd av skratt.

Även hon har haft sin historia... Vacker är hon inte, men hennes öppna, oflekterade väsen gör henne omtyckt.

Husjungfrun är av ett annat skaplygne. Hon är tystlåten och sluten och betraktas som en dolsk och misstänksam varelse. Men hennes komrat i köket har med instinktiv säkerhet genomskådat, att detta blott är ett skal kring ett ömtåligt inre. Hon äger en uppövd förmåga att mitt under de trivialaste hushållsbestyr syssla med annat inom sig.

Husan för dagbok. Hon är av den sorten. Det har varit som ett medfött behov hos henne att på så sätt hemligen öppna

sig. Det har väl inte precis blivit så helt med stavning och kommatering och stilistiska finesser. Men på sista tiden har det kommit ett slags inspiration över henne, som hetsar henne till att söka omforma stoffet till en roman.

Medan nu den ena jungfrun ligger och läser, sitter den andra och röker cigaretter, något som frun i huset, vilken i långt högre grad är hemfallen åt samma last, anser högst oanständigt. Hon söker bekämpa tröttheten, som susar i huvudet, samla sig kring sin uppgift och skriva ner sina tankar.

FAUST OCH MEFISTO.

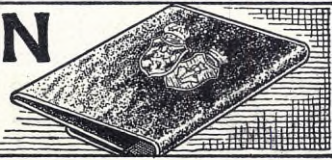
*Du lurade mig, Mefisto,
så var kontraktet ej ment.
Jag bort förstå att med djävulen
blir spelet aldrig rent.
Hu, varje skenbild du gav mig
av det som är levande varmt,
den gjorde blott, att livet vart
ihåligt och bragdlöst armt.*

*Först var det kunskapsträdet!
Jag svindlande såg mot dess topp.
Din läderlappsvinge villigt bar
genom alla rymder opp.
Grönt gyllene löv som lyste
längst uppe i paradisbrand
— vissna, gråa
dalade ned i min hand.*

*Om Segerns frustande fyrspann
mig störtade nära förbi,
jag svor: med gulddiademet
jag även skall färdas däri.
O millionernas jubelrop!
Du gav mig i vagnen rum.
Men — festens facklor slocknat,
och kvällen var öde och skum.*

MINIATYR-SPARKASSEBOKEN
Praktisk och ändamålsenlig för damväskan och plånboken!
A.B. GÖTEBORGS BANK

Av EVA ÅRADS

Men ger man sig bara ett ögonblicks andrum, till att se och tänka efter, då märker man plötsligt, att det alltsammans liksom ingenting var. Att det inte var detta, jäkt och gråt och skratt och själva levnadsödet, de yttre och inre omständigheterna och allt sådant, nej, det var inte det, som var det verkliga livet.

Det är ju något annat, något som ligger bakom, något som man inte kan fånga eller fatta, och allt detta som fyller ut ens dag och som man uppgår i, det är bara liksom ett tecken på det, det andra.

Här sitter jag nu i jungfrukammaren, i kväll som andra kvällar, och allt är sig likt, är så påtagligt och handfast och verkligt, att jag riktigt kunde inbilla mig, att vad jag nu ser och hör och förnimmer, just själva detta ögonblick, det är något som alltid varit och alltid kommer att vara och aldrig någonsin skall kunna glida bort ifrån mig, förändras, upplösas.

Väckarklockan som haltar sitt lugna tick-tack, min gamla plåtkoffert med det skavda hörnet, byrån med alla sina fotografier, vilka stirra och liksom övervaka en, och själva vaxduken här på bordet med sina slitna fläckar, cigarrettröken, som blandas med en svag doft av något, jag inte vet vad, av något vardagligt, och hon också förstås, hon Ida, som ligger där så lustigt hopkrupen i sängen och äter sin spännande historia och ser ut som ett enda lyckligt fnitter, ja, alltsammans hör med och är precis som det är och skall vara, och det tycks mig, att ingenting skulle kunna rubbas i detta välkända, vissa, som är nu.

Och så detta, som jag vet omkring mig, att i köket är allt uppgrejat och vanetrevligt, det blänker kring kopparkittlarna, och

inne i barnkammaren ligga ungarna sött och sova. Frun sitter väl i salongen, med finare rökverk än jag, och gäspar sig igenom »den högtintressanta boken», fröken syr pliktskyldigast på sitt handarbete och herrn lägger patience — »för omväxlings skull». Möjligen kommer han om en stund att vilja ha sig en grogg.

Nog är det riktigt och säkert och absolut alltsammans.

Men ändå. Ändå.

Ändå är det som på teatern, där det också ser så hållfast och verkligt ut med kulisser och minspel och händelser, men där det dock bakom vad man ser och hör ligger något annat. Och det är just det, det andra, som man måste söka få grepp om, ifall man vill ha någon behållning av stycket — själva diktverket!

Jag förstår inte själv vad det är jag tänker. Kanske är det inte egentligen något som jag tänker. Men det är som en undermening i allt.

Det är något jag söker, något inom mig. Jag liksom skymtar det och vet det och känner igen det, men likväl kan jag inte fånga och hålla det kvar.

Men snart, snart skall jag kunna det.

Det har samband med den här romanen. Jag skall skriva den, den skall innehålla mitt liv, jag har ju alla mina dagbokanteckningar, och den skall komma människorna att se, att se sig om på sig själva och på varandra och på den värld vi leva i.

Fast hur skulle jag kunna få makt och kraft till det? Kanske är det bara något som jag inbillar mig. Så snart jag anstränger mig och söker tvinga mig till det, då går det inte alls. Då är det som om själva livet, livet inom mig, där känslorna och tankarna finnas, som om det gick i baklås på något sätt. Och så är det stopp.

Därför är det kanske bäst att bara sitta som nu och drömma och tänka på ingenting. Då är det så mycket som lever och strömmar igenom mig, och jag tycker, att jag kan gripa det med mina händer, så nära är det mig, och ändå är det ingenting som man kan ta i. Men det följer lugn och lycka med det och en stor tillit.

I de stunderna är jag så långt borta från allt vad jag upplevt, från mitt eget öde, allt detta som skulle fylla min bok. Men ändå är jag liksom mera jag, närmare mig själv, närmare verkligheten.

Nu skymtar jag det alltså. Nu börjar jag förstå det.

Jag skall inte skriva dagbok, inte skriva mitt eget liv, direkt, ty detta yttre och exakta och analyserande, det är bara till ett hinder för det jag innerst vill nå. Utan jag skall låta allt det förgångna så att säga bara lugnt sjunka in i mig och motståndslöst låta det forma sig till något nytt och annat. Jag skall...

»Plingeling-ring-ing...»

Passopp! Passopp!

Ill. Annie Bergman.

Plötsligt avbrytes hon av en uppfordrande ringning, då någon av de vuxna människorna där inne i våningen behöver passning av ett eller annat slag.

Sådan är ramen kring mitt nuvarande liv.

När jag sitter här och tänker på det, på vad som är och vad som varit, då blir det mig så underligt. Vad är det egentligen värt, allt detta, som man strävar för och lever i?

Man drivs fram och hetsar sig, arbetar och är fylld av omsorger och oro, ständigt, ständigt.

Av Fredrik Vetterlund.

Du manat Helenas fågring
ur Hades — men ej som hon stod
för gossens gränslösa längtan
och heta törstiga blod.
När lågan tynat därinne,
då ljög du den ljvliga fram
till ögonens begärelse
och köttets vanmakt och skam.

Jag mött en man med ett hjärta,
som livet sårat till blods.
För honom fanns det en läkedom,
som endast av mig förstods.
Jag brann att skynda med hjälpen.
Då — kylde sällsamt min glöd,
och när ändå till sist jag kom,
var mannen död.

Då greps jag av hat, Mefisto.
Så var kontraktet ej ment.
Du gav mig allt, men med djävulshån
gav du mig allt — försent.
Är spelet nu förlorat
och Faust en gnista som släcks
och ej i tidernas tider
mer återväcks?

ROMTENS MAJSPREPARAT

MAMSANA

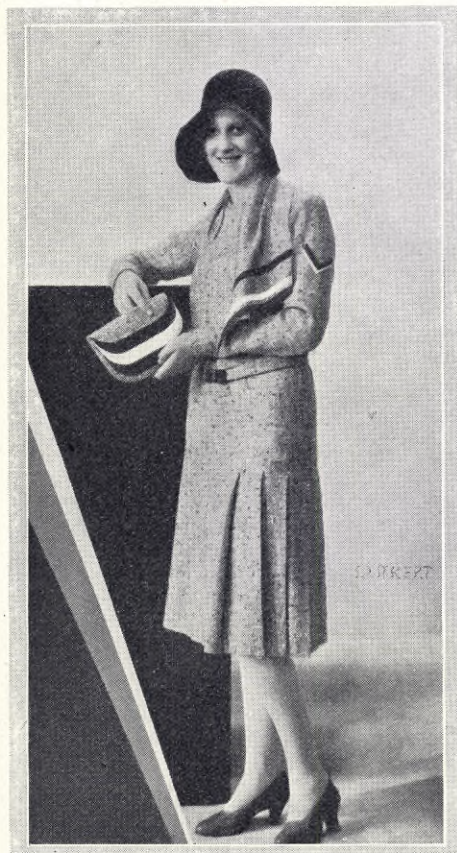
för delikata puddingar, krämer och andra efterrätter.

65 öre

DEN MJUKA, ENKLA OCH VARMA YLLEKLÄNNINGEN I HEMMET

Av

Sandra

Tweedklänning garnerad med rött och vitt mockaskinn. Väska i samma material som klänningen. Modell Maggy Rouff. Femina.

de balans mot chiffon och allt illistigt fladder, som förvirrar våra begrepp. Då Paris nu nådigt beslutat att gynna den lilla anspråkslösa ylleklänningen, så är det ej utan att — som vanligt — omsorgen om det egna intresset här också spelat en ganska avgörande roll. Folk tycka ej om att frysa. Det är otrevligt och gör en ogemytlig. Äro de klänningar, som bjuds, för tunna, så tar man sitt öde i egen hand, stickar sig en kofta och går omkring i den. På den vägen uppstodo sedan de varma och trivsamma yllejump-rarna. Men detta var en utveckling, som de stora modehusen i längden icke ville vara med på. Så togo de skeden i vacker hand och slogo sig på att hitta på alla dessa nätta morgon- och förmiddagsklänningar.

De ha gjort övergången från den mjuka, stickade jumpern mycket smärtlös, ty de tyger de begagnat sig av i år äro underbart mjuka, och tweeden, som används är ofta jerseyartad och ytterst smidig. Då och då är klänningen t. o. m. helt och hållet förfärdigad i ylletrikå, möjligen med någon infällning av crêpe de chine. Ett par sådana klänningar ha visats, där yllet ej gått ända upp till halsen utan ersatts av crêpe de chine, skuren och i övrigt behandlad som en trekantig scarf men infälld på själva klänningen. Äntligen en scarf, som man vet, vad den har för sig, även om man ej skulle ha tid att passa på den var minut, som de vanligen fordra av en! — Ylletrikån tillåter en mera fantasifull tillskärning, under det att tweeden kommer med manliga anspråk på lättfattlig logik och strikt linjeföring. Jumpermodellen går ofta igen i dessa modeller. Ibland är klänningen t. o. m. i två delar. Ibland och oftast i ett, fast man ännu i själva tillskärningen anar dess jumperhärstamning. På en del förekom-

ma fickor, ofta skärp, då och då knappar, och ibland scarfliknande kragar av siden, tillklippta och knutna efter nya, lustiga idéer.

FINNS DET FORTFA-
rande unga damer och fruar,
som hemma till vardags i
större eller mindre ensamhe-
ten gå omkring i halvsjas-
kiga detroniserade gåborts-
klänningar? Det är en sam-
vetsfråga, och ingen behöver
sträcka upp handen och sva-
ra ja. Unga damer tror jag
knappast göra det. Men hur
är det med fruarna? Låt oss
breda tystnadens barmhärtiga
slöja över detta. Att det är
otrevligt kunna vi emellertid
komma överens om. Det är
dessutom både opraktiskt
och ohygieniskt.

Brunt i alla dess färgto-
ningar med strimlor eller
prickar av andra färger, t. ex.
rött eller grönt, och natur-
ligtvis med den tydligen
oundvikliga vita prickinsat-
sen samt färgsammansättnin-
gen "salt och peppar", som
fransmännen säga, är den
flagga under vilken tweeden
i år seglat in i vårt dagliga
liv och i våra hjärtan.

Synar man en sådan där
liten tweedklänning bokstav-
ligt talat i sömmarna, blir
man vanligtvis häpen över
alla de tillskärningstrics man
då kommer på spåren. I has-
tigheten hade man nästan in-
billat sig, att den helt och hål-
let saknade sömmar, till den
grad villas sådant bort i stoffets oftast
melerade yta. Ens förstånd sade en ju visserligen att ett sådant un-
derverk knappast ens i vår ur teknisk synpunkt så fullkomliga värld
vore möjligt, men detta nät av sömmar hade vi ändå ej väntat oss.

Klänning i smärutig, gråbeige tweed och gråbeige kappa med nutria. Modell Molyneux. Engelska skrädderiet. Jensen, foto.

Marcel Rochas har komponerat denna jumperklänning med jumper i blå och vit jersey, blå kjol och laderskärp. En mörkblå jacka kompletterar. Engelska skrädderiet. Lenkert, foto.

Icke utan ett visst överlägset förakt för dessa kläddårar, som tydligen icke skänka en tanke på, vad deras vurm kostar dem i tid och besvär, och som aldrig realiserat, vad uttrycket "missbrukad kvinnokraft" innebär, rubricera vi hela system av dessa sömmar som absolut obehövlige. Gå vi sedan så långt i vårt okunniga nit, att vi kopiera modellen med utslutande av en del av dem, så faller slöjan från våra ögon, och i ödmjukhet måste vi göra avbön för vår självtillräcklighet. Ur modellens synpunkt befinns det nämligen, att varenda en eller åtminstone nästan varenda en av dessa till synes fåfängliga sömmar voro i högsta grad berättigade. Kopian har nämligen slagit ut som en helt annan klänning, och ni bli väl ändå knappast förvånade, mina damer, när ni upptäcka, att den ej heller precis kan sägas ha vunnit på förändringen. Fallet, hållningen, linjernas oberördhet, om man så får säga, mot tid och nötning beror i större utsträckning, än man någonsin anar just på massor av dylika för den oinvigde fullständigt överflödiga åtgärder. Om ni visste, hur mycken mödosamt och tålmodigt tillkämpad men erfaren skicklighet det kan ligga bakom ett skenbart lyckfullt val av bara en sådan sak som t. ex. tygets olika ledd. För att nu bara ta ett exempel i högen. Att få verkligt fint fall på en ylleklänning är minsann ingen lätt sak, som åstadkommes på måfå någon stund, när man är ledig från allvarigare jobb!

Kooperativa butiker stå öppna för alla

D E N V E R K L I G A N Y T T A N

BABYKLÄDER SOM INTE SKOLA VARA KONFEKTDELIKATA UTAN BARA MÅNGA!

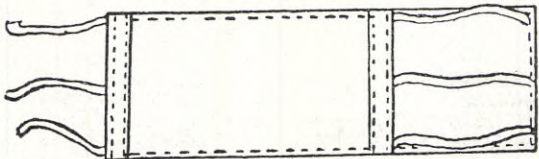
DEN NYTTIGA SIDAN.

VAGABONDES UPPMANING I VÅRAS till oss alla att rekvirera material från Småbarnslådan, närmast fru Svea Furumark, Eriksbergsgatan 13, för att av detta sy de första kläderna åt det fattiga Norrlands fattigaste, förklingade inte ohörd. Tvärtom, många skämdes litet över sitt lyxhandarbetande och skyndade att rekvirera. Många föresatte sig att göra det — det är inte försent än, det är aldrig försent.

Men — det visade sig, att det inte är detsamma att sy åt nyfödda som åt dockor eller åt sig själv. Småbarnskläder skola följa vissa regler. Och man märkte att de begrepp man hade voro inte så alldeles fixa, inte heller kunde man det tekniska. Man vet, att det sydda skall vara mjukt, men man frågade sig: skall jag behöva sy allt för hand? Hur mycket skulle då bli gjort?

En del ting skulle undertecknad vilja säga i detta ämne, med tanke på just detta syende i hjälpsyfte. Det gäller här icke att göra så få och delikata ting som möjligt. Utan så många och lämpliga som möjligt. Det har upplysts om att dessa fattiga mödrar stundom inte ha annat att lägga de nyfödda på än *tidningar* och att de inte ha annat att linda om dem än *sitt sönderrivna förkläde*. Då förstår man, att man måste sy och hjälpa till. Man kan inte annat. Och när man väl "fått kläm" på det, då går det fort och då blir det något gjort.

Det skall vara skjortor, tröjor, blöjor, mantlar, stjärtlappar, navelbindor, gördlar och gärna haklappar. Av detta så många lappar som hälst! Så många blöjor som helst. Fler skjortor än tröjor, ett par gördlar kan för-

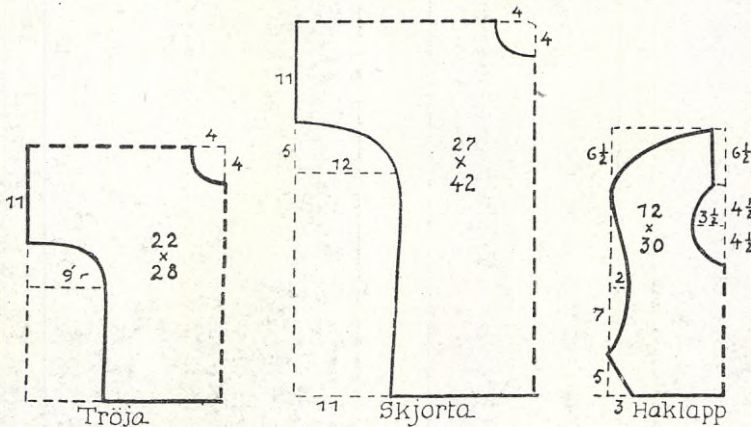
Hur gördeln ser ut färdig.

slå åt ett barn. Men gör dem, de ge värme och stadga. Beträffande navelbindan vet jag många som stått villrådig. Att kasta dessa runt om är inte bra, då blir det trådar. Att fälla för hand tar lång tid, att fälla på maskin blir hårt. Av en expert har undertecknad fått lära, att bästa sättet är att köpa *bandageväv*, som säljes metervis i paket hos färghandlarna. Ett paket kostar 65 öre och av det blir det på bredden fyra bindor. De skola vara av tygets längd (en meter) och 10 cm. breda. Man viker tyget till varje binda dubbelt. Syr med långa stygn och fin tråd runt om på maskin, även den vikta sidan, så att bindan ligger slät. Man får dra i sömmen, så den ej stramar! Ena änden slutas i en spets och ett smalt band sättes här, vikt så att ena änden blir lång och den andra c:a 30 cm. kort. På detta sätt gå bindorna lätt att göra och bli idealiska.

Skjortorna skola helst inte ha brodyr — som man så gärna vill sätta på — i alla fall inte om halsen. Kring handlederna kan man ha denna prydnad. Man kan virka en liten udd av pärlgarn också, det går fort. Gör man så, behövs inte band, skjortan ligger ändå

Att sy babykläder till fattiga mödrar är en nyttig gärning, men det gäller att sy effektivt och för detta ger sign. goda råd.

till om halsen. Gör man en liten brodyrremsa, kantas halsen med en snedremsa, i denna träs ett mjukt trikåband. Man låter det i ena sidan gå ut genom ett hål i linningen, 3—4 cm. inåt

Schema för tillklippning av tröja, skjorta och haklapp.

från kanten, så att det går lättare att lägga skjortan om lott i halsen och vidare hela vägen ned. Ett material, som i Amerika använ-

En trevlig pullover.

Pullovern, som ses på bilden här nedan, är stickad av ljusgrönt och vitt mandaringarn, är 35 cm. lång från axeln och 28 cm. vid underarmen, halva vidden.

Vi behöva c:a 100 gram grönt och 5 gram vitt garn.

Nertill på pull overn är en bård av avigt och rätt och fram en spetsig uringning, kring vilken är virkat några varv med grönt och vitt. Ärmen lång med manchett av avigt och rätt i grönt och vitt.

Vi börja nertill bak och lägga upp 72 maskor (m.) i grönt och sticka 3 varv (v.) i m. rätt, 1 m. avigt, 1 m. rätt etc. Det 4:de v. stickas rätt i vitt garn. 5:te v. avigt och rätt med vitt garn. 6:te v. grönt rätt. 7:de v. avigt och rätt grönt. 8:de v. rätt med vitt garn etc. Vi se, att vi omväxla med 2 v. vitt och 2 v. grönt, men varje gång vi byta nytt garn, så göra vi första varvet rätt och det andra varvet avigt och rätt. Det blir en vackrare bård. Inalles 3 gånger vitt och 4 gånger grönt.

Därefter s. k. strumpstickning, d. v. s. ena v. rätt och tillbaka avigt. När vi stickat 21 cm. äro vi vid ärmen och maska av 3 m. i början på nästa 2 v. Tag sedan ihop 2 m. i början på följande vartannat v. inalles 3 gånger. Återstå 60 m. På dessa 60 m. stickas 9 cm. Vi äro då vid halsen. Vid nästa räta v. stickas 21 m. maska av 18 m. sticka 21 m. På de sistnämnda 21 m. stickas 8 varv var- efter vi öka 1 m. vartannat v. (åt halsen till) för att få den snibbiga uringningen. (När vi ha ungefär (Forts. sid. 1123.)

En "Pull over" för treåringen.

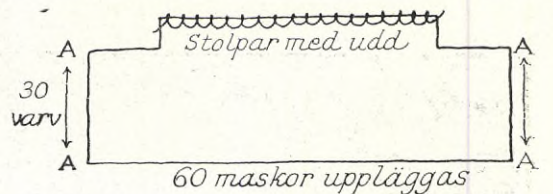
des till babyskjortor, är trikåväv. Det bästa som kan tänkas, men för dyrt att köpa i en sådan massproduktion av plagg, som här behövs. Däremot kan man gärna ta av sina nötta trikanattlinnen och göra sådana små skjortor av i stället för den vanliga lärften, då virkar man udd i kanterna. Av gamla herrskjortor fås ett mycket mjukt material — även om ett sådant plagg inte blir så slitstarkt, är det mjukt som silke och man kan ju göra många! Sy sömmarna åt rättan. Haklappens ringning kantas med ett trikåband, som fortsätter att knyta med.

De virkhågade borde virka tröjor — man kan ju specialisera sig på det! En virkad tröja sluter bättre till, i synnerhet vid händerna, och är mera tøjbar. De virkhågade borde också virka sockor, som behövs mycket av.

Vidare gördeln. Den bör icke vara mer än 15 cm. bred, annars riskerar den att bli våt. Den sys som bilden visar, av dubbelt tyg, samma som manteln göres av, den är 42 cm. lång. De tre banden sitta som man ser på ena sidan i ytterkanten, med släta sidan ut, på den andra 12 cm. in på gördeln, så att ena sidan kan läggas innanför.

Blöjor kunna göras av slitna handdukar, som sys ihop så att man lägger den ena kanten på den andra. Klipp bort hårda monogram och monogrammen bortklippa, bli utmärkta lappar. Det synes som grym lyx att använda allt detta, som slites i ett hushåll, till s. k. fönstertrasor, när barn i vårt eget land *läggas på tidningar*, för att modern icke äger något att ta emot det med.

Det gäller som sagt här att hinna sy myc-

Schema av hur en stickad socka göres.

Sockan stickas med endast räta maskor och grova stickor (löst. o. mjukt). Efter 30 varv maskar av, en stolprad virkar vid, det raka stycket vikes dubbelt, botten hopsys, tvärsidorna (tån) likaså, lätt rynkat, och det lilla stycket till stolpraden. Genom stolpraden träs ett band.

ket och bli van, så att man gör arbetet med nöje. Därför kunde unga kontorsfröknar och andra, som inte ha så mycket tid, specialisera sig på bara tröjor eller sockor. Våra skolflickor, som ha syjuntor — syjuntan är alls inte ur modet, om någon tror det! — skulle tillhållas att inte bara dansa de kvällarna, utan också prestera något sytt och de kunde lämpligen langettera tröjor, som deras mamor satt i ordning, och langettera mantlar samt virka små filter av garnrester och haklappar av ljusvekegarn.

Mycket kan tyvärr icke var enskild göra. Men *alla* enskilda kunna göra mycket. Det gäller att komma igång och man skall märka att när man satt sig in i detta, som så många kvinnor endast känna till från sin egen yngre syskonkrets eller släkten, så går arbetet så där flyhänt rent mekaniskt, som det skall för att det ska bli ett resultat!

CECILIA MED NÅLEN.

HÖSTENS ALLA VACKRA BLOMMOR...

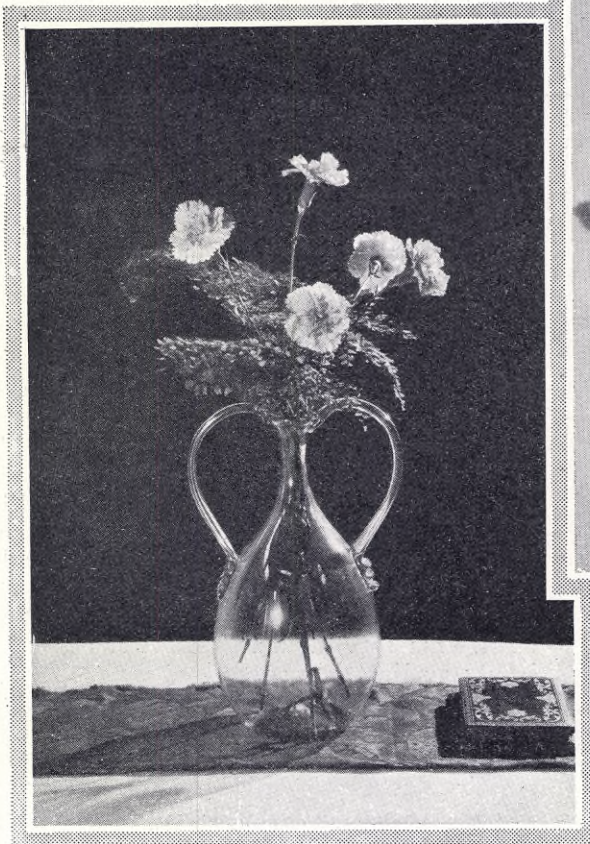
Hösten med sina starka färger och sin kraftiga flora ger många möjligheter till blomsterdekorationer, i synnerhet om man har vackra vaser. Här lämnas några förslag; ett otal andra kombinationer kunna lätt tänkas för den som har fantasi och kärlek till blommor. Holmén, foto.

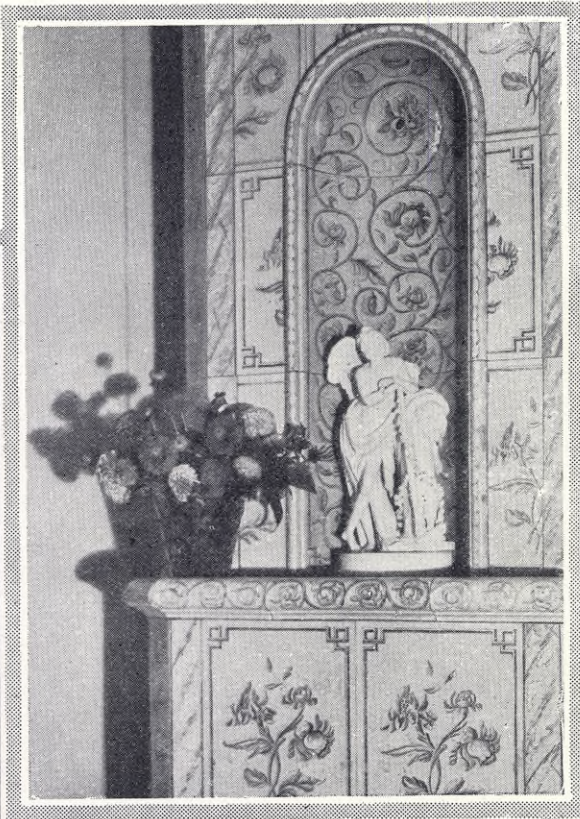
Judekors, en japansk växt, gör sig vackert i en vas från Leerdam i mattbrunt glas. N. K.

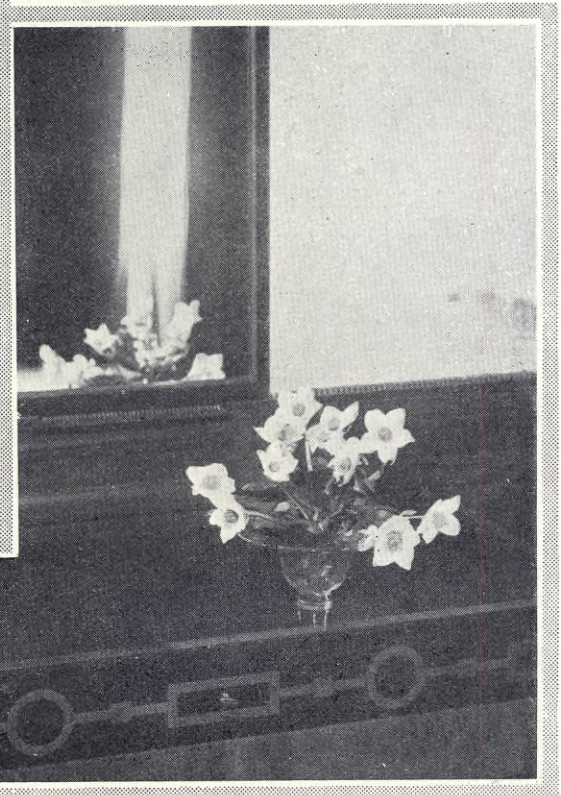
Anemonernas spröda skönhet kommer till sin rätt i ett smäckt slipat orreforsglas. N. K.

Venetiensk vas med ametistglans och ljusgula nejlikor, en förnämlig kombination. Italienska boden.

Brokiga pomponastrar sticka upp sina runda huvud ur denna litet tunga orreforsvas. N. K.

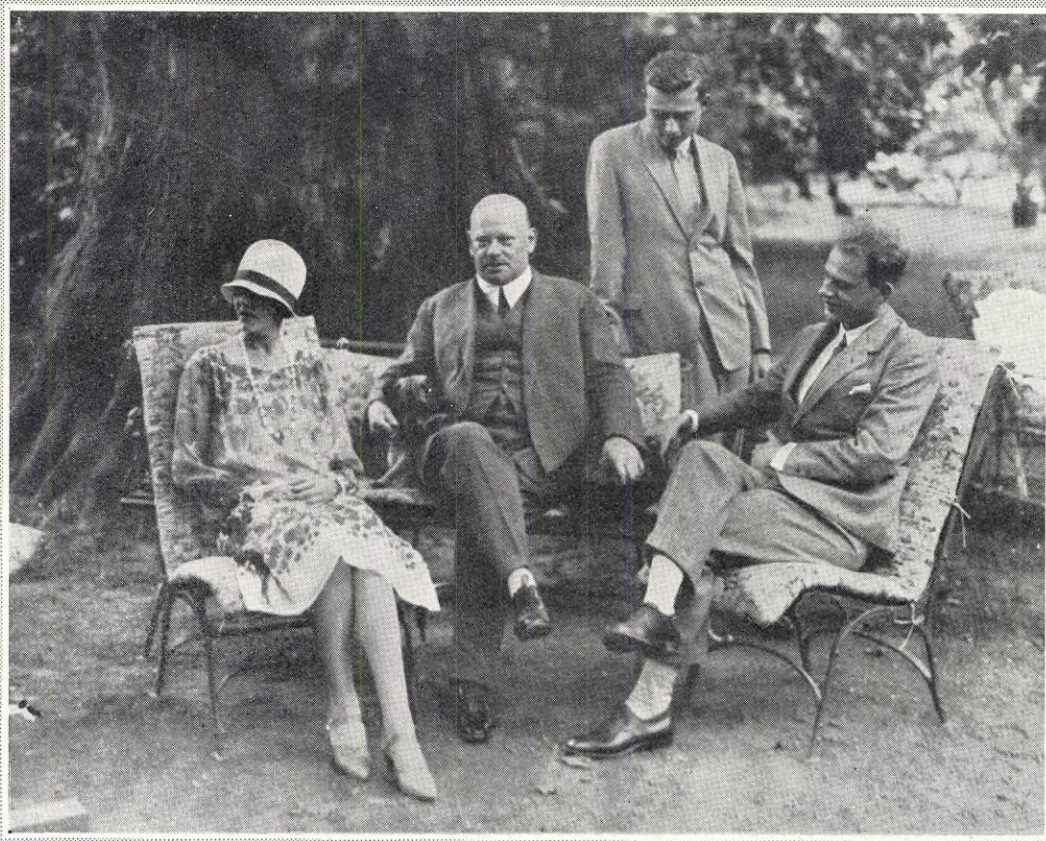

I ett tungt isgrönt Daumglas stå de enkla julrosorna förträffligt, antingen mot en mörk yta som här eller mot ett middagsbords vita duk. N. K.

ANSIKTEN OCH HÄNDELSE

AKTUALITETER

I BILD

En av Europas politiska förgrundsfigurer, Tysklands utrikesminister, dr Gustav Stresemann, har avlidit. Här ses han i kretsen av sin familj.

Fru Stresemann, som ofta följde sin man på hans många konferensresor och som livligt fyllde sina många betydelsefulla representativa plikter.

Tysklands berömda skådespelarpar Albert och Else Bassermann har gästade Stockholm och Dramatiska teatern.

Kompositören Emil Sjögrens maka, fru Bertha Sjögren, har till Nordiska museet donerat Emil Sjögrens arbetsrum med fullständig inredning. Holmén, foto.

Fröken Olga Åkerblad heter ovanstående dam, en svenska, som är bosatt i London, men som just nu besöker Stockholm som ombud för den internationellt berömda konstmecenaten sir Joseph Duveen och för att ordna för den blivande engelska konstutställningen i Liljevalchs konsthall. Kamerabild Goodwin.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

INEZ SJÖBOHM.
F. Ewerlöf, Stockholm. Änka
efter postmästaren Carl
Sjöbohm.
80 år den 4 oktober.

SIGRID LUNDBERG.
F. Folcker, Uppsala. Änka
efter kapellpredikanten i San-
darne Erik Lundberg.
80 år den 9 oktober.

EMMA HEDLUND.
F. Johansson, Stockholm. Än-
ka efter kontraktsprosten,
kyrkoherden i Väster Lövsta
Fredrik Hedlund.
80 år den 15 oktober.

ANNA FRIMAN.
F. Nordenström, Uppsala.
Änka efter förste provinsial-
läkaren d:r F. Friman.
75 år den 9 oktober.

ANNA BERGQUIST.
F. Östberg, Göteborg. Änka
efter f. d. kontraktsprosten
Fingal Bergquist, Norra
Sandsjö.
70 år den 10 oktober.

EMMA KULLGREN.
F. Berger, Stockholm. Änka
efter ingenjören Josef Otto
Kullgren.
70 år den 10 oktober.

LOUISE STROKIRK.
F. Rehfeld, Stockholm. Änka
efter disponenten Göran
Strokirk.
70 år den 12 oktober.

HILDA KÄLLBLAD.
F. Ancker, Hjårsås. Maka
till kyrkoh. i Hjårsås o. Kniss-
linge, prosten J. Källblad.
65 år den 15 oktober.

AXELINA BERGÖ.
F. Wallin, Kristineberg,
Stockholm. Maka till hovpre-
dikanten Carl Bergö.
60 år den 11 oktober.

FRIDA BÄCKMAN.
F. Lönnkvist, Asele. Maka
till kyrkoherden i Asele J.
Gustaf Bäckman.
60 år den 14 oktober.

GABRIELLA WIES-
LANDER.
F. Estberg, Hjortsberga. Ma-
ka till kyrkoh. i Hjortsberga
o. Kvenneberga J. Wieslander.
60 år den 16 oktober.

GERDA BOLLING.
F. Ulff, Stockholm. Maka
till generalmajoren i Kustar-
tilleriets reserv Sam Bolling.
60 år den 17 oktober.

ANNA WESTIN.
Fröken, Kristinehamn. Kom-
mendant i Frälsningsarmén
och ledare för dess kår i
Kristinehamn.
50 år den 4 oktober.

ANNA STACKELBERG.
F. Söderhjelm, Rastaborg,
Ekerö. Maka till kaptenen
greve Carl Adolf Stackelberg,
Rastaborg.
50 år den 9 oktober.

ELFRIDA ANDERSSON.
F. Berggren, Stockholm. Ma-
ka till missionssekreteraren
Axel Andersson, Stockholm.
50 år den 11 oktober.

OLGA ROEMPKE.
F. Hallberg, Jönköping. Maka
till f. d. fabriksföreståndaren
Gustav Roempke.
50 år den 12 oktober.

MÄRTA LORENTZON.
F. Trotzig, Äppelvik. Maka
till kontorschefen Gustaf
Lorentzon.
50 år den 13 oktober.

ALLY AHLGREN.
F. Persson, Visby. Maka till
regementsveterinären Carl
Ahlgren, Visby.
50 år den 14 oktober.

LILLY SCHULT-HEDDE-
LIN †.
Fru, Stockholm. Änka efter
grosshandl. F. Heddelin. F.
d. inneh. av manufakturaffär.
* 1847, † den 13 september.

MARIA von FRIESEN †.
Fröken, Växjö. Dövtumslä-
rarinna m. m. Dotter till
kyrkoherden fil. d:r A. O.
von Friesen, Forsmark.
* 1871, † den 16 september.

Rumford Vetekaka.

1 ägg	10 st. kardemummor
1 hg. strösocker	3 dcl. mjölk
1½ hg. smör eller	6 hg. vetemjöl
margarin	4 tsk. Rumford bakpulver.

Beredning: Ägget, sockret och smöret röres tillsammans. Den finstötta kardemumman, den kalla mjölken och mjölet blandat med bakpulvret blandas i och arbetas hastigt till en smidig deg. På en smord plåt formas degen med sked till en rund kaka, som beströs med socker och mandel samt gräddas i medelvarm ugn omkr. 45 min.

I Matteus kyrka i Stockholm sammanvigdes söndagen den 29 september fil. mag. *Sven Bäckman* och fröken *Karin Weijmers*, dotter till direktören E. A. Weijmers och hans maka, född Ecklander. Wolfenstein, foto.

Ingen fara på taket.

— DET ÄR NAGOT JAG SKULLE vilja fråga dig om du tycker, säger barnet.

— Gå på du, säger modern och det klappar i hennes maskin. Skrivmaskin, men det kunde vara en sy. Eller hon kunde stå på väg och gå bort och spela kort — det vill nu undertecknad frita sig ifrån, jag avskyr uppriktigt allt annat kortspel än guldgrävarhazard — eller hon kunde vara upptagen av en hel mängd andra tvungna, nyttiga eller dumma saker.

— Jo, ser du, jag har tänkt på något. Men du tycker förstås att det är dumt...

— Kläm fram med det bara, svarar modern, som börjar bli förströdd.

— Jo, jag hade tänkt... men säg, att du inte tycker att det är dumt...

— Jag tycker inte alls att det är dumt, svarar modern och ser bort från maskinen och sansar sig. Sina barn ska man ju också intressera sig för.

— Jag har tänkt så här, säger barnet med ett djupt andetag, att vi skulle bilda en förening. En förening här i vår familj. Du och jag och pappa och Elin... Ja, nu ser jag att du tycker att det är dumt!

— Det tycker jag inte. Men jag har idiosynkrasi mot föreningar. Vad i all sin dar skulle vår förening göra? Den behöver ju inte gå runt till varandra och träffas, vi är ju här allihop?

— Jo, ser du, vi skulle vara tillsammans. Föreningen skulle ha sammankomster så där en gång i veckan, då skulle en av oss bjuda den andra i sitt rum — Elin kanske inte...

— Jo, Elin kan mycket väl ta emot oss i sitt rum.

— Ja, och så skulle den som har föreningen hos sig göra det trevligt och ha grammofonmusik eller vi skulle prata och litet gott skulle man ha. Pappa kunde någon hjälpa, fast han kan då så bra koka tevattnen. Ja, så nästa gång skulle en annan

av oss ta emot föreningen, för var gång skulle vi bestämma, när nästa sammanträde skulle bli. Och då fick det inte bli något hinder...

Mina armar föllo definitivt ned från maskinen.

— Jag tycker visst inte det är dumt, sade jag åter förstrött, men nu på ett annat sätt.

De stackars moderna barnen. De måste gripa till föreningsliv för att få vara tillsammans med sina föräldrar. De komma tveksamt och undra, om det är så dumt tänkt av dem, att bilda en klubb för att få sitta en kväll i veckan med pappa och mamma och hembiträdet och ha det hemligt och trevligt.

Föräldren skämdes.

Men var på samma gång glad. För flera saker. För den lilla rättsinniga och icke programbetonade, utan spontana förtrohet, som fann det naturligt att »Elin» naturligtvis skulle vara medlem av klubben. För att barnet överhuvud taget ville vara med pappa och mamma. För att barnet fann att något trevligt kunde ordnas i den kretsen. För att barnets själ sökte finna en form för att hålla ihop familjen... För att det fanns ett hem.

Och så finns det kvinnor, som programenligt anser och predikar om, att hemmen ska vara bara sovbaracker, där man hämtar andrum eller nödvändigtvis knyter sig ett slag under pauserna då man strävar i »Samhällets tjänst». Den kvinna jag syftar på var visserligen inte en svenska, det var madame Kollontay (som synes mig inkonsekvent, ty skall det vara så mycket att göra i det nya samhället, att man bara behöver en barack, hur litet normalarbetsdag har då den nya dagen?) men hon har gudförlåte mig svenska eftersägerskor.

Så kommer ett barn och säger trevande:

— Tycker du att det är dumt, om vi bildar en klubb för att få vara tillsammans hemma och ha det skönt i vår krets?

Så ni förstår att samvetet stack mig — men glad var jag.

VERA v. KRÆMER.

En femtioåring.

Hildur Dixelius-von Aster.

”OCH SEN SKALL VINTERLANDET HA min själ”, säger lappprästen i Hildur Dixelius-von Asters Prästdottern. Han säger det med bitterhet, ty hans fantasi är fylld av bilder från latinska poeters avlägsna strålande värld. Men Hildur Dixelius har givit åtminstone ett stycke av sin själ åt vinterlandet det stora Norrland, där hon föddes för femtio år sen. Icke därtill nödd och tvungen som den fattige prästen Norenus, hon levandegjort på ett sällsynt fångslande sätt, utan av fullaste hjärta.

Eftersom Idun fått en kärkommen anledning att erinra om Hildur Dixelius-von Asters författarskap på grund av hennes 50-årsdag den 14 oktober, må det sägas, att hon skrivit sig in i sin stora läsekrets hjärtan just med sina norrlandsskildringar. Se-

I Adolf Fredriks kyrka i Stockholm sammanvigdes nyligen disponenten *Knut Arve* och fröken *Ingrid Ekman*, dotter till riksgäldsfullmäktigen, förutv. statsministern C. G. Ekman och hans maka, född Widlund. Lamm, hovfoto.

dan Olof Högberg har väl ingen kommit Norrland så nära som hon i sina böcker. Iduns läsare minnas nog också, hur förf. gjorde sig till tolk för Signe Hebbe, vilkens memoarer publicerades i våra spalter för en tio år sedan, innan de kommo ut i bokhandeln.

Första utkastet till Prästdottern förekom också i Idun under titeln Löftets land.

Numera tillhör Hildur Dixelius-von Aster genom giftermål ett annat land — hennes man, professor von Aster är tysk — men hon har sina rötter i den svenska jorden och vi äro lyckliga att räkna henne som en av våra uppskattade och talangfulla författarinnor.

Damernas diskussionsklubb.

Varför äro de utestängda?

Här nedan anföres en fråga, som inte bara rör en enda kår som i föreliggande fall, utan kan ha sin tillämpning på flera isolerade, både kvinnor och män. Det försiggår otvivelaktigt en omedveten bojkott från familjernas sida i många små och större samhällen mot ungarlarna av bägge könen.

Vi lämna nu ordet åt *Portia*:

Efter mycken tvekan vänder jag mig till Idun i en fråga, som kanske när allt kommer omkring inte bara berör min egen kår lärarinnornas. Jag måste nu ta Iduns utrymme i anspråk för att i någon mån belysa mitt fall.

Sedan två år tillbaka är jag lärarinna i högre flickskolan i en medelstor svensk stad. Det är min första plats. Därav följer, att jag inte är så värst gammal — 23 år för att vara exakt. Jag ser ut som folket gör mest, men om jag nu måste tala om det själv anses jag vara trevlig och käck. Jag tycker om sport och dans, har alltid haft en krets av vänner och kamrater både manliga och kvinnliga omkring mig. Ända tills jag hamnade i denna stad. Där har jag nog trevliga och för resten riktigt busiga kamrater, som jag trivs med, lärarinnorna vid skolan, av vilka många äro unga som jag, men därutöver ingen. Saken är den att utöver kamratumgänget i skolan är jag praktiskt taget isolerad från människor. På de två år jag vistats i den här staden, har jag varit bjuden i familj två, säger och skriver två gånger. Vid båda tillfällena hade det älskvärda värdfolket bjudit alla de andra lärarinnorna och inte en enda utomstående. Husfadern i den ena familjen var frånvarande, bortrest sade hans fru, den andra, som verkligen var hemma, gjorde sig snart osynlig.

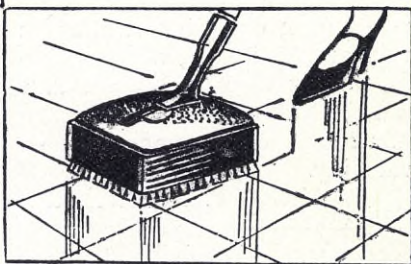
Jag tycker, som jag redan sagt, alldeles ovanligt bra om mina kamrater vid skolan. Men vi ses var dag, vi ha ingenting nytt att säga varandra, och våra kärintressen kan inte diskuteras på en bjudning hos främmande människor.

Jag tycker om att dansa, men inte en enda gång har jag fått vara med på ett aldrig så litet kavaj-

ett härligt dansgolv.

skinande blankt, glashårt och glatt. Detta är resultatet av att golvet bonats med *Gahns Bonvax*. Användes med samma goda resultat till såväl parkettgolv som linoleummattor. *Gahns Bonvax* är lätt att arbeta, drygt och därför ekonomiskt. Det giver golven en hög varaktig glans och bevarar linoleummattornas mönster och färger på ett förträffligt sätt.

skutt en gång. Lärarinnor måtte av stadens familjer anses som något slags varelsor i en klass för sig, varken vanliga dödliga eller änglar, men svävande mitt emellan. Det fanns visst ett slags änglar enligt en gammal legend, som varken kunde bestämma sig för att följa Gud eller Satan utan förblevo svävande. Jag måste räknas dit för X-köpingsborna. Men varför?

Jag vet mycket väl, att om jag skaffade mig ett introduktionsbrev till borgmästarinnan och gick dit med hälsning från fru X i Stockholm, som vi båda känner, så skulle jag bli bjuden som en vanlig medlem av hennes umgänge. Men det gör jag inte. Jag vill inte tillskansa mig en fördel för min egen personliga del, som inte tillkommer min kär som sådan. Varför skola inte lärarinnorna anses som jämlikar till de andra? Vi ha bildning och folkvett och åt oss anförtro familjerna sin dyrbaraste egendom, barnen. Men att öppna sina hem för oss, det dra de sig för av något oförklarligt skäl.

Jag kan inte trösta mig med samma enkla paradox, som en av mina äldre kamrater: — Umgänget med familjerna i staden, sade hon en gång. Ja, tacka du din skapare, att du inte är societetsfäbig. Det är så tråkigt på deras bjudningar, att där står ingen kristen själ ut!

Men jag är yngre än hon och har väl därför flera illusioner i behåll. Förresten tycker jag inte om att bli undanskjuten och orättvist behandlad. Ty det är orättvist, tycker inte Iduns läsarinnor det?

Portia.

Annie Rydström 70 år.

Annie Rydström.

LIKSOM HÖSTEN VISSA ÅR LIKNAR DEN ljuvligaste sommar, i det att den varsamt handskas med all sommarens blomsterprakt, så händer det, att ett och annat människolivs sommar dröjer kvar, skonsamt bevarande själs- och kroppskrafter. Delvis beror detta kanske på yttre omständigheter: god hälsa, ett lyckligt hem, en hälsosam växling mellan sorg och glädje, framgångsrikt arbete. Men den främsta och djupaste orsaken till en skön ålderdom är nog det rätta förvaltandet av livets mångahanda gåvor, såväl när de medföra glädje och lycka, som när de bära sorgens och motgångens smärta in i vårt liv. De, som förstätt detta, åldras ej. De ha alltid tröst och förståelse för andras glädje och sorg att giva.

Fru Annie Rydström f. Örwall, Skärblacka, är en av dessa. Den 16 oktober fyller hon 70 år. Hela sitt liv har hon tillhört Kullerstads församling, där hennes ädla personlighet spritt och sprider välsignelse till hela trakten. Hennes varma hjärta och klara tanke göra henne till en eftersökt värderad vän. När ofärd kommer på i församlingen, fattigdom, sjukdom och död, nog går mångens tanke längtande till henne, som så kärleksfullt och outtröttligt förstår att lätta bördor och lindra nöd. Förgäves söker ingen hennes hjälp.

Att Kullerstads församling förstår att uppskatta och utnyttja Annie Rydströms rika gåvor, ser man därav, att hon sedan åtskilliga år är medlem av ett stort antal kommittéer och styrelser inom församlingen. Hon är medlem av Kyrko- och skolråd, Kommunalfullmäktige, Pensionsnämnden, Fattigvårdsstyrelsen, Föreläsningsföreningens styrelse, Biblioteksstyrelsen, Kyrkliga syföreningens styrelse, Första Majblommans styrelse.

Med tacksamhet för allt, vad Annie Rydström givit vår församling av sin varma själ gå många tankar och lyckönskningar till henne på hennes högtidsdag.

GERTRUD HELIN.

DE UPPBURNA
UPPSALAFABRIKATEN

— av varje husmor kända för sin utsökta arom: —
KUNGS-ÄTTIKA
framställd genom jäsnings av alkohol.
Ej att förväxla med ättiksyra.

SLOTTS-SENA
kännarens förtjusning!

Rekord-Senap
Skånsk typ. Ööverträffad.

Guldmedaljer 1924, 1927, 1928

A/B UPPSALA ÄTTIKSFABRIK
UPPSALA.

Iduns annonspris:
Pr millimeter enkel spalt: 50 öre intill bred textspalt,
40 öre å övriga sidor e. t. Helmsgr. 55:—, halvgr.
30:— pr gång. Hellsida f. t. 750:—, helsida e. t. 600:—.
Lediga platser och platsökande 30 öre.
Tel. 1646 o. N. 6147

Grundlagd av
FRITHOF HELLBERG

IDUN

Chefredaktör:
EVA NYBLUM

Tel. Redaktionen N. 9803 o. N. 402. Verkst. dir. N. 4304

Iduns prenumerationspris:

UPPL. A.		UPPL. B.	
Helt år	17:—	Helt år	15:—
Halvt år	9:—	Halvt år	8:—
Kvartal	4:51	Kvartal	4:25

Tel. N. 1602 o. N. 6147

Den
är
vis...

som dagligen dricker ett par glas *Fruktalt-Samarin*. Denna enkla och läskande hemkur håller kroppen i god form och ger vigör.

Orsaken är att organismen erhåller ett invärtes bad, som frigör den från otjänliga ämnen, blodet uppriskas, vilket allt förlänar en känsla av välbegag.

Se alltid till att Ni har hemma *Fruktalt-Samarin*, det håller fysiken fin.

Samarin kostar kr. 2.50 pr fl. varav erhålles 50 glas av det läskande *Samarin* hälsovatten. Säljes överallt. Obs! Ej i lös vikt.

Cederroths Tekn. Fabrik, Sthlm

M. ZADIGS

Divi Hud-Crème.

Den crème som huden tarvar.
Skönhetsbevarande.

M. ZADIG, Malmö.

H. M. Konungens Hovleverantör.
Nederlag i Stockholm, Brunkebergsg. 4.
Nederlag i Göteborg: Chalmersgatan 20.

Plågas Ni av Huvudvärk och Reumatiska Smärtor?

Då bör Ni ej experimentera med tvivelaktiga medel utan med ens tillgripa de beprövade och av så många läkare vitsordade TOGAL-tabletterna. Dessa stilla ej blott omedelbart de olidliga smärtor utan äro dessutom ofarliga för hjärta och mage. De utskilja dessutom starkt den skadliga urinsyran — roten till de flesta smärtor — ur kroppen, den enda väg som för till verkligt varaktig hjälp mot det onda.

TOGAL-tabletterna finnas, utan recept, å alla apotek till Kr. 2: 40 och 0: 90. Se till att Ni får äkta Togal och ej efterapningar!

Några droppar COPIN
flytande bonvax
gör Ert parkettgolv som nytt
1 kg:s burk + kr., 1/2 kg. 2:25 kr.
Ej eldfarligt. — Luktat ej.
T. Olsens F. A. B.,
Munkbron 11, Stockholm. Δ

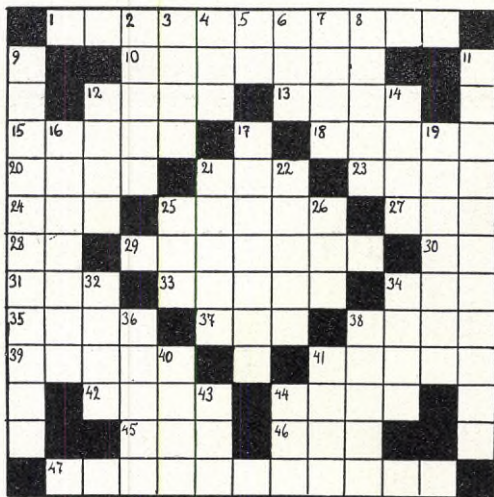
En bortgången svensk-amerikanska.

Alma Lindewall.

Svenska kolonien i New York har gjort en stor förlust med Mrs. Alma Lindewalls bortgång. Mrs. Lindewall hette som ogift Sporrang av den kända stockholmsläkten och kom till Amerika som ett par och tjuguarig. Där gifte hon sig snart med Alfred Lindewall, innehavare av den kända klädesfirman Lindewall & Dahlgren. Mrs. Lindewall var en verksam medlem i flera filantropiska inrättningar och dessutom kulturellt och musikaliskt intresserad. Särskilt har hon inlagt stor förtjänst om Svenska sjukhuset i New York. Hennes vackra röst och hennes sällskapstalanger togos ofta i anspråk, bl. a. vid American-Scandinavian Foundations sammankomster. I denna förenings New York-avdelning var Mrs. Lindewall för övrigt biträdande skattmästare. Närmast sörjande äro make och två barn. Och en stor vänkrets skall bevara henne i ljusst och tacksamt minne.

Kryssordstävlan i n:r 41.

Vågräta ord: 1. Är den som inte vill ge med sig. 12. Romersk kejsarinna. 12. Att klamra fast vid. 13. Härskade i Amerika vid dettas upptäckt. 15. Högländ. 18. Sinne för toner. 20. Sticka. 21. Konturlös. 23. Sticks. 24. Gift med en mycket omtalad kvinna. 25. Icke inskränkt. 27. Har prinsessan Ingeborg en. 28. Skönlitterärt verk. 29. En sådan får telefonabonnten. 30. Obrukad. 31. Öppning. 33. Var Zevs hos romarna. 34. Stad i Bortre Indien. 35. Härjade svårt bland grekerna i trojanska kriget. 37. Ligger nära Norge. 38. Pappersmått. 39. I geometrien. 41. I knallebygden. 42. Kreatursfoder. 44. Plats bekant för klockor och knivar. 45. I Schweiz. 46. Fordom enhet för den svenska metallvikten. 47. Är Tierp.

Lodräta ord: 2. Marketenterska. 3. Fackförening. 4. Äga rum. 5. Anammande ord. 6. Förebud till något glädjande. 7. Vårdtecken. 8. Pjäs med drivsats. 9. Springer fort. 11. Schatteringar. 12. Kan aldrig den länge vara. 14. Kung i Juda. 16. Opera. 17. Tjurfäktare och pamp. 19. Plats för tårar. 21. Röst. 22. På uniformrocken. 25. Grip. 26. Fågel. 32. För skepp. 34. Tidsord. 36. Sött. 38. Konstverk. 40. Adelsvärdighet. 41. Fås vid tröskning. 43. Trafikterm. 44. Är sumpig.

I varje lösning, som skall vara insänd inom 14 dagar efter numrets datering, skall läggas ett 15-öres frimärke och summan av de insända märkena delas mellan pristagarna förutom de av redaktionen uppställda belöningarna — 2 st. å 5 kronor. Sändas flera tävlingssvar i samma försändelse inlägges vart och ett i särskilt kuvert. Prisen utbetalas genom postsparbanken. Kuvertet märkes: "Kryssordstävlan i n:r 41".

Pyorrhæa alveolaris

Börja dagen rätt — borsta tänderna med Barnängens välsmakande *Vademecum-Tandcrème*. Ni får då njuta en frisk människas välbehag. Sluta dagen rätt — borsta tänderna med *Vademecum-Tandcrème*, som så utmärkt väl rengör tänderna och avlägsnar alla anhopningar i tandköttfickorna, särskilt skadliga under natten för tänder och tandkött.

Ärl. tandläkarebesök
Dagl. tandborstningar
»Lyd hygienens lag —
Vademecum varje dag!»

Le med
Vita
Vackra
VADEMECUM
tänder

Marknadens
största tub
till 1:— krona.

Lösning.

Kryssordstävlan i n:r 35.
Vågräta ord: 1. Ordentlighet. 7. Övän. 8. Fem. 10. Nate. 13. Adam. 15. Val. 16. Kanada. 18. Eldar. 20. Slö. 21. Tåla. 23. Ro. 24. Po. 25. Saar. 27. Mas. 28. Revär. 30. Tulubb. 33. Alv. 34. Atos. 35. Klor. 37. Oka. 38. Dopp. 40. Teaterkikare.
Lodräta ord: 1. Olycksprofet. 2. Nomad. 3. T. v. 4. Län. 5.

Inavel. 6. Törnrosbuske. 8. Fanö. 9. Eda. 11. Tala. 12. Eld. 14. Mata. 17. Aloe. 19. Arab. 22. Ärtä. 25. Säll. 26. Arvode. 27. Musa. 29. Vak. 31. Utopi. 32. Lok. 36. Ror. 39. P. k.

Jenny Andersson, S. Nygatan 7 a, Norrköping, och Inez Söderström, Granbacken, Uppsala, ha vardera vunnit 13 kronor.

SOUTHALLS'

SANITETSBINDOR
THE "ORIGINAL" MAKE.

Absorberande, antiseptiska.

Pressade Bindor

Dessa äro särskilt avsedda för damer på resor. Bindorna äro Southalls vanliga, men genom pressning reducerade till tandsticksformat. Upptagna återfär bindorna sin form och elasticitet. Storlekar: A, B, C, D.

FABRIKANTER:

SOUTHALL BROS & BARCLAY Ltd.,
CHARFORD MILLS, BIRMINGHAM, ENGLAND.

I lager hos:
Nordiska Kompaniet (sjukvårdsavdelningen), Au Corset Gracieux, Stockholm. Apoteket Kronan, Göteborg. Buttericks Mönsteraffär, Stockholm, Göteborg, Malmö och Hälsingborg. Samt hos alla förstklassiga sjukvårdsaffärer.

En gros hos:
Gustaf Hjelm & Co., Stockholm. Stilles Försäljnings A.-Bol., Stockholm. Kirurgiska Instrument Fabriks A.-Bol., Stockholm. Apoteket Vasens Apoteksvarucentral "Vitrum", Stockholm. Sederholm & Co., Liljeholmen.

Min hustru.

(Forts. fr. sid. 1109.)

att se kristianerna bli mäktiga, så kanske hon anade, att det låg stora ekonomiska möjligheter i sonens dödsoffer — något annat intresserade henne säkerligen inte — en tämligen banal typ, alltså! Men den romerska kyrkans madonna är en praktfull skapelse av religiösa genier, som i grunden kände människohjärtats hemligaste längtan att i moderskärlekens famn söka en räddning undan livets tragiska patos med dess stränga, obönhörliga krav och renande befrielse i dödsoffrets stund — förlåt den lilla föreläsningen! Jag försäkrar, att jag inte vill omvända — jag skulle inte vilja, även om jag kunde! Men tala nu snällt om, vilka namn du tycker bäst om?

— Martin.

— Tack! Och vad skulle vår son heta?

— Lars!

— Utmärkt! Det låter stöddigt och rejält! Och våra döttrar?

— Elisabet och Magdalena.

— Tycker du inte, att det franska Madeleine låter mjukare och vackrare?

— Nej! Mag-da-lena!

— Till slut en liten politisk och social trosbekännelse?

— Att det bleve fred över allt. Först och främst! Och sedan — jo! Rättvisa åt alla, även de fattigaste! Det är så otäckt, att den fattige inte blir åtminstone rättvist bedömd och behandlad — att man inte kan vara säker på det, menar jag! Och arbete måste ju alla ha för att kunna förtjäna till sitt uppehälle.

— Du blir gudskelov aldrig politiker, det hör jag! Men vad vill du ha att äta och dricka på din födelsedag?

— Först en sån där kall drink, som du gav mig i Paris, när jag var törstig —

— Vitt, franskt vin med citron och socker och mycket isvatten —?

— Just!

— Där ha vi det gula igen!

— Ja! Och stekt kyckling med sparris — och ett glas gott, riktigt gott rödvin —

— Hör du, det där låter lovande! Vad få vi till kvällen?

— Det talas inte om!

— Jag ska måla ditt porträtt, lilla mor Signe, kallad Lagmanskan! Men inte med Moewes oljefärg och inte med Rubens-penslar på van-Dyckduk i två gånger tre meter — utan bara med några ord, valda med omsorg. Hurudan bakgrund vill du ha —?

— En höstdag — lagom sol, inte för strålände — och luften en smula disig —

— Utsökt, min flicka lilla! Vilken målarens palett ska jag låna? Ska jag be Rubens —?

— Usch nej! Det ser så köttigt ut!

— Bevare mig väl! Men för Rembrandts palett passar du inte heller — det finns inte skymten av ljusdunkel kring din verklighetsfasta lilla gestalt! Nej, jag vet! Tizian! Vad har Tizian för telefonnummer —? Jag ska ringa genast och be honom bestämma en tid — han har den rätta färgen!

— Glöm inte, att jag vill ha en liten häst ute i stallet! Det står tomt ännu, vet du väl!

— En häst —? Ska han vara mycket liten? Som en hel roman? Eller bara som en novell?

— Han ska vara lagom. Och grå! Och en liten vagn — en gammaldags schäs med suflett!

— Och en knippe ängsblommor i piskhållaren istället för piska! Begrips! Men stopp nu — vi ska ha en ram kring den här tavlan, innan den blir för stor! Hästen och vagnen få stå i bakgrunden och vänta på dig! Hurudan ram behagar hennes nåd kring sitt porträtt?

— Det får du bestämma!

— Gott! Då tar jag en bred, pärlgrå list, fint snidad i svensk bondrococo — passar det? Och på nedre ramstycket fäster jag en guldplatta, på vilken ditt valspråk ska graveras. Vad ska där stå?

— Jag vill ha två valspråk! Först ska det stå: Genom förnöjsamhet och redbarhet når man målet.

— Nej, lilla Sian! Det där låter som gravskriften över en gammal trotjänarinna! Bättre uppl!

— Tag då mitt andra valspråk: Snubbla inte — det ska gå!

Teatern med ljud...

(Forts. fr. sid. 1111.)

i skogen och det på stolen är portens knarande — eller också är trumman kärran i allén och träställningen är portens knarande — eller också är trumman kärran och det på stolen skottet...»

Lediga huvudroller och övriga onyttiga tillstades beblanda sig med den lilla skaran och bli för en kvart gårdens folk som trängs och sorlar på planen. En stund deltaga vi, sedan fly vi feget ur rummet efter att ha råkat sätta oss på en maskin, som utstötte ett ljud som med all säkerhet var tjäderorrens spel eller årslag i vassen i ut-sändningen klockan 9,30. En sista glimt av studion visar oss Hans Näds syster änkeprostinnan, som i ett föga prästerligt vre-

Ni bör komma ihåg vid tvättens blötläggning

att taga Henko — Henkels Tvätt- & Hushållssoda. Henko gör vattnet mjukt och upplöser smutsen, varigenom tvätten underlättas och förbilligas. När tvätten legat i blöt gärna över natten — göres Persillagen iordning: Persil upplöses i kallt vatten (1 paket räcker till 25 à 30 lit.). Hårt vatten göres mjukt genom att först tillsätta några nävar Henko. Sedan lägges den blötlagda tvätten efter urkramning i kokgrytans kalla Persillösning. Kläderna få ej packas för hårt utan böra ligga lösa, så att tvättlagen ledigt kan genomspola hela tvätten. Därpå tändes eld under grytan.

Persil

— för all slags tvätt.

50 öre per paket

95 öre pr dubbelpaket

Aldrig i lös vikt.

desutbrott smäller igen en stackars dörr som står fritt och ensamt på golvet och runkar efter skrällen.

Efter den glimten försvinna vi — nysningen som vi kände nalkas kunde kanske i pjäsens tillfälliga stiltje uppfattas som en malplacerad demonstration av det trogna folket eller ett tågs sakta tuffande bak herrgårdsparkens yttersta staket. BANG.

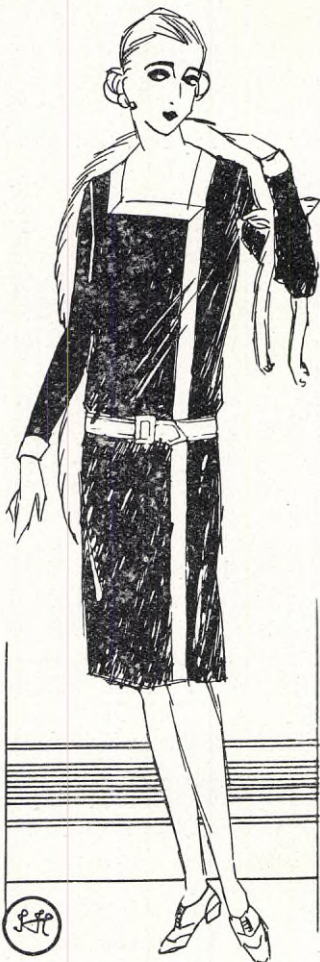
En pullover.

(Forts. fr. sid. 1115.)

25 m. på stickan (beroende på olika hård eller lös stickning) måste vi tänka på ärmhållssidan och öka 1 m. vartannat v. Därefter lägges upp nya 3 m. motsvarande de avmaskade och samtidigt pågår utökningen vid halsidan. Vi måste mäta, så att armöppningen fram blir lika lång, som bak. Då vi ha 36 m. på stickan inberäknade de nyupplagda lämna vi denna sidan och sticka den andra lika. Då även den axelsidan har 36 m. stickas båda tillsammans och hela framsidan göres lika lång som baksidan med sin bård av grönt och vitt.

Till ärmen lägga vi upp 60 m. och vid vart 6:te v. taga vi in en m. i början och en m. i slutet på stickan tills vi ha 48 m. Då ärmen är 18 cm. lång göres manchetten i samma stil som bården nertill på pull overn. 4 gånger vitt och 5 gånger grönt. Avslutas med grönt. Maskas av löst. Den andra ärmen lika.

Pull overn spännes och fuktas med en våt näsduk. Ärmarna likaså. Sidorna på pull overn hopsys, ärmarna likaså och fastsys. Kring sprundet virkas i varv grönt, i v. vitt och i v. grönt med vanliga maskor. B. L.

Vinterklänning av sommarkappan.

Ni har en avlagd sommarkappa som Ni önskar göra om till en vintervardagsklänning. Om Ni ej har den allra ringaste insikt i tillskärningskonst, kan Ni dock sy en mycket trevlig klänning åt Er, om Ni

- 1) Sprättar bort kappkragen.
- 2) Eventuellt "tar in" sidosömmarna och ärmsömmarna
- 3) Klipper en fyrkantig "halsringning" så pass stor, att klänningen kan dras över huvudet (men absolut inte onödigt stor).
- 4) Syr ihop kappan medelst fällning (till vänster på översidan och till höger på undersidan) samt eventuellt gör "klänningen" något kortare än den var som kappa.
- 5) Syr ihop, vänder och pressar en cirka två meter lång och cirka en decm. bred remsa av något lämpligt garneringstyg (t. ex. crêpe de chine) och anbringar denna resma enligt teckningen.
- 6) Sätter på ett par ärmuppslag och skafar ett lämpligt skärp.
- 7) Prässar den färdiga klänningen ordentligt på avigsidan. I. H.

Är detta förklaringen

till Ditt härliga hår?

Vid hårtvättning rekommenderas F. Pauli's Azymol-Stimulus Schamponeringspulver eller det nya Flytande Shampoo, vars enkla användningsätt gjort det till den moderna frisyrrens Schamponeringsmedel.

JA, alltsedan den kände, svenske läkaren — rekommenderade F. Pauli's Azymol-Stimulus åt mig mot håravfall och tunt hår, så har jag dagligen använt det. Och det bästa var, att samtidigt som håret blev tätt och slutade att falla av fick det också den smidighet och lätthet att frisera samt den djupa, vackra glans, alla beundra. Du skulle använda det själv.

F. Pauli's

AZYMOL-STIMULUS

— livselixiret för håret —

Sparta

SKODON

representera det förnämsta som kan framställas i skoväg.

Efterfråga därför skodon av märket Sparta hos Eder skohandlare,

SVENSKA
TRYCKERI-
AKTIEBOLAGET

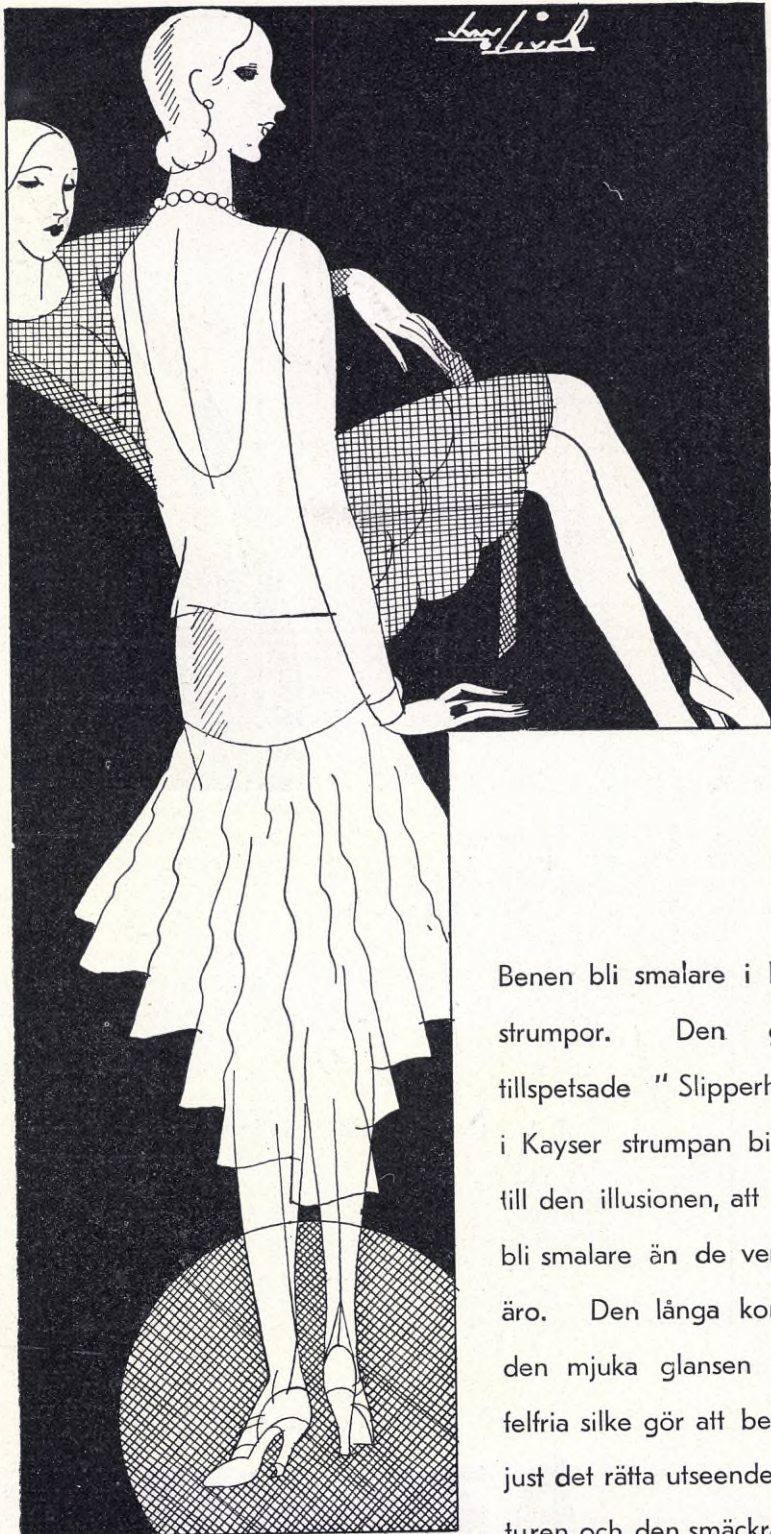
STOCKHOLM

Huvudaffären: Klarabergsgatan 54
Tel.: Norr 32955

Filialen: Riddaregatan 17
Telefoner: 72565. N. 6 47

Utför alla slags

Bok-, Tidnings-, Illustrations- och Accidenstryck

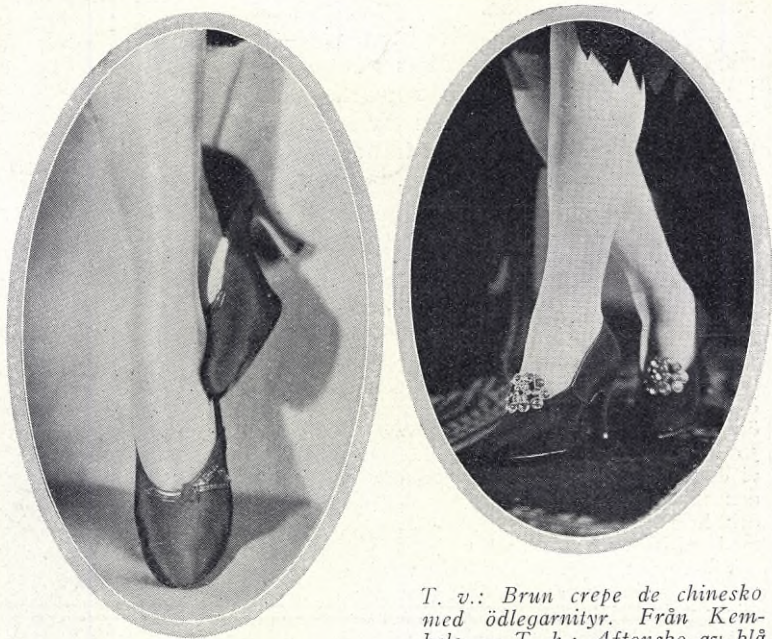

Benen bli smalare i Kayser strumpor. Den genialt tillspetsade "Slipperhälen" i Kayser strumpan bidrager till den illusionen, att benen bli smalare än de verkligen äro. Den långa konturen, den mjuka glansen i dess felfria silke gör att benen få just det rätta utseendet. Texturen och den smäckra linjen förstöres icke genom flitigt begagnande eller oupphörlig tvätt. Dessa Kayser-strumpor kunna erhållas i tre olika tjocklikar samt i 42 olika nyanser i alla bättre affärer.

KAYSER

ENGROSFÖRSÄLJARE—THEODORE FURTH, KUNGSGATEN 2, STOCKHOLM

Hur se vinterns skor ut?

T. v.: Brun crepe de chine med ödlegarnityr. Från Kembels. — T. h.: Aftonsko av blå crepe de chine med strasspännen. Från Kembels.

MARIANNE SATT I SINA SKÄRA PYJAMAS PÅ sängkanten och höll en liten predikan. Föremålet för denna predikan var hennes egna fötter, som förfärat kröpo ihop i tofflorna inför föreläsningens kontenta: här hade nu Gösta ringt och bett henne gå med ut och gå, vilket i och för sig var härligt, det var bara det att man kunde inte gå med Gösta på Strandvägen utan skor. Och man kunde heller inte gå in på Royal och dansa med Gösta utan skor.

Monologen och problemet var alltså följande: jag har skor som passa att promenera i men som se klumpiga ut på ett dansgolv, och skor, som passa att dansa i men se så löjliga ut på promenad.

Det skoproblemet är nog trist aktuellt för ganska många just nu. Men det är inte olösligt. Den nya skosäsongen har delvis specialiserat sig på att göra dansanta promenadskor. Främst bland dem komma ödle- och vattenormsskor. Antingen äro de skurna som pumps med en liten diskret rosett i samma skinn eller djupt nedskurna med två smala slejfer i kors högt över vristen, antingen de äro bronserade som en färsk staty eller gröna som vassen vid Nilen, äro de lika paranta på asfalt som på parkett.

Är man dock inte så ofta utsatt för risken att promenaden och dansen eller lunchen eller visiten gå i ett, så erbjuder höstens skoskörd rika möjligheter att plocka i sär vardagen och festen. Årets skor till markerad gala kunna även de vara av fint bearbetat ljus vattenormsskinn, men kanske gå de små fötterna hellre i vanda fåror, i crepe de chine-, mocca- eller lackskor. Crepe de chine-skornas förnämitet kan litet lättas upp med stora strasspännen eller smala kanter i ödleskinn, liksom de gamla hederliga blankskinnsskornas troskyldighet litet kan maskeras med inlägg i mocca. En fördel med dessa skor framför guld- och silverskinnsskorna är onekligen, att de kunna användas till hela toalettskalan från teklänningen till bankettblåsan.

Den arma lilla ödlan har fått släppa till skinnen även när det gäller de stadigare gådonen. Ödle- och kalvskinn i sammansättningar är vackert och bör bli populärt, likaså samsas krokodilen och kalven förvånansvärt väl på samma fotsbredd. Med sulor, som se ut som bilringar under foten och ett vattentätt vattendjur över foten bör friluftsentusiasten bli ohejdbar i evad terräng henne möta månne.

B. A.

Promenadsko i mörkbrun krokodil. Från Kembels.

Albert och Else Bassermann i "Herr Lamberthier".
Almberg & Preinitz, foto.

För dem som glatt sig åt att få njuta av det yppersta av tysk skådespelarkonst med Albert Bassermann som gäst på Dramaten var "Herr Lamberthier" nästan en besvikelse. Herr Bassermann är stor, obestriddigt, imponerande som storhet, men varför väljer han Verneuil till sin profet, måste man fråga sig. Verneuil's Herr Lamberthier, som endast har två gestalter, är ett strängt arkitektoniskt uppbyggt stycke, ett äktenskapsdrama, där konflikten mellan två temperament tillspetsas av den osynlige tredjes inflytande. Herr Lamberthier är som ödet i de grekiska sorgespelen, oundviklig, krossande människoliv. Maurice och Germaine, de båda makarna, stå emot varandra som två makter, avklädda allt oväsentligt, de ha inte ens begåvats med några efternamn. Maurice har gift sig med den kvinna han älskar och han känner henne alltigenom, tror han, eftersom hon en längre tid varit hans älskarinna. Germaine har gift sig med Maurice, som hon älskar, men hon lyckas inte bryta med herr Lamberthier, rikemannen, som finansierar hennes affär och inte vill avstå från sina s. k. anspråk. Germaine tror att hon kan göra Maurice lycklig — ändå. Hon ljuger, hon väcker redan i sitt äktenskaps första timme hans vilda svartsjuka. Maurice är konstnär, lever på nerver och stämningar. Hans svartsjuka är som en naturkraft, bryter ner allt i dess väg. Även herr Lamberthier. Innan Maurice vet vad han gjort, är han mördare. Hans hustru börjar nu hjälplöst och famlande ett nytt system lögner att rädda mannen undan rättvisan och stärka misstankarna mot en annan. Men Maurice finner sig inte i detta. Stycket slutar med att han går till polisen för att ange sig själv.

Bassermann hade här naturligtvis tillfälle att spela på sitt temperaments alla strängar. I styckets upptakt var det sorglösheten och glädjen över det nya, som kommit in i hans liv med hustrun och hemmet, så slog misstanken ned i hans värld som en sten och

SILVO

SILVER - POLERMEDEL

RENGÖR OCH POLERAR GULD, SILVER, ALUMINIUM OCH ALL SLAGS BORDSILVER.

SÄLJES I BURKAR Å
45 ÖRE & KR 1:00

snart är svartsjukan lössläppt inom honom, han rasar, atmosfären glöder av hans utbrott. När han sedan drivits ut i natten att uppsöka denne mystiske herr Lamberthier, som han mer än misstänker och återvänder med ett mord på sitt samvete, är han en bruten man. Bassermanns framställning av Maurices goltavandring, innan han blir färdig för bekännelsens ögonblick är något man aldrig glömmet. Och hans fru Else Bassermann ger en

Germaine, som är helt äkta i sin oro, sitt köpsläende med sanningen, sin kärlek, som blir maktlös, därför att den är byggd på lögn. Men ändå skulle man hellre velat se Bassermann i en klassisk roll som Shylock t. ex. Det franska stycket med hela sin skickligt avvägda orkestrering av känslor, är i alla fall artificiellt och konstruerat, hur skickligt det än är gjort.

Eth. K.

"Spöktåget" på Komediateatern.

Det Eklundska spöktåget hade ett stort fel, det gick för långsamt. Det var framme vid ändstationen 10,15, men det hade gott kunnat vara framme en kvart tidigare. I en kombinerad spök- och detektivhistoria få inte replikerna förfalla till tjat, det hela bör leva på att pauserna mellan sensationerna inte räckta till mer än ett spänningsfullt suckande, inte till långa lugnande andetag. För övrigt bygger pjäsen på

Gösta Cederlund i "Spöktåget".
Almberg & Preinitz, foto.

det tacksamma motivet att en gubbe med ett makabert utseende i första akten berättar en blodig spökhistoria och sedan har publiken bara att sitta och vänta på att sensationerna skola inträffa. Och de inträffa, fler än de utlovade. Inte ens det oundgängliga skottet saknas som klimax på alla spöklika knackningar, smällande luckor, fladdrande andeljussken och döva alarmklockor.

Det Eklundska spöktåget har dessutom ett stort fel till: det är ett fjärdeklassståg. Pjäsen tillhör avgjort den enklare bovdramatiken, och frågan är, om inte Komediateaterns lilla scen i längden är värd en stillsammare och värdefullare repertoir. I all synnerhet som i detta fall även spelet tangerade fjärde klass. Frånsett Gösta Cederlunds odräglige gentleman med tuggummit, slängrocken och den dumma hakan, Vera Schmiterlöws rödhåriga och

"Everdry" kallas ovanstående, eleganta TreTorn-nyhet. Den är utförd helt i gummi, till och med kragen är av gummi. "Everdry" är tricotfodrad och finnes med tryckknappar eller dragkedja.

TRE TORN

EVERDRY BOTTINER

HELSINGBORGS GUMMIFABRIKS AKTIEBOLAG - HELSINGBORG

Krantz

Vera Schmiterlöw i "Spöktåget".
Almberg & Preinitz, foto.

halvhysteriska skurkaktighet och K. G. Wingårds kriminella fysiologi vilade det en oväntad fläkt av amatörteater över föreställningen. Vilket var mer än den pjäsen tålde vid. B. A.

*

Det saknades inte en enda av vulgärromantikens paradingredienser i Röda Kvarns senaste s. k. storfilm "Den underbara lögnen", en väl fotograferad och omsorgsfullt uppsatt film från Ufas officin med den vackra Brigitte Helm i huvudrollen. Men det hela var verkligen en underbar lögn...

Där fanns en underskön, liljeslank kokott i släpande spetsnegligé och garbisk Maria Stuartkrage, som från sin slottsbalkong i Petersburg kastar ner en ros på

Brigitte Helm.

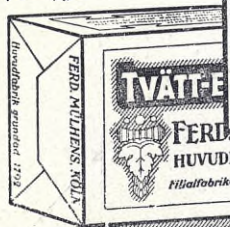
just den pickelhuva bland 50 likadana under vars stålkant ett par unga manliga ögon möta hennes i kärlekens heta låga. Ögonens ågare visar sig sedan vara en brottsligt naiv och mirakulöst fattig ung fänrik från landsorten, som blir obeskrivligt konsternerad, när den sköna trycker en nyckel i hans hand för att inte tala om hur omöjlig han är i hennes gemak, sedan han dock haft så mycket vett att låsa upp slottet med den undfådda nyckeln. Därmed äro vi mitt inne i "lovsången till kärleken, ungdomen och dårskapen, den dårskap, som skimrar med äventyrets glans" som det utlovas i reklamen. Något äckligare ha vi nästan aldrig sett än dessa milslånga meter lovsång av den rena kärlekens uppflammande mellan henne i spetsneglign, som med en liten spetskudde i den ena nypan och en svart sidenpläd i den andra oskuldsfullt graciöst och barnsligt läpptruttigt skrider ut ur sin luxuösa sängkammare, och honom med den kolossala naiviteten. Tack och lov störes idyllen på morgonkvisten av en cynisk och brutal överste, som ger det intagande paret respass. Tyvärr dock endast till en ännu mer hjärtligtande idyll, där fattigdomen visserligen lägger hinder i vägen för elektricitetsräkningens betalande, men tillåter henne att varenda dag uppträda i en ny, enklare än förr, men o, så flickaktig och slank creation och ett överflöd av små ryska pälsmössor och kosackjackor, som göra sig utmärkt i det ambitiösa vimlet av snö och slädar på Petersburgs gator. Nå, det hela

Solidar Tvätt-Extrakt

restaurerar hemmet, friskar upp färgen utan att fräta. Solidar är i förhållande till priset det tvättrikaste men ändå det billigaste tvättpulvret i handeln. Den, som en gång använt Solidar och sedan försökt något annat tvättmedel, återgår alltid till Solidar. Använder man Solidar efter bruksanvisningen, behöver man ej måla om i sitt hem — det vita Solidar tvättar rent utan att skada målningen.

1/1 paket 58 öre. 1/2 paket 30 öre
Säljes endast paketerat.

slutar förstås sorgligt, den naive fänriken spelar falskt, den sköna köper honom fri, ikläder sig sorgmodigt en hermelinbrämard svart sammetsnegligé och de små fattiga blankskinnsskor fänriken begåvat henne med, går ut på balkongen, kastar till sin älskade en ros, som brutalt trampas ner i snön av vaktparaden, tar sedan ett tydligen mycket rekommendabelt smärtfritt gift och avsmarar utsträckt i hela sin skönhet bland svällande sidenkuddar, en tragisk bild ur livet, som är så förfärligt grymt mot kärleken, ungdomen och den dårskap, som skimrar med äventyrets glans.

Finns det verkligen folk, som detta går i? Ja, tydligen. Och då är det mycket illa beställt med vårt svenska folk tycker

Miss Bio.

"Sally från Singapore" var precis så fjollig som namnet lovade, men på ett ganska avväpnande sätt. Amerikanska sjömansfilmer ha alltid den fördelen, att de förskona en från lyxmiljö och tröttsamt sköna människor. För ingen kan beskylla Phyllis Haver för att vara skön, även om hon är en förtroendeväckande lastfull och krigsmålad hamnmaduska. Hon och ett äkta sjömansslagsmål hejdade för några minuter gäspningarna.

Miss Bio.

Teserveisen i svart keramik, som omnämndes i nr 39 av Idun i artikeln "Rustikt — sista skriket" tillverkas av Gefle Porslinsfabrik icke av Rörstrand såsom uppgavs i artikeln, vilket härmed meddelas till rättelse.

Gammaldags äppelkaka.

På den stora kokkonstutställningen i Köpenhamn, där flera länder framförde sina nationalrätter, representerades de svenska av dillkött på lamm och äppelkaka. Det hade vi kanske inte tänkt oss. Men vid närmare påseende, är inte en hederlig äppelkaka något alldeles speciellt svenskt? Det vanliga receptet på äppelkaka av rå frukt är så enkelt, men ibland får man variationer, som äro milt sagt underliga, t. ex. med stekt rivebröd. Nu är det förstås så, att den familj, där äppelkaka alltid lagats med stekt rivebröd, tycker att alla andra sätt äro förkastliga. Men äppelkakan blir mera hårdsmält, om man steker brödet, det är åtminstone ett verkligt skäl att anföra mot den tillagningen. Receptet kanske rentav är överflödigt? Här är det i alla fall.

Ett kilo lösa syrliga äpplen av grågyllentyp, ett hekto strösocker, (i de gamla recepten förekom sirap eller brunt farin, tydligen av sparsamhetsskäl), ett hekto stöta skorpor, ett hekto smör, som smältes.

Äpplena skalas och skivas. I en dubbelsmord form lägges ett lager äpplen, över detta socker, rivebröd, som begjutes sparsamt med det smälta smöret (om man

vill stjälpas upp äppelkakan, siktar man socker i botten på formen, då den är smord, för att kakan skall se trevligare ut).

Sedan är det bara att fortsätta med äpplen, socker, bröd och smör, tills formen blir full. Tag en djup form och packa den så mycket som möjligt. Gräddas i varm ugn, men serveras avsmalnad med vaniljsås eller vispgräddde. Stjälpes kakan upp, kan man garnera den med vispgräddde. Egentligen bör man spara på smöret vid tillagningen, så att kakan blir mindre fet. Men det är nog en varning, som förklingar ut i luften, här där allting skall vara så fett. I så fall måste äppelkakan strykas ur alla deras matsedel, som stå på inknappningsdiät av ett eller annat skäl, oftast på grund av träning för slankhet.

Martas Bekymmer.

FRÅGOR OCH SVAR!

Egen förmögenhet.

Fråga: Hur bör förfaras före äktenskaps ingående för att den blivande hustrun själv må kunna disponera den förmögenhet i livränta och kapital, som framdeles kommer att tillfalla henne?

Föräldrar.

Svar: Genom att upprätta ett s. k. äktenskapsförord, undertecknat av båda de blivande makarna samt behörigen bevittnat.

Modeteckning.

Fråga: Vore tacksam att få upplysning vart man bör vända sig för att erhålla undervisning speciellt i modeteckning.

Intresserad.

Svar: Vid tillskärarakademierna ingår även modeteckning som ämneskurs. Men naturligtvis fordras någon underbyggnad i teckning.

Föreningar.

Fråga: Bästa Idun! Vill Idun vara vänlig och upplysa mig om

Bomullsgarn	<p align="center">— INGEN —</p> <p align="center">HUSMODER</p> <p align="center">KAN UNDVARA</p> <p align="center">GEFLE GARN</p> <p align="center">och</p> <p align="center">SVANENS</p> <p align="center">VÄVNADER</p> <p align="center">Åttioårig erfarenhet garanterar varan.</p>
Domestiker	
Lärfter	
Hollands	
Madapolam	
Nainsock	
Flaneller	
Kulörta	
Bomullstyger	
Lakansvävnader m. m.	

Res

TILL LAMMS

TILL SJÖSS

TILL FETT

med

TIDANS
Unica
RESEFFEKTER

14:75

kostar denna damsko (N:r 4805) på N. K:s Damskoavdelning. Den är i svart chevreau med låg militärklack och utan tåhåttor. Samma sko (N:r 4105) i prima brun chevreau kostar **15:75**

Vid beställning uppgiv ovanstående nummer samt storlek.

Aktiebol. Nordiska
KOMPANIET

Barnens aptit

och krafter stärkas snabbt med
Järnmedicinen IDOZAN
Skadar ej händerna. Fördos av läkare. Fås å alla apotek.

vad Psychology Foundation, S. A. i Bryssel och Amerikanska Framgångsförbundet är för något?

Tioårig ständigt lösn: köpare.

Svar: Adressen till Psychology Foundation i Bryssel är rue de Londres 18. Föreningen finansieras med amerikanska pengar. För att få närmare reda på dess syfte m. m. torde vara bäst skriva och begära upplysningar under ovanstående adress.

Amerikanska Framgångsförbundet är sannolikt detsamma som the Progress Party, ett politiskt parti, som existerade under Roosevelt's tid.

Reservofficer och kansliexamen.

Fråga: Hur lång tid tar det för att bli reservlöjtnant och måste exercis ändå verkställas? Hur lång tid tar det till kansliexamen efter studenten och var kan man med denna examen erhålla plats? Student 28-29.

Svar: Om antagningsvillkoren till reservofficersaspirant se Sv. Författningssamling 1915, nr 166; 1918, nr 150 och 834.

Utbildning till reservofficer omfattar: a) utbildning såsom vapenför student i värnpliktslagen föreskrivna första tjänstgöringen; b) tjänstgöring vid eget truppförband såsom underbefäl under repetitionsövningarna andra utbildningsåret; c) reservofficerskurs vid Krigsskolan (4 månader); d) tjänstgöring såsom underbefäl vid eget truppförband under repetitionsövningar tredje utbildningsåret.

Studietiden för kansliexamen beräknas till 2 år. Om den studerande önskar ha något mindre krävande förvärsarbete under tiden, kan studietiden förlängas. Anställning kan sedan sökas vid något av statens verk.

Kolakarameller.

Fråga: Härmed ber jag Eder vara vänlig ge mig ett råd hur jag skall förfara med en aluminiumkastrull för att få bort avlagringen på botten efter kokning av gräddkarameller. Den skorpan som blir efter varje kok sitter så hårt, att det är nästan omöjligt få bort den med skrapning med en kniv. Jag försörjer mig med kokning av kolagräddkarameller.

Ankefru.

Svar: Om ni smörjer botten av kastrullen med litet smör och sedan rör flitigt under kokningen, bör botten kunna undvikas. Den redan befintliga avlagringen

Slankhet och elegans vinner varje dam då hon använder en Twilfit-corselet eller höfthållare.
Ensamförsäljare för Sverige: A.-B. Twilfit, Nybrogatan 11, Stockholm.

bör kunna tagas bort med ett speciellt rengöringsmedel för aluminium.

Tandteknikerkurs.

Fråga: Var god upplys om, vilken tandteknikerkurs, som har det bästa renomméet i Stockholm. Huru mycket går en fullständig kurs till? Finns utsikt för en ung flicka att efter genomgången kurs få inbringande arbete eller är det trängsel även å det området?

Landsortsbo.

Svar: Vilken kurs som är den bästa är här ej platsen att avgöra. Alla sådana, som handhavas av examinerade tandläkare, få anses goda. — En fullständig kurs går ungefär till 1000 kr. — Framtidsutsikterna tämligen bra.

Marmor- och placeringsfrågor.

Fråga: 1) Hur skall jag behandla en marmorbyst, som gulnat betänkligt förmodligen genom tobaksrökning och från köket inträngande gas?

2) På vilken sida om värdinnan placeras hedersgästen på en dam-bjudning?

3) Hur skall jag få bort ringar, som bildats på marmorskiva av ditsladda våta glas.

Tacksam 50-åring, 1930.

Svar: 1) Blanda citronsyra i kallt vatten och tvätta därmed.

2) Till höger om värdinnan.

3) Gnid med en blandning av 2 delar soda, 1 del pulveriserad pimpsten och 1 del krita. Tvätta sedan med ljumt såpvatten. På

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund, Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14. Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576. Specialitet: Familje- och arvssaker, Botredningar och testamenten. Även skriftliga förfrågningar.

samma sätt kunna smutsiga och fläckiga marmorbyster behandlas.

Lotterivinst.

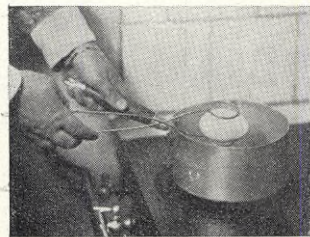
Fråga: Hur skall en lotterivinst å 1000 kr. deklarerars, som inkomst eller som kapital, eller som båda delarna, alltså å blanket nr I under F och H? Med avdrag för lottens börsvärde?

Demoiselle.

Svar: Lotterivinst deklarerars som kapital utan något avdrag.

NYTTI och NYTTIGT

Under denna rubrik införes noter från olika verksamhetsområden och publiceras nyheter från varumarknaden i redaktionellt urval. Firmanämnen fås i brevsvar mot porto. Meddelanden om händelser på kvinnliga verksamhetsfält mottages gärna från våra läsarinor.

Uppfinnare och nyskapare ha två stora huvudfält för sitt tankepel — flärdens och flitens. Denna gång har kornet fallit i myllan på flitens fält. Vad det gäller framgår av bilden, och vad det gäller av trevnad och lättnad vet varenda person, som försökt få ett ägg helskinnat i eller ur ett kokkärl. Man må lirka aldrig så med skedar och andra tillhygen, är man inte köksexpert och vad sporten kallar tränad på distansen, så kväller efter en liten stund halva vitan ur skalet och seglar för sig själv i kastrullen, varvid ens sinne blir så svart som ägget är vitt.

NIVEA-CREME

är samtidigt dag- och nattcreme.

Om dagen skyddar den Eder hud mot den råa luftens inflytande. Den tränger, i modsats till den feta coldcremen, fullständigt in i huden, utan att efterlämna någon glans. Den är dessutom synnerligen lämplig som puderunderlag, då den förhindrar tilltäppning av porerna genom pudret, men gör att pudret sitter fast och senare lätt åter kan avlägsnas. Om natten verkar det hudvårdande Eucerit, som endast Nivea-cremen innehåller, som hudnäringsmedel, föryngrar, stärker och bevarar. Rynkor och veck avlägsnas snabbt och fullständigt.

Nivea-Creme i askar å kr. 0,50, 1,20 och 2,00, i tuber å kr. 0,90 och 1,50.

Generalagentur för Sverige: A. SANDSTRÖM & CO., GÖTEBORG.

NIVEA-CREME in-tränger i huden och efterlämnar ingen glans.

Rekvirera

Lucks

"REKLAM-ASK"

med fin

Choklad & Konfekt

väg. 1/2 kg.
endast Kr. 2.— st.

Expedieras till landsorten
mot postförskott.

PERCY F. LUCK & Co.
STOCKHOLM.

Gemlas Rullstol

N:o 5287.

Patent N:o 57402.

Införda offert och beskrivning från
GEMLA FABRIKERS A.-B.
— D I Ö —

Ernest Dimnet: Konsten att tänka. Till svenska och med förord av Alf Ahlberg. Natur och Kultur.

"Konsten att tänka" är en instruktiv och idérik samt verkligt underhållande bok om tänkandets väsen och förutsättningar. Den skulle med lika stort skäl kunna kallas konsten att studera och anbefalles som en nyttig och uppslagsrik rådgivare för envar, som vill bedriva intellektuellt arbete med största möjliga utbyte. Med djupt inträngande människokännedom och vaken iakttagelseförmåga besvarar författaren frågan, varför de flesta människor icke äro i stånd till originellt och självständigt tänkande och i regel studera med så föga utbyte. Alf Ahlberg säger i förordet: "Jag har inte läst någon bättre, rikare och vidsyntare bok i detta svåra och viktiga ämne. Pris kr. 4:50.

*

Georg Dahl: De snabba vingarna. En berättelse om hökar. Natur och Kultur.

Man behöver inte vara biolog eller jägare för att följa Georg Dahls skildring med intresse. Den är som ren berättarkonst betraktad skriven med en sådan fart, att den oemotståndligt rycker läsaren med sig. Det är inga beskedliga sagoboksdjur vi få göra bekantskap med utan riktiga djur, vildmarkens skygga, jagande och älskande instinktvarelser. En frisk och förtjusande bok, som man hoppas måtte finna många läsare. Pris kr. 4:50.

*

Svend Dahl: Bokens historia. Svensk bearbetning av Henning Wieslander. Natur och Kultur.

Att skriva bokens historia är en lockande men vidlyftig uppgift, som ingen svensk författare vågat sig på. Likadant är det utomlands; otaliga författare ha berört ämnet i specialavhandlingar, men endast en har velat och kunnat ge en sammanfattande framställning på bred kulturhistorisk basis. Det är överbibliotekarien vid Köpenhamns universitet Svend Dahl, vars "Bokens historia" i dagarna utgivits i svensk översättning. Där behandlas ej blott skrivna och tryckta böcker från alla tider, utan även hela bokväsendets, bibliotekens och bokhandels, historia. Pris 6:50.

*

André Maurois, vars mästerliga biografi över Disraeli över hela världen och även hos oss mottogs med starka lovord, har nu publicerat en roman, som på franska redan sålts i 300.000 ex., samt förskaffat förf. äretiteln den franska litteraturens största talang efter Anatole Frances död. Boken har nu på svenska utgivits under titeln *Kärlekens klimat* på Hugo Gebers Förlag i bemyndigad översättning av Elsa Thulin. Romanen omfattar tvenne avdelningar. I den första tecknar Philippe Marcenat sin kärlek till Odile, hans första hustru, huru den vaknar och växer och huru hans svartsjuka och sorg hotar att helt bryta ned honom, då hon går ifrån honom. I romanens senare avsnitt skildrar Isabelle, Phi-

När vågen säger —

"5 kg. över det normala" — vad säger Ni så till det? Förargar Ni Er redan över att det nu "naturligtvis" förestår en pinsam och tröttande fasta? Eller vet Ni något bättre — vet Ni, att Facil-pastiller avhjälpa det onda? Facil-pastiller börja strax sitt reduktionsarbete, och om kort tid tala spegeln och vågen ett nytt språk, som klingar mycket bättre.

Inga farliga biverkningar från "Facil", som för lång tid sedan har bestått vetenskapligt prov. Facil fås på apoteken i glas innehållande 100 pastiller till kr. 4:00 pr glas. Bruksanvisning, normalviktstabell samt uttalanden från personer, som blivit smärta genom Facil, medfölja varje glas.

lippes andra hustru, sitt liv med honom. André Maurois förenar den psykologiska skarpblick, som alltid präglat de främsta franska skriftställarna, med känslighet och förfining i stilen. Man har intrycket att författaren fått förmågan att granska själslivet med röntgenstrålar. Men därtill kommer att Maurois i sin nya bok givit oss en samlad bild av den omkastning som försiggått i nutidsmänniskans kamp för sin kärlek. Han vill visa huru kärleken behöver en viss atmosfär, ett speciellt "klimat" för att utvecklas, blomma och bereda lycka. Pris kr. 5:—.

*

50 intressanta bridgespel är titeln på en liten volym, som utkommit på Gebers Förlag och som säkerligen skall tilldraga sig uppmärksamhet inom alla bridgeintresserade kretsar. Bridgeexperten redaktör Olov Lundgren står som utgivare för denna samling, vilken utgöres av femtio av de intressantaste spelen från den stora skandinaviska turneringen 1928—29. Pris kr. 2:75.

*

Silbermann av Jacques de Lacretelle har nyligen utkommit på Norstedt & Söners Förlag. Med "Silbermann" har den unge, lovande franske författaren de Lacretelle slagit igenom och gjort sig känd även utom Frankrikes gränser. I denna roman om vänskapen mellan två ynglingar av olika ras och religion, en protestantisk fransman och en jude, har Lacretelle förstätt att på ett mästerligt och fördomsfritt sätt analysera den motsättning, som existerar mellan judarna och de folk av annan ras, bland vilka de leva. Psykologiskt skildrar förf. den förföljelse Silbermann utsättes för, och det inflytande han utövar på sin kamrat samt dennes blinda och kritiklösa hängivenhet, som sätter honom i opposition mot omgivningen och särskilt mot föräldrarna. Bokens pris är 3:75.

*

Stilistik, handledning i skriftlig framställning, av professorn i grekiska vid Helsingfors universitet, Ivar A. Heikel, har ut-

**Var så god
det är
serverat!**

CAP-gossen är förekommande. Och Ni kan med glädje presentera Turbanpralinerna för Edra gäster. Så utsökta som Turbanpralinerna äro, komma de att vinna Edra gästers fulla gillande, och rendera Eder själv en komplimang för Eder goda smak.

Säljes i originalförpackningar om:

1/8 kg. Kr. 1:—
1/4 kg. Kr. 1:85
1/2 kg. Kr. 3:50

CAP

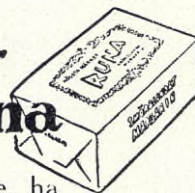
Turbanpraliner

Gratz

kommit på förlaget Natur & Kultur. I främsta rummet torde boken kunna komma till användning i skolorna. Framställningens lättfattlighet å ena sidan, dess djupa grepp om ämnet å den andra, gör den lämplig för olika stadier. Även för sådana, som genom självstudier önska vinna stilistisk säkerhet är boken en god rådgivare och genom sina analyser av olika stilarter och författare skrivsätt väddar den till varje litteraturintresserad. Pris 3 kr.

**Matlagnings-
experterna**

förorda Runa. De ha funnit Runa vara en verklig kvalitetsvara.

Förklaringen är enkel:

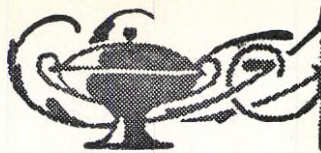
Runa består av läckra produkter från söderns soliga länder och vårt eget lands bästa mejerialster i form av runmärkt smör och utsökt god grädd.

Säljes endast i de privata affärerna.

RUNA

HÖGSTA MÄRKET SMÖRBLANDAT MARGARIN

MARGARINFABRIKERNAS FÖRSÄLJNINGS-AKTIEBOLAG

Begär

icke blott ättika —

Fordra att erhålla

FALU-ÄTTIKA

MODERN MATLAGNING

låter som ett slagord. Men begrunda vi en smula dess betydelse, så måste vi medge, att vi kunna tala även om modern matlagning. Vissa regler, vi kunna t. o. m. säga grundregler för födans beredning ha under de senare decennierna undergått en märkbar förändring. Detta gäller särskilt tillredning av grönsakerna, men även på andra områden kan man förnimma den. Vi dragas ännu med mycken slentrian, gamla ingrodde vanor, som man under långa tider följt utan att närmare tänka över tillagningssätt, handlag o. s. v., utan att närmare reflektera över orsakssammanhanget, varför man gör så eller så.

Senare tiders strävan efter grundlighet och brist på auktoritetstro ha drivit även hushållsarbetet och därmed matlagningen till ändamålsenligare metoder, ett mera målmedvetet arbete i det rent tekniska utförandet.

Ett redskap, hart när oumbärligt i våra mödrars och mormödrars kök, var en s. k. rostgaffel eller grov stekgaffel, som användes till att vända steken med under bryningen. Vi ha frångått en sådan vana för längesedan. Alla känna vi väl nu regeln att för all del icke sticka i köttet under bryningen. Steken bör vändas med träskedar. Men de som sysslade med matlagningen förr hade icke förutsättning att förstå en dylik regel, och skulle sannolikt ha betecknat den som dumt pjösk. Nu få våra barn i skolorna lära sig om äggviteämnet i ägg, att det stelnar vid upphettning, att det finnes äggviteämne i kött, och att detta stelnar på ytan vid upphettningen under bryningen. Reglens förklaring ligger sedan snubblande nära, att skorpan som bildas på stekytan hjälper till att hålla saften kvar i köttet, och att man skall akta sig för att sära ytan och därigenom giva saften utlopp, vilket man tydligt kan se; om man sticker i steken under bryningen med en grov gaffel, flödar röd saft genom hålen. Samma som gäller om en stor stek gäller ju också om bifvar och stekning av andra mindre köttstycken.

Huruvida ett födoämne skall kokas i mycket eller litet vätska är icke likgiltigt. Stärkelserika, torra

ämnen fordra rikligt med vätska. Tänk på huru man kokade makaroner förr i världen! Man lät dem koka i mjölk, som spädades på litet i sänder, och resultatet blev en mycket stadig och mäktig stuvning, och man reflekterade knappast över, att detta värdefulla födoämne skulle kunna tillredas på annat sätt. Numera gäller regeln, att makaroner skola koka i

Angkokaren "Kvick".

rikligt med vatten, så att den jämförelsevis torra stärkelsen får tillfälle att svälla ut ordentligt. De behöva på detta sätt icke koka mera än 20 min. och få sedan rinna av väl, innan de tillredas vidare. Om de skola serveras stuvade, tillagar man en vanlig mjölkstuvning att blanda dem med, men vi känna

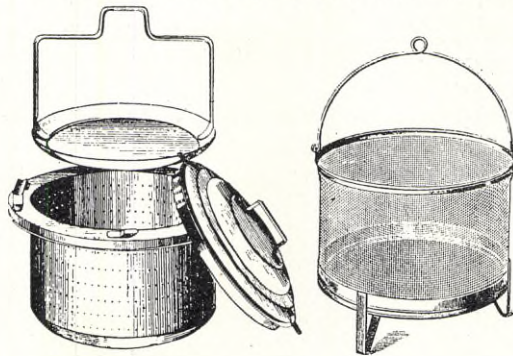
EN KUNGLIG FERNISSA

Cabinet VARNISH

FÖR LINOLEUMMATTOR & GOLV
TORR PÅ 4 TIMMAR - EXTRA LJUS
HÄRD OCH SLITSTARK
TÅL TVÄTTNING MED SÅP- & SODALUT
FÄRG- & FERNISS FABRIKS A.-B.
STANDARD
TRELLEBORG

ju nu ett otal andra goda anrättningssätt för denna vara.

Fordra alltså torra stärkelserika födoämnen rikligt med kokvätska, så är en annan grundregel, att alla ämnen, som i sig själva äro vattenrika, skola koka med minsta möjliga vätska, och i vissa fall

Hängkorg.

Korg på fötter.

Ångkokare för konserveringsapparater.

helt utan tillsats av vätska. Läran om vitaminerna och upptäckten av närsaltarnas djupgående betydelse äro nya för vår generation, och dessförinnan har man ej haft anledning att reflektera över, vilken oerhörd misshushållning det legat i att t. ex. koka de vattenrika färskas grönsakerna i huru mycket vatten som helst och huru länge som helst och sedan

ÖRGRYTE KEMISKA

KUNGL. HOVLEVERANTÖR
GÖTEBORG

UTFÖR ELEGANT

KEMISK TVÄTT

och FÄRGNING

Ombud å de flesta platser i Sverige. Gods kan även insändas direkt under adress Göteborg.

Klänningar
Dräkter
Kappor
Kostymer
Uniformer
Överrockar
Mattor
Gardiner
Draperier

hålla bort kokvattnet. Numera är det ju genom praktiska försök konstaterat, att just urlakningen med vatten, när det gäller grönsaker och även rotfrukter, är ett verkligt slöseri. Det mesta av dessa ämnens halt av vitaminer och närssalter för att inte tala om smakämnen gå genom dylikt behandlingssätt förlorade. Koka dessa ämnen utan vatten, i ånga eller åtminstone med minsta möjliga vatten, och använd spadet, som bildas! Spenat t. ex. kan man ju efter ansningen lägga utan vatten i en kastrull och låta koka i sitt eget späd; den behöver ej koka mera än 5 högst 10 min. Spadet, som bildas, bör användas i stuvningen, eller om man ej önskar använda sig av detta tillagningssätt, så kan det sparas och användas i någon sås eller soppa. Svamp fordrar icke heller särskilt kokvatten. Bönor, örter, morötter o. d. kokas med fördel i ångkokare. En potatiskokare bör numera räknas som en standardartikel bland köksinventarierna. Man får endast komma ihåg, att den har mångsidig användning som ångkokare, alltså inte endast till potatis. Det förekommer för övrigt i marknaden en del bra och enkla ångkoksanordningar, som kunna placeras in i vanliga kastruller. Bilderna visa några sådana. Ångkokaren "Kvick" och den ena av ångkokarna för konserveringsapparaten äro konstruerade så, att de kunna hänga på kastrullens eller grytans överkant.

Emellertid bör man vid inköp se till, att kastrulllocket sluter väl till, som fallet är med dessa båda. Ångan bör nämligen så fullständigt som möjligt stanna under locket för att kokningen skall bli effektiv. Den andra ångkokaren för konserveringsapparat, som bilden visar, är konstruerad så, att den står på höga fötter inuti grytan. Som handtaget är nerfällbart, kommer locket att ligga tätt slutet på grytan. Stältrådskorpar av denna typ böra icke vara svåra att anskaffa i vilken storlek som helst (passande för den kastrull man önskar); man kan beställa hos närmaste plåtslagare. Och det kan verkligen vara på tiden för lite var att anskaffa en bekväm grönsakskokare för kokning i ånga. — Över huvud taget är det fördelaktigt, att kokning sker med tätt slutet lock, smak och näring bibehålles bättre i varan, men det är alldeles särskilt viktigt vid ångkokning att tänka på denna regel.

Prova vår avkännare
högt uppskattade

KLASS II PILSNER

A.-B. HEMBRYGGERIET
HELENEBORGSG. 15, STOCKHOLM
TEL. Söder 37045, Söder 37046.

Hembäres direkt till privathushåll.

Solo-Kaffe

från

A.-B. Malmö Kaffekompani

är och förblir

det bästa i marknaden

INGET HEM
BÖR SAKNA

IDUNS KOKBOK

FJORTONDE UPPL.
NEDSATT PRIS 6 KR.
Fullst. omarbetad och utvidgad.

VAR SKOLA VI GÖRA VÅRA INKÖP?

En lättbesvarad fråga-läs Idun

VACKRARE VARDAGSVARA
STRANDVÄGEN 7 A - STOCKHOLM
Tel. Öst. 200.

BAGERIER:
LEKSANDBAGERIET
Nybrogatan 69.

Moster Lottas Brödbod
Birger Jarlsgratan 53

Det delikata smörgåsbrödet
Uplandskubben
rekommenderas.

BAND, SPETSGARNITYR OCH SCARVES:
Sucksdorffs Bandhandel
Hamngatan 38

SUNDINS
65 DROTTNINGGATAN 65
damfrisering

FOTOGRAF:
SANDELS JOR
Drottningg. 27, 4 tr. hiss. Tel. N. 93 29

GARN & HANDARBETE:
Systrarna Hultgren
Birger Jarlsgratan 13, 2 tr.

MASKINMÄRKNING Hålsöm Knapphål
Elin Madéns Märkningsateljé
H. K. H. Kronprinsens Hovleverantör.
Herkulesgatan 14, Stockholm.
Tel. N. 119 05.

KAPPAFFÄR:
ROBERT SVEDIN
DROTTNINGGATAN 37

MODEMAGASIN:
Atelier Mitra
Tel. 15 53. Birgerjarlg. 34, STHLM.

OPTIKER:
Clara Ekström
Jakobstorg 3

PLISSERING:
Plisséfabriken Modern
Hornsgat. 36, Sthlm. Tel. Sö. 34709.

RADIO:
Radio-A/B Audio
N. 9447. Drottninggatan 11, STHLM.

SNÖRMAKERI:
Mattssons
KLARABERGSGAT. 52

SPETSAR:
De Förenade Spetsfabrikernas
FÖRSÄLJNINGSLOKAL
Grevturegatan 13

HUSMODERNS
Tvättinrättning
Kungsh. 9499.
Scheelegat. 13, Sthlm
Specialite: Tvätt och torkning.
Exp. endast 2 à 3 dagar. Garan-
teras inga frätande tvättmedel.
Extra fin mangling. Billiga priser.

Det är emellertid icke endast grönsakerna, som skola beredas i ringa eller intet vatten. Fisk t. ex. skall koka i "kort spad", d. v. s. minsta möjliga vatten. Fiskfiléer bli bäst, om man lägger dem i en smord gratinlåda eller långpanna och täcker över dem väl med ett smörat papper och låter dem utan tillsats av vatten koka så att säga i sitt eget spad i ugnen, tills de bli färdiga.

Det är heller icke likgiltigt, om man vid kokning eller ångstekning använder sig av kraftig eller svag värme. Som regel bör ett födoämne, sedan det en gång kommit i kokning, stå över mycket sakta värme. Det är väl tämligen klart, att ett födoämne som står och "flykocar", så att ångan står om kokkärlet, härigenom förlorar i värde. Man känner matoset betydligt kraftigare i rummet, vilket bevisar, att onödigt mycket av arom och smak gå förlorade. Därtill kommer ju en större bränsleåtgång och en rikligare tillsats av vatten. Om man därtill vet, att födoämnet icke blir fortare färdigt, eftersom temperaturen håller sig tämligen konstant, vare sig maten kokar hårt eller sakta, så är det lätt att inse betydelsen av en klok värmereglering.

IDUNS KÖKSALMANACKA (13—19 okt.).

SÖNDAG. Frukost: Filébiffar med champignoner och ris; smör eller margarin, bröd, ost, ansjovis, rädisor; kaffe eller te, vetebröd. **Middag:** Smörgåsbord med färsfyllt selleri, stekt lök, tomater och sparrisomelette. Kokta gösfiléer med kräftstuvning och potatis. Pistaciebakelser.

MÅNDAG. (Makaronidag.) Frukost: Ägg-röra med skinka; postflingor med mjölk, smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. **Middag:** Makaronisoppa. Kokt kalvfärs med tomatsås och örter.

TISDAG. Frukost: Kokt sill med smält smör, hackat ägg och potatis; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. **Middag:** Kokt fårbringa med rötter. Släbärs-soppa med grädde och enkla biskvier.

ONSDAG. Frukost: Njurbröd med lingon; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. **Middag:** Fiskfärskotletter med räksås och tomatkivior. Äppelbomb med brulé.

TORSDAG. Frukost: Äggkroketter med grönsallad; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. **Middag:** Blomkåls-puré med frikadeller. Mannagrynspudding med päron och sylt.

FREDAG. Frukost: Kokta jordärtskockor med svampstuvning; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. **Middag:** Sjömansbiff med gurka. Sirapsäpplen.

LÖRDAG. Frukost: Kokt blomkål med köttragu och hackat ägg; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. **Middag:** Inkokt ål med rödbetor och kokta kalla potatisskivor i majonnäs. Gräddkaka med sylt.

Filébiffar med champignoner och ris (för 6 pers.). 1½ kkp. kokt ris, 6 skivor oxfilé, 2—4 msk. champignonpuré (el. stekta champignoner), salt, vitp., 50 gr. smör.

Tillagning: Filéskivorna bultas lätt, kryddas och brynas hastigt på båda sidor. På översidan lägges champignonpuré, och filéskivorna insätts i varm ugn (10 min.), läggs upp på risbädd och serveras med brynt potatis.

Pistaciebakelser. Sockerkaka: 2 ägg, 80 gr. socker, 25 gr. potatismjöl, ½ tsk. bakpulver. **Fyllning:** 1 msk. jordgubbssylt, 2 dcl. tjock grädde, 5 pistaciemandlar, 1 tsk. arrak, grön färg.

Mandelmassa: 75 gr. florsiktat socker, 60 gr. sötmandel, vatten.

Äggen vispas med socker, tills blandningen blir tjock och pösig, då tillsättes mjölet blandat med bakpulver. En liten långpanna eller annan plåt med fyra kanter beklädes med väl smort smörpapper. Kaksmeten bredes ut härpå och gräddas i god ugnsvärme. Med runt mått av ett dricksglas storlek uttagas små runda kakor.

Till mandelmassan skällar man mandeln, driver den genom mandelkvarn och stöter den tillsammans med sockret. Under tiden tillsätts några droppar vatten då och då, tills massan börjar bli sammanhängande och smidig. (För mycket vatten gör den däremot smetig, vilket är ett fel). Massan lägges mellan två smörpapper och kavlas försiktigt ut; den lossas ofta från papperet. När den är utkavlad till ett par mm:s tjocklek, uttagas remsor av 1½ cm:s bredd. Dessa ställas omkring kakans kanter, så att massan helt täcker sidorna samt når litet över kanterna. På varje kaka lägges nu litet jordgubbssylt. Grädden vispas till hårt skum, smaksättes med arrak och färgas svagt grön. Den spritsas i topp på kakan. Pistaciemandeln skällas, hackas och strös överst.

Makaronisoppa (för 6 pers.). 100 gr. makaroner (små bitar), 2 lit. benbuljong (av kalv), 1 msk. smör, 2 msk. mjöl, 2 äggulor, 1 dcl. grädde, 1—2 msk. riven ost, salt, socker, vitp.

Tillagning: Makaronerna sköljas och kokas mjuka i saltat vatten. Smör och mjöl fräsas, buljongen spades på, och soppan får koka 10 min. varefter den slås över den i soppskålen uppvispade grädden och äggen. Detta slås tillbaka i kastrullen och får under kraftig vispning sjuda, varefter kryddor och ost tillsätts. Det kokande vattnet från makaronerna slås bort, och makaronerna läggs i soppan, vilken *genast* serveras.

Enkla biskvier. 20 gr. sötmandel, 5 gr. bittra, 100 gr. socker, 40 gr. fint stötta skorpor, 1 äggvita.

Mandeln skällas, drives genom mandelkvarn och blandas med socker och skorpor. Äggvitan slås lätt (ej till skum) och inarbetas i de torra ingredienserna. Massan lägges i små flockar på väl smord plåt och gräddas hastigt i varm ugn.

Njurbröd (för 6 pers.). 1 stor kalvnjure (utan fett), 1 ägg, ½ kkp. st. skorpor, salt, vitp., 1 msk. madeira el. brännvin, 12 vita brödskivor utan kanter, 50 gr. smör.

Njuren drives 3 ggr genom köttkvarn och blandas sedan med ägg, st. skorpor och kryddor. Brödet penslas med smör, belägges med njurfärs samt stekes hastigt på båda sidor och serveras med lingonsylt.

Äppelbomb (för 6 pers.). 2½ lit. äpplen, ½ kkp. vatten, 1½ kkp. socker, 1 bit kanel, 100 gr. margarin, 1 dcl. grädde, ½ tsk. jäst, 200 gr. mjöl.

Till formen: smör. **Garnering:** smält socker.

Vatten och socker kokas med kaneln till en lag, och häri kokas de skalade äpplena i halvvar samt få rinna av. En deg av margarin, grädde, jäst och mjöl arbetas ihop, får kallna och utkavlas. Härmed beklädes en hög lockform, som smörats väl. Äpplena fyllas i, ett lock av degen lägges över, och bomben kokas ¾ tim. i vattenbad. Då den avsvanat något, slås den upp på fat och övergjutes med smält socker.

Mjök - Smör - Grädde

Telefon för återförsäljare:
N. 7041, V. 7041

Oscarshamns
Spis- och Knäckebrödsfabrik
Gustaf Nilzéns

tillverkningar av Delikatessbröd, Superior-Bröd, Knäckebröd N:o 2, Spisbröd och Kuvertbröd äro de förnämsta bröd-sorter som föras i marknaden.

Firman etablerad år 1895 och kvalitetserna belönade med flera guldmaljer. Rikstelefon 69. Telegramadress Nilzén.

"BABYUTSTYRSLAR"

Erkänt bästa modell och tillbehör, kompl. utst. Kr. 7, extra fin Kr. 9, lyxutf. handarb. Kr. 12, bärmantel Kr. 3. Lakan och örngott av noblessväv, äkta knyppl. spetsar Kr. 7. Av madapolam och spets Kr. 4. Modeller och material lev. till Sv. Röda Korset. Clara Lindqvist, Kvarng. 20, Borås.

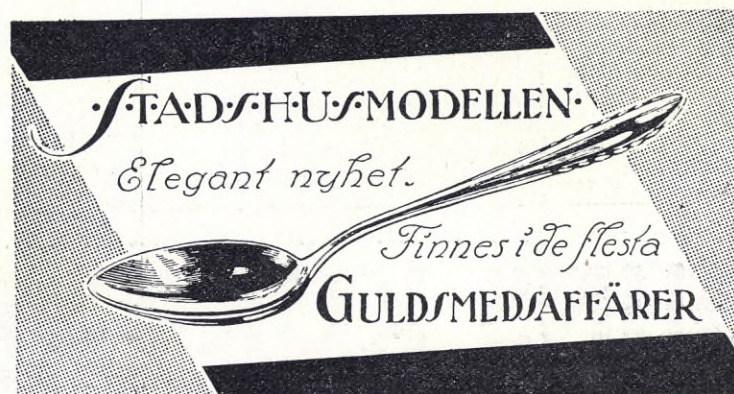
Hovmanicuristen
JEANNE BOMANS

myrrhatinktur, crèmer och puder tillfredsställa de högsta anspråk. Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

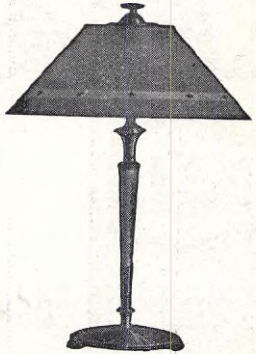
Ar trots all konkurrens
främst bland putsmedel för koppars o. mäs-sing.

plättar och pannkakor
bli ulmärkta om vid smörjningen användes
REYMERHOLMS KRON OLJA

Använd VIOLAS HUDCRÉMETVÅL N:o 33, "vacker-hy-framtrollaren". Säljes överallt à 50 öre.

Elektr. Belysningsarmatur
Belysningsglas
Hushållsglas
Prydnadsglas

BÖHLMARKS

Huvudkontor:
STOCKHOLM SÖ.
Utställningslokaler:
Högbergsgatan 19—25 - Norrmalmstorg 4

Kr. 1:60 Kr. 1:—

Bispgårdens Pepparkakor

(tunna lunchpepparkakor)

Delikata Hållbara
tillv. efter ett gammalt recept av
A/B WESTERDAHL & KARSTEN
STOCKHOLM
Kungl. Hovlev. Firman grundad 1820.

KVALITET - VALUTA

Bispgårdens Pepparkakor

(tunna lunchpepparkakor)
Delikata Hållbara
tillv. efter ett gammalt recept av
A/B WESTERDAHL & KARSTEN
STOCKHOLM
Kungl. Hovlev. Firman grundad 1820.

KVALITET - VALUTA

Skönhetsråd.

(Meddelade av Olga Clanman, Beauty Parlor Etoile, Kungsg. 55)

Ögonbryn och ögonfransar.
— Akta dig, skaka inte så häftigt på huvudet, för då trillar det där stråt kanske av.

Stamning.

Snabb, säker bot enl. Prof. Kannows metod. O. Broberg, taltekn. pedagog. Florag. 15 B, Sthlm. 12—1 o. 6—7. Svartporto 50 öre.

För Elev
som önskar genomgå förberedande sjukvårdskurs finnes plats ledig å sjukstuga. Svar med betyg till Röda Korsets Sjukhärbarge, Hälleviksstrand.

Två st. nyinrättade sköterskebiträdestjänster

vid Norrtälje Lasarett äro till ansökan lediga att tillträda den 15 okt. detta år. Föregående utbildning i sjukvård erforderlig.
Grundlön 720 kr. pr år. Alderstillsättning efter 1—4—7 års tjänstgöring, 14 dagars semester med semesterbidrag.
Egenhändigt skriven ansökan med läkareintyg, åldersbevis, samt andra betyg och rekommendationer insändas till Lasarettsläkaren.

— Vilket stråt?
— Det där sista ensamma stråt du har, som sitter och agerar ögonfrans.

— Snälla lilla rara du, tala inte hårt till det. Jag är så fäst vid det, det är det enda som —

— är fäst vid dig, ja. Nu börjar vi alltså domedan igen. *Var* har du de andra?

— Vet inte. De ligger väl strödda som törnen på min väg, antar jag, för de ha trillat av allihop.

— Och varför trilla de av?

— Vet inte det heller.

— Nej, men jag vet. När ögonfransarna börjar gå sin väg, eller i varje fall försvagas, så beror det på att växtsaften vid hårrötterna är för svag. Och det i sin tur beror på, att *du* i din helhet är för svag. För trött. Och för lat att söka annan bot för dina glesnande ögonstrån än att smeta på första bästa svärta. Med den följd att de glesna ännu mer, med den ytterligare följd att dina ögon se ut som iskalla månar i moln i stället för varma solar i en krets av strålar.

— Det var mycket posei för en så pass prosaisk sak som glesnande ögonfransar.

— Vänta du, nu kommer prosan. Den första och nödvändigaste hjälpåtgärden mot dina ögonfransar är att låta bli första bästa, det är: första sämsta, svärta.

— När man är så blond så stråna inte syns även om de finns?

— Hjälps inte. Vill du att de skall både finnas och synas får du först och främst vila ögonen. *Ligg inte och läs på kvällarna.*

— När jag är mitt i Kristin Lavransdatter —

— Nå, skall du nödvändigt äta i dig den i nattens tysta timmar så vidtag åtminstone den lilla åtgärden att lägga svaga técompresser över ögonen en stund. En kompress av svagt té alltså, du ser så dum ut, det gör folk alltid när man ger dem ett enkelt recept.

— Växer fransarna i téet?

— Ja, de börja åtminstone återfå någon liten kraft. Och skall du sen svärta dem, för du är verkligen hårresande blond, så ska du helst välja en lanolinpreparerad svärta och allra helst en med poppelaska bland ingredienserna. Det stärker växtkraften. Ett annat bra medel är vanlig mærg, som du smälter och borstar på.

— Och så får stråt syskon?

— Ja. Men låtom oss vandra uppåt. På ögonlocken har du i alla fall en aning om vegetation, men *var* är dina ögonbryn? Du har väl inte tappat dem också?

— Nej, jag har rakat bort dem.

— Varför det?

— För att alla andra rakar bort dem —

— Och varför det?

— För att Greta Garbo —

— Är klassiskt skön med sitt regelbundna smala ansikte och sina trådsmla ögonbryn. Men om du tittar dig i en spegel, vilket väl stundom händer dig, så skall du till din häpnad finna, att du inte är klassiskt skön. Och att du vore betydligt skönare med ögonbryn. För övrigt är vita duken en sak och kontoret en annan.

— Alltså?

— Alltså låter du ögonbrynen växa. Så mycket som helst, bara du håller efter dem så de hålla formen. Men du mixtrar *inte* med någon pensel. Skall du nödvändigt ha dem svarta fast du ser ut som en tufsigt knippa veteax i håret, så må det vara hänt. Men det åstadkommes med en bra svärta, som du borstar mot håren, låter torka in och sedan borstar form på.

— Inte pensel och inte rakhyvel —

— På inga villkor. I all synnerhet som du med hjälp av dessa två ädla medel har satt det ena strecksmala ögonbrynet högre än det andra. Du ser ut som om du gick i en evig förvåning över dig själv. Vilket för övrigt inte förvånar mig.

Pandora.

En familjeklenod är ett äkta Viking-Ur

Det fulländade kvalitetsuret med den säkra gången och det förnäma utseendet.

Herrsilverur fr. 40 kr. Hos urmakare. Enkelboett 14 karat 120 kr. och högre. Dubbelboett 14 " 160 " Armbandsur, olika prislägen. o. högre.

England, Kent.

English lady, with three daughters 19, 18 & 16 years of age, receives in her delightful private house girls & boys of good social position for the special study of English. Sport, riding, golf, tennis, etc. From 5 gns. per week.
Mrs. G. M. Jackling, Several, Hythe nr. Folkestone, Kent.

Franskt dotterinstitut till "Castello Bianco" LUGANO-CASTAGNOLA

Sydschweiz, härligt, soligt klimat. Modern, ståtlig byggnad med rinnande vatten i alla rum. Konversationspråk: FRANSKA.
Grundl. utbild. i franska, engelska och italienska språken och litteraturen — Vetenskap. föreläs. — Handelskunskap — Konsthistoria — Musik — Italiensk sångundervisn. — Målning, Konstarbete, Handarbete — Spec. avdeln. för Hushåll — Kroppskultur — Sport — Sjö-, luft- och solbad — Strandbad LIDO — Sommaren i högälperna — Studieuppehåll i Italien (årspension inbegripet) — Erfarna lärare — På önskan: Avgångsdiplom i språk och fackämnen — Förberedande skola till avgångsexamen — En mångfald erkännanden.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

- Arboga:** Arboga-Posten.
- Avesta:** Avesta-Posten.
- Bollnäs:** Tidningen Ljusnan.
- Borlänge:** Borlänge Tidning.
- Borås:** Borås Tidning.
- Engelholm:** Engelholms Tidning.
- Eskilstuna:** Eskilstuna-Kuriren.
- Falkenberg:** Hallands Nyheter.
- Falun:** Falu-Kuriren.
- Gävle:** Gefle-Posten.
- Halmstad:** Tidningen Halland.
- Hedemora:** Södra Dalarnes Tidning.
- Hudiksvall:** Hudiksvalls-Tidningen.
- Hälsingborg:** Helsingborgs Dagblad.
- Härnösand:** Härnösands-Posten.
- Hörby:** Mellersta Skåne.
- Jönköping:** Smålands Allehanda.
- Kalmar:** Barometern.
- Karlskrona:** Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad:** Värmlands Läns Tidning.
- Katrineholm:** Katrineholms-Kuriren.
- Köping:** Bärgslagsbladet.
- Landskrona:** Landskrona-Posten.
- Linköping:** Östgöten.
- Ludvika:** Ludvika Tidning.
- Luleå:** Norrbottens-Kuriren.
- Lysekil:** Lysekils-Posten.
- Malmö:** Skånska Aftonbladet.
- Mariestad:** Tidning för Skaraborgs län.
- Mjölby:** Mjölby Tidning.
- Mora:** Mora Tidning.
- Motala:** Motala Tidning.
- Nyköping:** Södermanlands Läns Tidning.
- Nässjö:** Nässjö-Tidningen.
- Piteå:** Norrbottens Allehanda.
- Skara:** Skaraborgs Läns Tidning.
- Skövde:** Skaraborgs Läns Annonnsblad.
- Sollefteå:** Sollefteå-Bladet.
- Strömstad:** Strömstads Tidning.
- Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
- Säter:** Sätters Tidning.
- Söderhamn:** Söderhamns Tidning.
- Söderköping:** Söderköpings-Posten.
- Södertälje:** Södertälje Tidning.
- Sövesborg:** Sövesborgs-Tidningen.
- Tranås:** Tranås Tidning.
- Trälleborg:** Trelleborgs Allehanda.
- Uddevalle:** Bohuslänningen.
- Ulricehamn:** Ulricehamns Tidning.
- Umeå:** Västerbottens-Kuriren.
- Upsala:** Tidningen Upsala.
- Vadstena:** Östgöta-Bladet.
- Visby:** Gotlänningen.
- Vänersborg:** Elfsborgs Läns Annonnsblad.
- Västervik:** Västerviks-Tidningen.
- Västerås:** Westmanlands Allehanda.
- Växjö:** Nya Växjöbladet.
- Örebro:** Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks Allehanda.
- Östhammar:** Östhammars Tidning.

Den som ej dagligen
använder PIX
får sota för det förr
eller senare.

Gyllenhammars
HAVRE-GRÖT
smakar
gott

2^{1/2}
öre

En portion gröt
kostar endast

2^{1/2}
öre

I varje husmors medvetande
lever namnet Almedahl

Blott hon tänker på det namnet ser hon framför
sig de vackraste och finaste duktyger... Hon vet,
att Almedahls fabrikat står på höjden av vad som
överhuvud kan åstadkommas och att de svenska
linnevarorna, utan att vara dyrare än de utländska,
äro dessa kvalitativt överlägsna.

Varje klok husmor köper

Almedahls
Duktyger & Servietter

Sy barnens
kläder hemma!

Ni spar pengar, och det skänker
Eder både nöje och tillfredsställelse,
om Ni har en god symaskin — en

Husqvarna
Symaskin

Säljas av Husqvarna depoter
eller deras ombud under be-
tryggande garanti och på
bekväma avbetalningsvillkor
eller per kontant mot hög
kassarabatt.

Husqvarna
Vapenfabriks A.-B.,
Huskvarna.

